

Burmistrz Miasta i Gminy Wolbrom

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY WOLBROM**

Przyjęte Uchwałą Nr
Rady Miejskiej w Wolbromiu
z dnia

Wolbrom 2015

Opracowanie wykonane na zlecenie
G m i n y Wolbrom

przez

SoftGIS s.c.
51-315 Wrocław, ul. Mulicka 6/14
tel. (071) 345-92-51;
NIP 898-20-01-760, REGON 932815350

Zespół autorski:

mgr inż. Radosław Jończak – główny projektant (upr. nr Z- 417)

mgr inż. Mariusz Marczewski

mgr inż. Łukasz Błądek

SPIS TREŚCI:**ROZDZIAŁ I. WPROWADZENIE 5**

1. WPROWADZENIE.....	6
2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	7
3. CELE STUDIUM.....	7
4. GÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	8

ROZDZIAŁ II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY 11***Dział I. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE12***

5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	12
5.1. ABIOTYCZNE ELEMENTY ŚRODOWISKA	12
5.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, RZEŻBA TERENU	12
5.1.2. BUDOWA GEOLOGICZNA.....	13
5.1.3. WARUNKI WODNE	13
5.1.3.1. WODY PODZIEMNE	14
5.1.3.1.1. UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH	15
5.1.3.1.2. GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH	16
5.1.3.1.3. OBSZARY HYDROGENICZNE	16
5.1.3.2. WODY POWIERZCHNIOWE.....	16
5.1.3.2.1. OBSZARY ZALEWANE WODAMI	17
5.1.4. KLIMAT	17
5.1.5. GLEBY	17
5.1.6. SUROWCE NATURALNE	18
5.1.7. SZATA ROŚLINNA	18
5.1.8. LASY	21
5.2. OBSZARY OBJĘTE RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU	21
5.2.1. OBSZARY NATURA 2000.....	21
5.2.2. OBSZAR PARKU KRAJOBRAZOWEGO.....	23
5.2.3. KORYTARZE I WĘZŁY EKOLOGICZNE	25
5.2.4. POMNIKI PRZYRODY.....	25
5.3. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	27
6. ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	27
6.1. OBIEKTY ZABYTKOWE UMIESZCZONE W REJESTRZE ZABYTKÓW I EWIDENCJI ZABYTKÓW	28
6.2. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	31
6.3. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	37
6.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	
50	

Dział II. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE51

7. DEMOGRAFIA.....	51
7.1. DYNAMIKA ROZWOJU ZALUDNIANIA I CECHY BIOLOGICZNE POPULACJI.....	53
7.2. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH	59
7.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH	61
8. MIESZKAŁNICTWO.....	61
8.1. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO I DOTYCHCZASOWEGO ROZWOJU ZASOBÓW I STANDARTÓW MIESZKANIOWYCH	63
9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	63
9.1. WARUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	63
9.2. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO I DOTYCHCZASOWEGO ROZWOJU.....	64
9.3. CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY	66
9.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	69
10. BAZA EKONOMICZNA GMINY.....	70
10.1. DOTYCHCZASOWA STRUKTURA GOSPODARKI.....	71

10.2. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE	71
Dział III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO	
ZAGOSPODAROWANIA I STRUKTURY WŁASNOŚCI GRUNTÓW.....73	
11. STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	73
11.1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW	73
11.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRUKTURY WŁADANIA GRUNTAMI	73
12. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	73
12.1. UKŁAD DROGOWY.....	73
12.1.1. DROGI WOJEWÓDZKIE	74
12.1.2. DROGI POWIATOWE	74
12.1.3. DROGI GMINNE	75
12.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	79
12.3. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA	80
12.4. RUCH ROWEROWY I PIESZY.....	80
12.5. OBSŁUGA RUCHU SAMOCHODOWEGO	81
12.6. KOMUNIKACJA LOTNICZA	81
12.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU KOMUNIKACJI I TRANSPORTU	81
13. UKŁAD FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNY I STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW	82
13.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW I JEJ UWARUNKOWANIA.....	82
13.2. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ	84
14. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	86
14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	86
14.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ.....	86
14.3. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW	87
14.4. GOSPODARKA ODPADAMI	87
14.5. USUWANIE AZBESTU.....	88
14.6. GOSPODARKA ELEKTROENERGETYCZNA.....	89
14.6.1. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA	89
14.6.2. ELEKTROWNIE WIATROWE	90
14.6.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	91
14.7. ZAOPATRZENIE W GAZ.....	91
14.8. TELEKOMUNIKACJA.....	91
14.9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO WYPOSAŻENIA W SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	92
ROZDZIAŁ III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	
93	
15. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW	94
15.1. ZMIANY W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I W UKŁADACH OSADNICZYCH	94
15.2. OBSZARY PRZESTRZENI CHRONIONEJ	94
15.3. ZMIANY W UKŁADZIE KOMUNIKACYJNYM	97
15.4. ZMIANY W SYSTEMACH INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	98
16. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW.....	99
16.1. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	99
16.2. FUNKCJONALNE JEDNOSTKI TERENOWE - OGÓLNE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA	100
16.3. FUNKCJONALNE JEDNOSTKI TERENOWE - SZCZEGÓŁOWE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA	104
16.4. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....	123
17. OBSZRY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU NATURALNEGO I KULTUROWEGO	124
17.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI OCHRONY	124

17.2. ZASADY REALIZACJI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA OBSZARACH CHRONIONYCH 126	
18. OBSZARY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	126
18.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI OCHRONY.....	126
19. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I TRANSPORTU.....	135
19.1. UKŁAD I HIERARCHIA WAŻNIEJSZYCH DRÓG.....	135
19.2. USTALENIA DOTYCZĄCE POZOSTAŁYCH ELEMENTÓW KOMUNIKACJI I TRANSPORTU .	137
19.3. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....	139
20. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	140
20.1. ZASADY WYPOSAŻANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	140
20.2. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....	144
21. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	146
22. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	148
23. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE..	148
24. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE.....	148
25. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	149
25.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI ORAZ REKULTYWACJI....	149
26. OBSZARY LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO.	150
26.1. INWESTYCJE O ZNACZENIU LOKALNYM.....	150
26.2. INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	150
27. STREFY UZDROWISKOWE.....	151
28. OBSZARY PROBLEMOWE.....	151
29. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM - POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	151
29.1. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	152
29.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, KTÓRYCH SPORZĄDZANIE JEST OBOWIĄZKOWE.....	152
29.3. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	152
29.4. DEFINICJA OBSZARU, O KTÓRYM MOWA W ART.14 UST.3 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM.....	153
29.5. WSPÓLNE PROBLEMY POLITYKI PRZESTRZENNEJ Z SĄSIADUJĄCYMI GMINAMI, WNIOSKI DO PLANÓW GMINNYCH.....	154
30. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA.....	156
PODSTAWY PRAWNE.....	159
LITERATURA.....	160

WYKAZ TABEL:

Tabela 1. Siedliska obszaru Natura 2000 PLH 240009	22
Tabela 2. Pomniki przyrody w gminie Wolbrom	26
Tabela 3. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w ewidencji zabytków oraz rejestrze zabytków	31
Tabela 4. Stanowiska archeologiczne w gminie Wolbrom	37
Tabela 5. Ludność gminy Wolbrom na tle powiatu i województwa	51
Tabela 6. Ludność gminy Wolbrom w poszczególnych miejscowościach gminy	52
Tabela 7. Ludność gminy Wolbrom według jednostek osadniczych	52
Tabela 8. Przyrost Naturalny oraz liczba ludności w gminie Wolbrom w latach	53
Tabela 9. Przyrost Naturalny w gminie Wolbrom w latach	53
Tabela 10. Saldo migracji w gminie Wolbrom w latach 2010-2012	54
Tabela 11. Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze miejskim	55
Tabela 12. Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze wiejskim	55
Tabela 13. Prognoza liczby ludności na obszarze miejskim	55
Tabela 14. Prognoza liczby ludności na obszarze wiejskim	56
Tabela 15. Prognoza liczby ludności na obszarze gminy Wolbrom - ogółem	56
Tabela 16. Rzeczywiste saldo liczby ludności w latach prognozy w gminie Wolbrom	56
Tabela 17. Prognoza liczby mężczyzn w gminie Wolbrom	57
Tabela 18. Prognoza liczby kobiet w gminie Wolbrom	57
Tabela 19. Prognoza liczby ludności w gminie Wolbrom	58
Tabela 20. Liczba ludności w gminie Wolbrom według ekonomicznych grup wieku	60
Tabela 21. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach	60
Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w latach	62
Tabela 23. Gminny zasób mieszkaniowy rok 2014	62
Tabela 24. Procentowy udział mieszkań posiadających wodociąg, łazienkę i centralnego ogrzewania w mieszkaniach	63
Tabela 25. Liczba dzieci w przedszkolach na terenie gminy Wolbrom w latach 200-2012	64
Tabela 26. Liczba dzieci w szkołach podstawowych w gminie Wolbrom w latach 200-2012	64
Tabela 27. Liczba dzieci w gimnazjach w gminie Wolbrom w latach 200-2012	65
Tabela 28. Liczba podmiotów gospodarczych	67
Tabela 29. Wykaz jednostek wg PKD w latach 2012-2013	68
Tabela 30. Stopa Bezrobocia w gminie Wolbrom na tle powiatu i województwa	68
Tabela 31. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach z podziałem wg płci	69
Tabela 32. Wydatki do dochodów budżetu gminy w latach	70
Tabela 33. Wydatki budżetu gminy względem działań w latach	70
Tabela 34. Wydatki budżetu na jednego mieszkańca w latach	70
Tabela 35. Główne zakłady przemysłowe w gminie Wolbrom	71
Tabela 36. Własności gruntów na terenie gminy i miasta Wolbrom	73
Tabela 37. Drogi powiatowe w Gminie Wolbrom	75
Tabela 38. Wykaz dróg gminnych w mieście i gminie Wolbrom	79
Tabela 39. Nawierzchnie dróg gminnych na terenie wiejskim w kilometrach	79
Tabela 40. Nawierzchnie dróg gminnych na terenie miejskim w kilometrach	79
Tabela 41. Długość dróg na terenie gminy Wolbrom	79
Tabela 42. Powierzchnia użytków w gminie Wolbrom	82
Tabela 43. Powierzchnia klasoużytków w obrębach (stan na dzień 14.07.2014r.)	83
Źródło: UMiG Wolbrom	83
Tabela 44. Ludność gminy Wolbrom w poszczególnych miejscowościach gminy	85
Tabela 45. Wykaz firm odbierających nieczystości ciekłe na obszarze gminy Wolbrom	88
Tabela 46. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Wolbrom	152

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Wolbrom w latach.	53
Wykres 2. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2010-2012	54
Wykres 3. Prognoza liczby ludności w gminie Wolbrom	58
Wykres 4. Piramida wieku ludności w gminie Wolbrom w 2012 r.	59
Wykres 5. Piramida wieku ludności w gminie Wolbrom w 2032 r.	59

CZĘŚĆ GRAFICZNA:

1. Miasto i Gmina Wolbrom Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego – **Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego** (skala 1:10 000),
2. Miasto i Gmina Wolbrom Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego – **Kierunki Rozwoju Przestrzennego** (skala 1:10 000).

Rozdział I. WPROWADZENIE

1. WPROWADZENIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest aktem kierownictwa wewnętrznego, określającym politykę przestrzenną gminy, koordynującym działania samorządu lokalnego w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Studium jako wewnętrzny dokument władz samorządowych, nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a także nie przesądza o użytkowaniu terenów. Ustalenia Studium zgodnie z art. 9 ust 4 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów, które muszą być zgodne z zapisami Studium (art. 15 ust 1 ww. ustawy).

Sporządzenie nowego dokumentu wynika ze zmiany polityki przestrzennej gminy, która jest wynikiem zmian w potrzebach mieszkańców oraz warunków ekonomiczno-gospodarczych. Studium zostało wykonane w oparciu o wcześniej uchwalony dokument z 2002 roku oraz zmiany w zakresie problematyki dotyczącej lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną, a także zgłaszanych przez mieszkańców potrzeb w zakresie nowego sposobu zagospodarowania terenów, w związku z odchodzeniem części mieszkańców od działalności rolniczej.

Zmieniające się uwarunkowania formalne i przestrzenne, jak również zmiany w przepisach odrębnych wpłynęły na potrzebę aktualizacji i wprowadzenia nowych ustaleń do Studium.

Niniejsze Studium składa się z części tekstowej i graficznej (zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Tekst Studium składa się z trzech części:

- **Rozdział I** – wprowadzenie zawiera informacje m.in. o zawartości dokumentu, jego roli i prawnej podstawie sporządzenia oraz podstawowych celach Studium;
- **Rozdział II** - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy, które są podzielone na trzy działy odpowiadające elementom sfery przyrodniczej, społecznej, gospodarczej, funkcjonalno przestrzennej oraz technicznej;
- **Rozdział III** – kierunki rozwoju przestrzennego gminy, kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy, ochrony środowiska, przyrody, rozwój komunikacji i infrastruktury technicznej.

Ponadto tekst Studium uzupełniają dwa rysunki zatytułowane „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego” oraz „Kierunki rozwoju Przestrzennego” w skali 1:10 000, obejmujące cały obszar gminy.

Z uwagi na zapewnienie czytelności rysunków podział treści w niektórych sytuacjach jest umowny.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowi art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 199) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w *sprawie zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Podstawą formalną sporządzenia Studium jest Uchwała Nr XXXIII/214/2013 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom. Niniejsze Studium stanowi opracowanie jednolite.

3. CELE STUDIUM

Głównym celem *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolbrom* jest sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, poprzez rozpoznanie i diagnozę aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem.

W tym celu określono:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa Małopolskiego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2015 poz. 199 ze zm.);
- obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o *ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady* (Dz. U. Nr 41 poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113 poz. 984 i Nr 153 poz. 1271);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie;
- obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

4. GÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Wolbrom jest gminą miejsko-wiejską, położoną w północnej części województwa małopolskiego, w powiecie olkuskim, przy granicy z województwem śląskim. Powierzchnia gminy zajmuje 150,82 km², natomiast powierzchnia miasta wynosi 9,7 km². W skład gminy wchodzi 27 miejscowości, w tym miasto Wolbrom i 26 sołectw. Gmina Wolbrom graniczy od północy z gminami Żarnowiec i Pilica, od wschodu z gminami Charsznica i Gołcza, od południa z gminą Trzyciąż, a od zachodu z gminami Olkusz i Klucze.

- Gmina zajmuje powierzchnię **150,82 km²**, w tym 9,7 km² to powierzchnia miasta Wolbrom
- Liczba mieszkańców gminy wynosi **23 241 osób** (dane na 13.12.2013 r.);
- Średnia gęstość zaludnienia: 9,06 os./ha na obszarze Wolbromia, a średnia w całej gminie to 1,54 os./ha;
- Osadnictwo stanowi łącznie 27 jednostek osadniczych, w tym jednostka miejska Wolbrom i 26 wsi sołeckich:
 - Boża Wola,
 - Budzyń,
 - Brzozówka,
 - Chełm,
 - Chrzastowice,
 - Domaniewice,

- Dłużec,
- Gołaczewy,
- Jeżówka,
- Kaliś,
- Kąpiele Wielkie,
- Kąpiołki,
- Lgota Wielka,
- Lgota Wolbromska,
- Łobzów (w tym Kolonia Wymysłów),
- Miechówka,
- Podlesice II,
- Poręba Dzierżna,
- Poręba Górna,
- Strzegowa oraz Kolonia Strzegowa,
- Sulisławice,
- Wierzchowisko,
- Zabagnie,
- Zarzecze,
- Załęże
- Zasepiec

Wiodące funkcje w gminie to: rolnictwo, produkcja wyrobów gumowych;

➤ Struktura użytkowania:

- **użytki rolne:** 73 % powierzchni gminy;
- **lasy i grunty leśne:** 14 % powierzchni gminy;
- **grunty zabudowane i zurbanizowane:** 6 % powierzchni gminy (598,5964 ha);
- **wody:** 2 % powierzchni gminy (88,4925 ha);
- **pozostałe tereny:** 5% powierzchni gminy

➤ Główne rzeki:

- Biała Przemsza;
- Szreniawa;
- Centara;

➤ Główne drogi:

- droga nr 794 - Kraków – Skała – Przybysławice – **Wolbrom** – Pilica – Pradła – Lelów – Konięcpol;
- droga nr 783 - Olkusz - **Wolbrom** - Miechów - Raclawice - Skalbmierz;
- 42 drogi powiatowe.

- ~~Linia kolejowa Katowice-Lublin, obsługująca transport pasażerski i towarowy.~~
Dwie linie kolejowe: nr 62 Tunel – Sosnowiec Główny, i nr 65 Most na Rzece Bug – Sławków Południowy (LHS).

Rozdział II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Dział I.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

5.1. ABIOTYCZNE ELEMENTY ŚRODOWISKA

Elementami abiotycznymi środowiska są:

- woda;
- gleba;
- rzeźba terenu;
- klimat;
- temperatura;
- gazy atmosferyczne (tlen, azot, dwutlenek węgla).

Tworzą one biotop, czyli nieożywioną część ekosystemu.

5.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, RZEŻBA TERENU

Gmina Wolbrom jest gminą miejsko-wiejską, położoną w północnej części województwa małopolskiego, w powiecie olkuskim, przy granicy z województwem śląskim. Powierzchnia gminy zajmuje 150,82 km², natomiast powierzchnia miasta 9,7 km². W skład gminy wchodzi 27 miejscowości, w tym miasto Wolbrom i 26 sołectw. Gmina Wolbrom położona jest na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, na terenie Bramy Wolbromskiej, rozgraniczającą w kierunku wschód-zachód Wyżynę Olkuską i Wyżynę Częstochowską, charakteryzującą się płaskimi i szerokimi wapiennymi wierzchowinami, pokrytymi częściowo lessami.

Gmina Wolbrom położona jest na cyplu wapiennym na wysokości 375-380 m n.p.m. W północno-zachodniej części gminy obserwuje się masywne zespoły ostańców krasowo-denudacyjnych. Swoistą granicą pomiędzy gminą Wolbrom, a Gminą Pilica jest Dolina Wodącej oddzielająca dwa zespoły skalne ostańców. Ostańce wapienne charakteryzują się stosunkowo dużą wysokością względną (nawet 80-100 m n.p.t.), które to poprzecinane są krótkimi i niewielkimi dolinkami denudacyjnymi. Jurajskie pochodzenie skał determinuje występowanie wielu jaskiń, powstałych w okresie od kredy, w wyniku procesów krasowych. Formy naciekowe w jaskiniach są zbudowane głównie z kalcytu krystalicznego, sporadycznie z kalcytu porowatego lub ze stwardniałego mleka wapiennego. Jednakże elementy naciekowe nie są aż tak pospolite wśród wszystkich jaskiń. Większość z nich jest sucha. Obszar Bramy Wolbromskiej charakteryzuje występowanie licznych źródeł, torfowisk wysokich i skałek wapiennych.

Północno-wschodnia część Gminy posiada podłoże mniej odporne na oddziaływanie zewnętrzne, w tym wapienie płytowe, pylaste i kredowate. Utwory te pokryte są na tym obszarze głównie podłożem deluwialnym.

5.1.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

Na obszarze gminy wyróżnić można dwa zasadnicze makroregiony: Niecka Miechowska na wschodzie i Wyżyna Krakowsko-Częstochowska na zachodzie.

Obszar gminy charakteryzują trzy główne struktury geologiczne: **sfałdowane podłoże paleozoiczne** reprezentowane przez utwory syluru (łupki, piaskowce, szarogłazy), dewonu (zlepieńce, dolomity i wapienie) i karbonu (łupki i piaskowce), **monoklinalnie ułożona płyta skał mezozoicznych** - posiadająca podstawowe znaczenie na obszarze gminy i **pokrywę osadów kenozoicznych**. Obszar Gminy charakteryzuje występowanie utworów górnej jury o miąższości dochodzącej do kilkuset metrów, m.in. wapienie skaliste, z których to zbudowana jest większość skałek, wapienie płytowe i wapienie ławicowe. Osady kredowe występują głównie we wschodniej części gminy. Są to głównie dolnokredowe rdzawo-zielonkawe piaski kwarcowe z glaukonitem oraz wstawki piasków kruchych piaskowców oraz trwałych piaskowców kwarcytowych. W okolicach Sulisławic i Podlesic występują wychodnie utworów marglistych. Natomiast pomiędzy Lgotą Wolbromską a Kolonią Piaski na brzegach Białej Przemszy występują piaski z glaukonitem. Pod powierzchnią terenu występują trzeciorzędowe piaski, iły i namuły.

Utwory czwartorzędowe charakteryzuje występowanie głównie osadów piaszczystych, posiadających miąższość do 20 m. Utwory te są głównie pochodzenia deluwialnego i fluwioglacjalnego i wypełniają zagłębienia starszych utworów skalnych. Wschodnią część gminy zajmują głównie lessy. Ich miąższość jest zróżnicowana i wynosi do 20 m i leżą one na osadach piaszczystych lub starszych skałach górnourajskich i górnokredowych. Doliny rzeczne charakteryzuje występowanie holocenijskich piasków i namułów rzecznych, a także torfów w okolicy Załęża, Dłużca, Zabagnia, Kalisia i Wolbromia.

5.1.3. WARUNKI WODNE

Pod względem występowania wód powierzchniowych gmina Wolbrom zaliczana jest do terenów o niskiej zasobności, natomiast jest dobrze zasobna w wody podziemne. Dużą część systemu hydrologicznego stanowią okresowe potoki biegnące w dolinach. Najniższe przepływy na obszarze gminy obserwujemy w okresie lipca, stycznia i lutego. Większe przepływy obserwujemy natomiast w czerwcu, co związane jest szczególnie opadami atmosferycznymi.

Rzeki Biała Przemsza i Szreniawa są głównymi rzekami występującymi na obszarze gminy. Obszar źródłiskowy posiadają one na obszarze torfowiska w Wolbromiu. Pomniejszą rzeką na obszarze gminy jest rzeka Centara oraz potoki stanowiące dopływ Białej Przemszy:

Pokrzywianka, Dzdzenica, Czyściec i Czarny Las. Na obszarze gminy największym zbiornikiem wody stojącej jest Zalew Wolbromski o powierzchni około 20 ha, spełniający rolę rekreacyjną oraz mniejsze zbiorniki, tzw. Nerka w północno-wschodniej części Wolbromia przy os. Łokietka o powierzchni około 1,5 ha oraz stawy rekreacyjne w Domaniewicach i inne.

Na obszarze gminy występuje rozbudowana sieć rowów melioracyjnych mająca za zadanie odprowadzanie wody z terenów podmokłych. Jednak duże znaczenie dla mieszkańców tego rejonu mają wody podziemne, które są źródłem wody pitnej.

5.1.3.1. WODY PODZIEMNE

Obszar gminy zlokalizowany jest w zasięgu trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zasobność terenu w wody podziemne i ich jakość jest zróżnicowana.

Obszar gminy znajduje się w granicach dwóch regionów hydrogeologicznych: region śląsko-krakowski - na zachodzie i części centralnej gminy oraz region nidziański - we wschodniej części gminy.

Wody gruntowe oparte na rozpoznaniu budowy geologicznej i morfologii oraz warunków występowania wody gruntowej i jej głębokości, wykazują duże zróżnicowania.

Na obszarze gminy wyróżnić można czwartorzędowe piętro wodonośne, składające się z jednego poziomu wodonośnego. Piętro to jest charakterystyczne dla dolin rzek i okresowych potoków w obrębie pisków fluwioglacjalnych oraz pisków i żwirów. Zasób ten jest zróżnicowany na obszarze gminy i występuje w sposób rozproszony. Głębokość występowania wód jest zróżnicowana i wynosi od 1 m w okolicach cieków wodnych do kilkunastu metrów na pozostałych obszarach.

Kredowe piętro wodonośne związane jest z marglisto-wapienno-piaszczystymi utworami kredy, zalegającymi na utworach wapiennych. Zróżnicowana budowa geologiczna ma wpływ na dostępność tych zasobów wodnych. Wody występują tutaj na głębokości kilku do kilkunastu metrów. Wody zbiornika kredowego są eksploatowane.

Jurajskie piętro wodonośne na obszarze gminy Wolbrom występuje jako jeden poziom wodonośny w silnie skrasowiatach utworach wapieni jury górnej. Zasilanie poziomów wodonośnych następuje poprzez utwory czwartorzędowe lub przez spękania.

Triasowe piętro wodonośne występuje w utworach wapienia muszlowego oraz retu. Zasilane jest ono także poprzez system spękań lub pośrednio poprzez utwory czwartorzędowe. Wydajność tych utworów jest zróżnicowana. Niskie wydajności obserwuje się dla studni zlokalizowanych w strefach formowania wysokich ciśnień piezometrycznych, natomiast wysokie w strefach więzi hydraulicznych kompleksu wodonośnego serii węglanowej triasu z utworami czwartorzędu. Obserwuje się stopniowy spadek zwierciadła wody, związane jest to z występowaniem kopalń rud cynku i ołowiu obszaru olkuskiego, dodatkowo oddziałuje na to drenaż górniczy i studnie zlokalizowane w rejonie Wolbromia.

5.1.3.1.1. UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH

Na obszarze Gminy Wolbrom zlokalizowane są następujące ujęcia wód:

- **ujęcie „Pompka Kolejowa”** - studnia głębinowa. Wydajność studni wynosi 156 m³/h i zapasowa o wydajności 156 m³/h. Służy ona zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Wolbrom, Zabagnie, Łobzów, Zaogrodzie i część wsi Brzozówka.

~~- **ujęcie „Kozina”** - studnia źródłana. Wydajność studni wynosi 54 m³/h i zapasowa o wydajności 156 m³/h. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Wolbrom, Zabagnie, Łobzów, Zaogrodzie i część wsi Brzozówka, jako ujęcie wspomagające ujęcie „Pompka Kolejowa”.~~

- **ujęcie „Dłużec”** - studnia głębinowa. Wydajność ujęcia głównego wynosi 96 m³/h, zapasowego 72 m³/h. Występuje także zbiornik kontenerowy o pojemności 50 m³. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Dłużec, Lgota Wolbromska, Kaliś, Strzegowa, Kąpiele Wielkie, Kąpiołki, Miechówka, zachodnią część wsi Łobzów i Zarzecze.

- **ujęcie " Poręba Dzierzna"** - dwa ujęcia głębinowe o wydajności po 136 m³/h. Występuje zbiornik podziemny o pojemności 150 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Poręba Dzierzna, Boża Wola, Jeżówka, Łobzów.

- **ujęcie "Domaniewice"** - ujęcie głębinowe o wydajności po 29 m³/h. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Domaniewice i Załęże.

- **ujęcie "Podlesice II"** - ujęcie głębinowe. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: wieś Podlesice II, kolonię Marianów wsi Wierzchowisko i część Podlesic I w sąsiedniej gminie Charsznica.

- **ujęcie "Lgota Wielka-Kapkazy"** - dwie studnie głębinowe o wydajności 58 i 21 m³/h. Występuje zbiornik podziemny o pojemności 1000 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Lgota Wielka, Wierzchowisko, Brzozówka i Budzyń, Poręba Górna – Zasępiec, Kamienna Góra.

- **ujęcie "Chełm"** - studnia głębinowa podstawowa o wydajności 62 m³/h oraz zapasowa wydajności 50 m³/h, ze zbiornikami zapasowymi o pojemności 10 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Chełm, Poręba Górna, część Zasępcy, Gołaczewy kolonia Stara Wieś i Piaski oraz osiedle Łukasińskiego w Wolbromiu.

- **ujęcie "Chrzastowice"** - ujęcie głębinowe o wydajności 60 m³/h. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Chrzastowice, Gołaczewy kol. Nadmłynie i Zarzecze kolonia Blok, Gołaczewy kol. Piaski.

Strefy ochronne wokół ujęć wód wyznaczone zostały przed 1 stycznia 2002 r. i wygasły one dnia 31.12.2012 r., zgodnie z przepisem odrębnym. Jednocześnie nie zostały wyznaczone nowe strefy ochrony ujęć wód, w związku z czym wokół ujęć wodnych nie występują strefy ochronne.

5.1.3.1.2. GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

Obszar gminy Wolbrom stanowi teren zasięgu trzech zbiorników wód podziemnych zaliczanych do systemu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP 409 - Niecka Miechowska SE, GZWP 408 - Niecka Miechowska NW, GZWP 326 Częstochowa. GZWP 408 i 409 to zbiorniki na poziomie kredowym o charakterze szczelinowo-porowym, eksploatowane ujęciami studziennymi i wydajnymi źródłami. GZWP 408 i 409 posiadają skały z wieku kredy górnej. Wody na obszarze zbiornika 408 posiadają powierzchnię 237 km², zalegają na głębokości 20-130 m. i posiadają zasoby dyspozycyjne na poziomie 29 tys. m³/d. Wody na obszarze zbiornika 409 posiadają powierzchnię 2595 km², zalegają na głębokości 50-100 m. i posiadają zasoby dyspozycyjne na poziomie 437,96 tys. m³/d. GZWP 326 to zbiornik o charakterze szczelinowo-krasowo-porowym. Zwierciadło wody zalega stosunkowo głęboko i charakteryzuje się zmiennym stopniem zawodnienia. Wiek skał to jura górna. Całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 1207 km². Wody zalegają na średniej głębokości około 160m i posiada zasoby dyspozycyjne na poziomie 1020 tys. m³/d.

5.1.3.1.3. OBSZARY HYDROGENICZNE

Zwierciadło wód gruntowych ulega wahaniom, podnosi się lub opada zależnie od ilości opadów atmosferycznych, wielkości parowania oraz ingerencji człowieka (eksploatacja wód podziemnych, odwadnianie kopalń i in.). Strefy hydrogeniczne występują głównie wzdłuż cieków wodnych, a także systemu melioracji wodnych. Są to tereny, które z reguły nie nadają się do zabudowy, a ich zagospodarowanie powinno stanowić głównie pozostawienie jako tereny zielone.

5.1.3.2. WODY POWIERZCHNIOWE

Na obszarze gminy Wolbrom zlokalizowany jest obszar źródłiskowy rzeki Białej Przemszy na terenie torfowiska w Wolbromiu, która po połączeniu z Czarną Przemszą stanowi lewobrzeżny dopływ Wisły. Posiada ona także dopływ Centara. Natomiast głównymi dopływami Białej Przemszy na obszarze gminy są potoki: Pokrzywianka, Dzdzenica, Czyściec i Czarny Las. Drugą rzeką mającą swój obszar źródłiskowy na terenie torfowiska w Wolbromiu jest Szreniawa, płynąca w kierunku wschodnim, uchodząca do Wisły na wysokości Koszyc. Na północy wypływa także niewielki potok będący dopływem rzeki Pilicy.

Największym zbiornikiem wodnym na obszarze gminy jest Zbiornik Wolbromski o powierzchni blisko 20 ha, zlokalizowany na północ od miasta, posiadający charakter rekreacyjny. Mniejszym zbiornikiem wodnym jest tzw. staw "Nerka", zlokalizowany w pobliżu os. Łokietka w Wolbromiu. Staw ten spełnia głównie rolę rekreacyjną dla wędkarzy. Występują także pomniejsze zbiorniki wodne i stawy: stawy w Domaniewicach, stawy na Zabagniu, stawy

w Kalisiu, stawy w Kalisiu przy młynie, stawy pstrągowe w Wierzchowisku, stawy rybne w Porębie Dzierżnej, zbiorniki wodne przy Szkole nr 2 w Wolbromiu.

5.1.3.2.1. OBSZARY ZALEWANE WODAMI

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. Większość potoków i rzek posiada wielkość przepływu uzależnioną przede wszystkim od opadów. Obszar gminy zlokalizowany jest w strefie intensywnych opadów atmosferycznych. W związku z powyższym możliwe jest okresowe zbieranie potoków rzecznych. Ukształtowanie terenu sprzyja także spływom powierzchniowym i gromadzeniu się wody w dolinach, co wpływa na zagrożenie powodziowe tych obszarów. Okresowo na terenie gminy występowały lokalne powodzie, w związku z powyższym na obszarach szczególnie zagłębień i obniżen terenu konieczne jest takie zagospodarowanie, a także dobór właściwej techniki budowlanej, aby ograniczyć skutki podtopień do minimum.

5.1.4. KLIMAT

Warunki klimatu lokalnego poszczególnych fragmentów gminy wynikają z różnic w ukształtowaniu powierzchni terenu, pokryciu roślinnością, zaleganiu wód gruntowych, czy obecności wód powierzchniowych. Powierzchnie wysoczyzny odznaczają się na ogół wyrównanymi warunkami technicznymi, w miarę równomiernym nasłonecznieniem niedużą wilgotnością i korzystną wymianą powietrza.

Zgodnie z podziałem na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego obszar objęty opracowaniem leży w obrębie dzielnicy częstochowsko-kieleckiej.

Warunki klimatyczne na terenie gminy charakteryzują się średnią roczną temperaturą około 7,5-8,0⁰C, gdzie około 50-80 dni zalega pokrywa śnieżna, a okres wegetacyjny trwa 210-220 dni. Średnie roczne sumy opadów wahają się w przedziale 650-750 mm, jednak są silnie uzależnione od wysokości terenu, ekspozycji i jego ukształtowania. Miesiącem, w którym notuje się najwyższe opady jest lipiec, a najniższe w miesiącach luty-marzec. Lokalnie rzeźba terenu i bliskość terenów leśnych może wpływać na okresowe zaleganie mgieł. Na terenie przeważają wiatry zachodnie i wschodnie o prędkości 2-4 m/s.

5.1.5. GLEBY

Gmina Wolbrom szczególnie w swojej centralnej i wschodniej części charakteryzuje się dobrymi warunkami glebowymi dla rozwoju rolnictwa. Są to głównie gleby wytworzone na podłożu lessowym, zaliczane do 2 i 3 kompleksu przydatności rolniczej. W okolicach Kąpieli Wielkich i Dłużca występują większe obszary gleb brunatnych właściwych. Pozostałą część gminy charakteryzuje występowanie gleb 5-7 kompleksu przydatności rolniczej. W okolicach

Chrzastowic występują niewielkie płyty rędzin, a w pobliżu rzek m.in. Białej Przemszy gleby organiczno-torfowe.

Na obszarze gminy występują następujące gleby:

- bielicowe – które posiadają na terenie dwojaki charakter, tj. są zasobne w próchnicę i składniki mineralne, powstałe na lessach, a także te mało zasobne w próchnicę i składniki mineralne powstałe na piaskach, występujące głównie w dolinach rzek, będące formami podatnymi na przewietrzanie i przesiąkanie.
- brunatne - powstałe na piaskach o gliniastym i wapnistym podłożu pod silnym oddziaływaniem lasów liściastych lub mieszanych,
- rędziny - powstałe na podłożu wapiennym, z tego najbardziej wartościowe rędziny kredowe. Zalegają one głównie na stokach i są stosunkowo rzadkie na obszarze gminy.

5.1.6. SUROWCE NATURALNE

Na obszarze gminy nie jest prowadzona eksploatacja żadnych złóż kopalin. Udokumentowane natomiast zostały następujące złoża:

- **złoża wapieni:**

- Wolbrom - Zarzecze, złożo możliwe do eksploatacji na potrzeby przemysłu cementowego (zasoby 249 590 tys. Mg),
- Porąbka (złożo wstępnie rozpoznane nr MIDAS 1303) - możliwość eksploatacji na potrzeby przemysłu budowlanego i drogowego. Zalegające cienkopłytowe wapienie pelityczne posiadają wysokie walory jakościowe. Poniżej nich znajdują się zasoby wapieni marglistych, mogące być wykorzystywane do produkcji nawozów węglanowych (zasoby geologiczne bilansowe 48 248. Mg). Złożo w części zlokalizowane na obszarze gminy Wolbrom.
- Kąpielach Wielkich - mogące być wykorzystywanym na potrzeby budownictwa i przemysłu drogowego lub jako surowiec wapienny (zasoby geologiczne bilansowe 32 828 tys. Mg).

- **złożo piasków:** złożo piasków czwartorzędowych Chrzastowice - złożo występuje na granicy gminy Wolbrom i Klucze, eksploatowane jest przez Zakłady Wapienne "Silikaty" S.A.

Na terenie gminy występują także punktowe złoża torfu, nie mające jednak większego znaczenia gospodarczego.

5.1.7. SZATA ROŚLINNA

Naturalne zbiorowiska roślinne są odbiciem całokształtu warunków geograficznych, a więc klimatu, stosunków wodnych i troficzności podłoża. Obszar Gminy Wolbrom zlokalizowany jest w części w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska PLH 240009, a także ponad 20% obszaru gminy zajmuje Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną. Siedliskami dominującymi na obszarach chronionych są: lasy mieszane -

22,89 % powierzchni terenu, lasy iglaste - 53,72 % powierzchni terenu, łąki wilgotne i łąki świeże - 0,24 % powierzchni terenu, lasy liściaste zrzucające liście na zimę - 8,19 % powierzchni terenu. Tereny te w przeważającej części nie występują na obszarze gminy. Zlokalizowane są także pozostałości lasów bukowych.

Według podziału szaty roślinnej obszar Wolbromia należy do działu bałtyckiego. Obecnie teren gminy pokrywają w przeważającej części lasy iglaste, z dominującą sosną. Miejscami pozostały także kompleksy lasów bukowych z domieszką dębu, jaworu, grabu i sosny. Element podszytu lasu stanowią: jarzębiny, leszczyny, dziki bez, uzupełnione przez runo w postaci bluszczu, kopytnika i jeżyny. Obszary podmokłe są miejscem występowania kompleksów olchowych, łęgi, olszy czarnej, jaworu, klonu zwyczajnego, jesionu i wierzby. Żyzne gleby z kolei porastają lasy grądowe z: grabem, klonem jaworem, jodłą i lipą drobnolistną. Obszar szczególnie w granicach terenów chronionych porastają lasy jaworowe, z domieszką wiązu górskiego i buka.

Dużą część obszaru gminy, w związku z małą powierzchnią terenów leśnych, zajmuje roślinność ruderalna, występująca szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych i na terenach użytków rolnych.

Na obszarze gminy występują także siedliska ptactwa: bociana białego i czarnego, kaczki, gęsi, nur, perkoz, bączka, czapli siwej. Gatunki te występują okresowo lub stale na obszarze gminy. Na obszarze gminy licznie występują chruściele oraz siewki. Występują szczególnie siedliska sów, zimorodka lub pluszcza. Na terenach łąk, pastwisk, pól i zadrzewień śródpolnych obserwuje się występowanie: bażanta, kuropatwy, cietrzewia, skowronka, pliszki żuła, łozów i cierniówki. Wśród zwierzyny leśnej obserwuje się występowanie dzików, lisów, kuny leśnej, kamionki, zajęcy. Występują także gady i płazy: żmije, szczególnie zygzakowata, jaszczurki, padalce, gniewce, kumak nizinny, traszki oraz różne gatunki żab i ropuch.

Obszar gminy w związku z występowaniem dużej ilości jaskiń jest siedliskiem licznych gatunków nietoperzy oraz bezkręgowców żyjących w jaskiniach. Są to przede wszystkim gacek wielkouch i nocek duży, a na terenach leśnych nietoperz leśny. Północno-zachodnia część obszaru gminy jest szczególnie atrakcyjna ze względów przyrodniczych i krajobrazowych. Występuje tam Dolina Wodąca. Dolina ta jest szczególnie ciekawa z uwagi na duże różnice wysokości względnej między dnem doliny, a otaczającymi ją wzniesieniami, sięgające nawet do ok. 100 m. Dolina ta charakteryzuje się występowaniem dwóch zasadniczych rodzajów rzeźby terenu: krasowym (przeobrażonym przez wody podziemne wapieni jurajskich) oraz erozyjnym (powstałym wskutek rozcinania przez wody luźnych osadów pokrywających wapienie). Obrzeża doliny pokryte są piaskami, zasypującymi ostańce i poprzeplatanych wydmami, natomiast centralna część to przede wszystkim osady lessowe. Takie zróżnicowanie występujących osadów powoduje zróżnicowanie w zakresie fauny i flory na poszczególnych obszarach.

Zieleń urządzona

Zieleń urządzona w związku ze stosunkowo niską lesistością obszaru, stanowi istotny element uzupełniający kompleksu zieleni, a jednocześnie stanowi ważny element rekreacyjny, szczególnie dla mieszkańców terenów miejskich.

Wszelkie poczynania w zakresie planowanych zadrzewień winny uwzględniać istniejące warunki glebowe, upodobania mieszkańców Gminy, specyfikę parków wiejskich, zapotrzebowanie gospodarstw rolnych na surowiec drzewny i budowlany, potrzeby gospodarki pasiecznej, walory krajobrazowo-estetyczne zadrzewień, potrzeby bytowe ptactwa itp. W nasadzeniach preferować należy gatunki sprzyjające tym celom (gatunki rodzime, odpowiadające danemu siedlisku). Należy unikać nasadzeń drzew obcego pochodzenia, stanowiących element obcy w naszej rodzimej florze, a także tworzenie monokultur.

Mówiąc o zieleni urządzonej mówimy o zagospodarowanym terenie pod względem polepszenia środowiska przyrodniczego danego obszaru. Zagospodarowanie takie ma na celu:

- zapobieganie erozji,
- kształtowanie stosunków wodnych,
- poprawę mikroklimatu,
- poprawę estetyki krajobrazu.

Do terenów zagospodarowanych w taki sposób zaliczamy parki miejskie, kompleksy pałacowo-dworskie oraz zieleń śródpolną. Na terenie gminy Wolbrom najistotniejsze kompleksy zadrzewień śródpolnych zlokalizowane są wzdłuż większości dróg, a także w rejonie oczek wodnych, cieków, rowów i miedz. W zadrzewieniach przeważają takie gatunki jak sosna i inne drzewa iglaste, jawor, miejscami buk, a na lepszych glebach także grab. Istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia winny podlegać systematycznym pracom pielęgnacyjnym i renowacji oraz w razie konieczności rozbudowie. Zieleń cmentarna stanowi uzupełnienie roślinności na terenie gminy.

Na terenie gminy występują tereny zieleni głównie nieurządzonej przy istniejących zbiornikach wodnych i stawach, szczególnie posiadających funkcję stawów rybnych. W Wolbromiu zlokalizowany jest park miejski. Na terenie Domaniewic, Poręby Dzierżnej, występują dawne parki dworskie (obiekty objęte ochroną konserwatorską). Przy zabudowie sakralnej występują także tereny zieleni przykościelnej.

Parki wiejskie, aleje oraz starodrzewy przykościelne i cmentarne to wartościowy element krajobrazu gminy zarówno jako składnik szaty roślinnej, jak i część zasobów kulturowych.

Na terenie gminy Wolbrom zlokalizowany jest cmentarz parafialny przy ul. Miechowskiej. Znajduje się także dawny cmentarz żydowski w Wolbromiu przy ul. Skalskiej. Dodatkowo na obszarach wiejskich występują cmentarze:

- w Gołaczewach
- w Porębie Dzierżnej
- w Strzegowej.

Są to zespoły głównie przykościelne, stanowiące cenny kulturowo element krajobrazu.

5.1.8. LASY

Lasy na terenie gminy stanowiły w 2012 r. powierzchnię 2 072,3 ha, tj. ok. 14 % powierzchni gminy, w tym lasy publiczne stanowiły 1 361,5 ha, w tym w zarządzie Skarbu Państwa 1 326,5 ha, lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych zajmują powierzchnię 1 325,5 ha, pozostała część lasów publicznych to lasy gminne. Natomiast lasy prywatne w 2012 r. zajmowały powierzchnię 710,8 ha. Obszary lasów zlokalizowane są w ramach Nadleśnictwa Olkusz w obrębie Pilica. Na obszarze gminy dominują obszary lasów iglastych, a także grądu, wśród których przeważają: jodły, buki, dęby i grab. Część obszarów leśnych zlokalizowana jest na obszarze otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Część obszaru gminy przeznaczona była w ramach obowiązującego planu miejscowego do zalesienia. Istotnym jest szczególnie utrzymanie zalesień terenów wyznaczonych w planie urządzania lasu. Szczególnie do zalesień powinny zostać przeznaczane grunty nieużytków i gleb o najniższych klasach. Ponadto istnieje potrzeba wprowadzania zadrzewień i zadrzewień śródpolnych, a także utrzymanie istniejących.

Rola zadrzewień śródpolnych jest ważnym elementem kształtującym tereny rolnicze. Poprawiają one mikroklimat, obniżają erozję wodną i wietrzną. Wprowadzają bioróżnorodność i poprawiają estetykę krajobrazu.

5.2. OBSZARY OBJĘTE RÓŻNYMI FORMAMI OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013r. poz. 627 ze zm.) formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, a także ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

5.2.1. OBSZARY NATURA 2000

W północno-zachodniej części gminy zlokalizowany jest obszar Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska PLH 240009. Obszar ten posiada łączną powierzchnię 5 767,55 ha. Część jego zlokalizowana jest na obszarze Województwa Śląskiego, część natomiast na obszarze województwa Małopolskiego.

Typ siedliska		Powierzchnia (ha)	Reprezentatywność	Stan zachowania	Ogólna ocena
Kod	Nazwa				
2330	Wydmy śródlądowe z murawy napiaskowej	5,77	Dobra	Dobra	Znacząca
4030	Suche wrzosowiska	5,77	Dobra	Dobra	Dobra
6210	Murawy kserotermiczne	288,38	Dobra	Znacząca	Dobra
6410	Zmienneowilgotne łąki	57,68	Dobra	Dobra	Znacząca

	trzęślicowe				
6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	28,84	Dobra	Dobra	Znacząca
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	346,05	Doskonała	Doskonała	Doskonała
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	28,84	Dobra	Dobra	Dobra
7230	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami	28,84	Znacząca	Dobra	Znacząca
8210	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami	57,68	Doskonała	Doskonała	Doskonała
8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	0	Doskonała	Doskonała	Doskonała
9110	Kwaśne buczyny	111,89	Doskonała	Doskonała	Dobra
9130	Żyzne buczyny	158,03	Doskonała	Doskonała	Dobra
9150	Ciepłolubne buczyny storczykowe	3,46	Doskonała	Doskonała	Doskonała
9170	Grąd śródłądowoeuropejski i subkontynentalny	9,23	Doskonała	Doskonała	Dobra
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach	1,73	Doskonała	Znacząca	Znacząca
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	28,84	Doskonała	Doskonała	Dobra

Tabela 1. Siedliska obszaru Natura 2000 PLH 240009

Źródło: opracowanie własne na podstawie RDOŚ Kraków

Przedstawiona wyżej ocena jest stopniowana: najwyższa - doskonała, średnia - dobra i najniższa - znacząca. Tabela pokazuje, iż siedliska posiadające największą powierzchnię (nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie) posiadają doskonałą ogólną ocenę. Na obszarze gminy Wolbrom występują największe skupiska siedlisk Grądu śródłądowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170), głównie w północno-zachodniej części gminy na obszarze sołectwa Strzegowa. Występują także siedliska nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie i wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami. Tereny siedlisk zlokalizowane są głównie na obszarach leśnych, a także na obszarze użytków rolnych.

W ramach obszaru Natura 2000 występują następujące klasy siedlisk przyrodniczych: lasy mieszane 22,89 % powierzchni terenu, lasy iglaste 53,72 % powierzchni terenu, łąki wilgotne i łąki świeże 0,24 % powierzchni terenu, lasy liściaste zrzucające liście na zimę 8,19 % powierzchni terenu, pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi, wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe) 0,01 % powierzchni terenu. Ogółem wymienione siedliska zajmują 85 % powierzchni terenu Natura 2000.

Obszar położony jest w środkowej części Jury Krakowsko-częstochowskiej. Charakteryzuje się występowaniem skał jurajskich poprzecinanych dolinami erozyjno-denudacyjnymi. Wzniesienia grzbietów pokrywają często ostańce wapienne, które otoczone są zazwyczaj lasami liściastymi (głównie lasy bukowe) lub na terenach wylesionych murawy kserotermiczne. Obszar zajmują także jaskinie krasowe z licznymi formami naciekowymi. Na obszarze znajduje się jedno z najbogatszych i jedno z 3 zastępczych stanowisk endemicznych warzuchy polskiej.

Obszar Natura 2000 Ostoja Środkowojurajskiej zajmują także formy ochrony przyrody na poziomie krajowym lub regionalnym: Góra Chełm (0,41 % pokrycia), Ruskie Góry (2,67 % pokrycia), Smoleń (0,08 % pokrycia), Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (89,19 % pokrycia).

5.2.2. OBSZAR PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Obszar gminy Wolbrom znajduje się częściowo w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd ustanowiony został jako element Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych - Uchwałą Nr III/11/80 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z dnia 20 czerwca 1980 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, uchwałą Nr 65 Rady Narodowej M. Krakowa z 2 grudnia 1981 r. (dotyczy obszaru objętego Studium) oraz uchwałą Nr XVI/70/02 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Częstochowie z 17 czerwca 1982 r.

Obecnie ochrona parku na terenie województwa małopolskiego, została ustanowiona poprzez: **Rozporządzenie nr 81/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 29 grudnia 2005 r.**

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem cele ochrony Parku zostały podzielone na 4 zasadnicze cele:

- **ochronę wartości przyrodniczych**, w tym: zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, ochronę naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej, zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk, zachowanie korytarzy ekologicznych;
- **ochronę wartości historycznych i kulturowych**, w tym: ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich oraz podmiejskich, współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia;
- **ochronę walorów krajobrazowych**, w tym: zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich, ochrona przed przekształcaniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi.
- **społeczne cele ochrony**, w tym: racjonalna gospodarka przestrzenna, hamowanie presji urbanizacyjnej, promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem na terenie Parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r. poz. 1232, z późn. zm.);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa

ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt a także minerałów;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciw-osuwiskowym lub budowa, odbudowa, utrzymaniem, remontem lub naprawa urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;

8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;

9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkowa;

11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;

12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych."¹

Przy czym obowiązują wyjątki dotyczące także obszaru gminy: organizacja rajdów samochodowych i motorowych nie dotyczy dróg publicznych, a zakaz określony w pkt 7 nie dotyczy obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną zlokalizowany jest na obszarze województwa małopolskiego i śląskiego. Łączna powierzchnia Parku wynosi 600,85 km², a otuliny 438,88 km², w tym na obszarze gminy Wolbrom Park zajmuje 2 573 ha, a otulina 3 601 ha. Teren Parku ukształtowany został przede wszystkim poprzez zjawisko krasowienia, w związku z czym posiada sporą ilość jaskiń i ostańce wapienne (mogoty). Obszar ten ubogi w wody posiada dużą ilość okresowych potoków, powstających po ulewnych deszczach lub w okresie letnim. Obszar charakteryzuje się przez to występowaniem dużej liczby tzw. dolin wiodących.

Liczne jaskinie wpływają na rodzaj fauny obszaru, gdzie dominują liczne gatunki nietoperzy, bezkręgowców żyjących w jaskiniach.

Obecnie obszar Parku zaliczany do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.

¹ §3 ust. 1 - Rozporządzenie nr 81/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 29 grudnia 2005r.

5.2.3. KORYTARZE I WĘZŁY EKOLOGICZNE

Sieć ECONET-POLSKA składa się z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Koncepcja ta ma na celu ochronę, zachowanie, bądź restytucję walorów przyrodniczych szczególnie cennych obszarów.

Pojęcie korytarz ekologiczny w prawie polskim pojawiło się stosunkowo niedawno, wraz z wejściem w życie ustawy o *ochronie przyrody* - ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.). Według zapisów art. 5 pkt 2 wyżej wymienionej ustawy, jest to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Jednak ustawa nie precyzuje zasad wyznaczania granic korytarza ekologicznego oraz jego funkcji poza migracyjnymi. Nie określa też zasad jego ochrony. Obecnie korytarz ekologiczny stanowi niewątpliwie nową kategorię systemu przyrodniczego kraju, umożliwiającą poprawne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi środowiska, a jego ochrona wynika z Dyrektywy Siedliskowej, która nakłada taki obowiązek nie tylko na ochronę obszarów Natura 2000, ale także wymaga zapewnienia spójności sieci Natura 2000 przez ochronę korytarzy ekologicznych łączących te obszary. Na obszarze gminy Wolbrom nie występują korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym lub krajowym.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętego uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego na obszarze gminy Wolbrom wyznaczony został natomiast obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym zajmujący obszar Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i w większości jego otulinę, w części także obszar poza nią (30M Jury Krakowsko-Częstochowskiej). W południowo-wschodniej części wyznaczony został także obszar węzłowy o znaczeniu krajowym wyznaczony wzdłuż rzeki Szreniawy (17K Miechowski).

Obszary węzłowe stanowią obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, gdzie zachowanie bioróżnorodności ma szczególne znaczenie i gdzie występują gatunki i siedliska charakterystyczne dla regionu, wymagające zapewnienie odpowiedniej łączności ekologicznej.

5.2.4. POMNIKI PRZYRODY

Na obszarze gminy Wolbrom występuje 19 pomników przyrody ożywionej i nieożywionej. Poniższa tabela przedstawia ich zestawienie.

L.P.	Nazwa	Kod	Nr rejestru	Ogłoszenie	Miejscowość	Obw. (cm)	Wys. (m)
1	tulipanowiec amerykański (Liriodendron tulipifera)	PPO	121207-001	Dec. RL-op-8311/10/69 PWRN w Krakowie z dn. 30.01.1969 r.	Poręba Dzierżna	225	24

2	klon jesionolistny (Acer negundo)	PPO	121207-002	Dec. RL-op-8311/11/69 PWRN w Krakowie z dn. 30.01.1969 r.	Poręba Dzierżna	216	8
3	lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	PPO	121207-003	Dec. RL-op-8311/13/69 PWRN w Krakowie z dn. 30.01.1969 r.	Poręba Dzierżna	480	28
4	ostańce skalne "Zamczysko"	PPN	121207-004	Dec. RL-op-8311/252/70 PWRN w Krakowie z dn. 25.11.1970 r	Strzegowa		
5	ostaniec skalny "Skałka Zegarowa"	PPN	121207-005	Dec. RL-op-8311/253/70 PWRN w Krakowie z dn. 22.11.1970 r.	Strzegowa m. Smoleń - Podlesice		
6	ostaniec skalny "Skałka Jama (Zegar)"	PPN	121207-006	Dec. RL-op-8311/253/70 PWRN w Krakowie z dn. 22.11.1970 r	Strzegowa m. Smoleń - Podlesice		
7	klon jawor (Acer pseudoplatanus)	PPO	121207-007	Rozp. Nr 14/02 Woj. Małop. z dn. 31.01.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 22, poz. 431)	Strzegowa	300	20
8	źródło Dzdzenicy (Tarnówki)"Przy Czarnym Lesie"	PPN	121207-008		Domaniewice		
9	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	PPO	121207-009		Gołaczewy	548	26
10	skała "Biśnik" wraz z jaskinią "Na Biśniku" oraz jaskinią "Psią"	PPN	121207-010	Rozp. Nr 7 Woj. Małop. z dn. 13.04.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 85, poz. 1086)	Strzegowa		
11	dąb szypułkowy (Qercus robur)	PPO	121207-011		Wolbrom	320	19
12	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	PPO	121207-012		Poręba Dzierżna	355	26
13	lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	PPO	121207-013		Poręba Dzierżna	481	28
14	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	PPO	121207-014		Poręba Dzierżna	305	20
15	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	PPO	121207-015		Poręba Dzierżna	335	26
16	jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	PPO	121207-016		Poręba Dzierżna	550	34
17	jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	PPO	121207-017		Poręba Dzierżna	395	34
18	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	PPO	121207-018		Poręba Dzierżna	353	
19	dąb szypułkowy (Qercus robur)	PPO	121207-019		Poręba Dzierżna	305	
PPO - pomnik przyrody ożywionej							
PPN - pomnik przyrody nieożywionej							

Tabela 2. Pomniki przyrody w gminie Wolbrom

Źródło: opracowanie własne na podstawie RDOŚ Kraków - Rejestr pomników przyrody, stan na dzień 01.11.2014r.

5.3. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Kompleksowe warunki przyrodnicze sprawiają, że obszar gminy jest i będzie stanowić bazę dla rozwoju rolnictwa, a produkcja rolna pozostanie funkcją wiodącą w gminie. Skutkuje to tym, że stosunkowo duże obszary pozostają we względnej równowadze środowiskowej, nie obciążone negatywnym oddziaływaniem przemysłu.

6. ŚRODOWISKO KULTUROWE

Pierwsze ślady bytności człowieka na obszarze gminy Wolbrom datowane są na ok. 500 tys. lat, w okolicach jaskini Biśnik. W XII i XIV w. w związku z ukształtowaniem obszaru Jury Krakowsko-Częstochowskiej powstaje wiele fortyfikacji. Jednak mimo rozwoju obszaru i stworzenia bogatej sieci warowni i szlaków pomiędzy Krakowem i śląskiem, obszar gminy Wolbrom do początku XIV w., jest zalesiony i bezludny. Dopiero w wyniku nadanego przez Władysława Łokietka przywileju karczowania pobliskich lasów, założono i w 1311 r. osadzono trzy wsie Dłużec, Lgota i Łobzów. Wsie założone na surowym korzeniu posiadały układy ruralistyczne łąkowe. Lokacja miasta Wolbromia jest najprawdopodobniej datowana na ok. 1327 r., kiedy wydana została zgoda na karczowanie lasu, którego lokalizacja najprawdopodobniej odpowiadała lokalizacji Wolbromia. W 1348 r. wskazuje się Wolbrom jako miasto lokowane na prawie niemieckim, oparte na typowym układzie szachownicy, z centralnie położonym rynkiem. W 1563 r. wydano zezwolenie na budowę ratusza. Najprawdopodobniej miasto Wolbrom nie było ufortyfikowane. Pierwszy drewniany kościół wybudowano ok. 1346 r., następny murowany powstał na początku XVI w. Obecny kościół powstał wskutek sprowadzenia do Wolbromia Kanoników Laterańskich. Rozwój Wolbromia uwarunkowany był nadaniem przywileju poprowadzenia przez Wolbrom szlaku z południa na północ traktu z Krakowa do Wielkopolski. Następnie rozwój Wolbromia pohamowany został poprzez potop szwedzki. Wtedy to sprowadzenie osadników pochodzenia żydowskiego miało doprowadzić do rozwoju obszaru. Stopniowo następowało także zatarcie granic miasta osadniczego. Kolejny okres rozwoju miasta obserwuje się w okresie zaborów, gdzie zaczęły powstawać brukowane ulice, wybudowano linię kolejową w latach 1883-1885, łączącą Kielce z Zagłębiem Dąbrowskim. Zaczęły także powstawać pierwsze fabryki, m.in. Piotra Westrea pod nazwą Olkuskie Towarzystwo Akcyjne Przemysłu Żelaznego. Okres wojen światowych zahamował dalszy rozwój miasta. Po wojnie spontanicznie rozrastająca się zabudowa negatywnie wpływała na układ urbanistyczny miasta, a także formę zabudowy.

6.1. OBIEKTY ZABYTKOWE UMIESZCZONE W REJESTRZE ZABYTKÓW I EWIDENCJI ZABYTKÓW

L.P.	NAZWA	Nr w rejestrze	Data wpisania do rejestru	Rodzaj zabudowy	Miejscowość
1	Plebania dawny Klasztor Kanoników Regularnych			architektura sakralna	Wolbrom
2	Zespół zabudowy ul. Miechowskiej			zespół zabudowy i układ ruralistyczny	Wolbrom
	Dawna szkoła żydowska			budynki użyteczności publicznej	Wolbrom
3	Układ urbanistyczny			układ urbanistyczny	Wolbrom
4	Pomnik Kilińskiego			mała architektura	Wolbrom
5	Ochotnicza Straż Pożarna			budynki użyteczności publicznej	Wolbrom
	Kamienica			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, Rynek 6
6	Zespół zabudowy przyrynekowej			zespół zabudowy i układ ruralistyczny	Wolbrom
7	Kamienica			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, Rynek 22
8	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, ul. Miechowska 16
9	Kapliczka Miechowska			mała architektura	Wolbrom
10	Dawna poczta			budynki użyteczności publicznej	Wolbrom, ul. Krakowska 6
11	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, ul. Ogrodowa 6
12	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, Ul. 3-go Maja 3
13	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom, ul. Krakowska 10
14	Cmentarz parafialny			cmentarze (w tym mogiły)	Wolbrom
15	Cmentarz żydowski			cmentarze (w tym mogiły)	Wolbrom
16	Młyn			zabytki przemysłowe, techn. i sztuki inż. cywilnej	Wolbrom
17	Willa			pałace i dwory	Wolbrom, ul. 1-go Maja 94 /Okrzei
18	Stacja PKP			zabytki przemysłowe, techn. i sztuki inż. cywilnej	Wolbrom

19	Willa			pałace i dwory	Wolbrom, ul. Fabryczna 102
20	Kamienica			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom ul. Fabryczna
21	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Strzegowa, dom nr 60
	Kapliczka-Matki Boskiej Częstochowskiej			mała architektura	Wolbrom
22	Dzwonnica	A-1040/M (stary numer A-1287/82)	18.04.1982	architektura sakralna	Strzegowa
23	Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża świętego	A-1040/M (stary numer A-1287/82)	18.04.1982	architektura sakralna, plebania, mur z niszami	Strzegowa
24	Kapliczka			mała architektura	Domaniewice Dz. nr 224
25	Dom			kamienice i domy mieszkalne	Kąpiele Wielkie, dom nr 96
	Plebania			kamienice i domy mieszkalne	Łobzów
26	Kościół parafialny p.w. św. Marcina,	A-979/M (stary numer A-274)	18.03.1963	architektura sakralna, otoczenie, drzewostan	Poręba Dzierżna
27	Dzwonnica	A-979/M (stary numer A-274)	18.03.1963	architektura sakralna	Poręba Dzierżna
28	Dwór	A-978/M (stary numer A-1223/76)	21.12.1976	dwór z otaczającym parkiem	Poręba Dzierżna
29	Park dworski	A-978/M (stary numer A-1293/83)	05.01.1983	poszerzenie obszaru o park i stawy i zieleń leśną	Poręba Dzierżna (Dz. nr 155/3,158/2, 158/4)
30	Kapliczka p.w. Niepokalanego Serca			mała architektura	Łobzów
31	Park dworski	A-821/M (stary numer A-1271/81)	17.12.1981	parki, ogrody i zieleń zabytkowa	Domaniewice
32	Kapliczka			mała architektura	Domaniewice Dz. nr 111/3
33	Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja i Wawrzyńca	A-820/M (stary numer A-356)	23.03.1972	architektura sakralna	Dłużec
34	Dzwonnica kościoła p.w. św. Mikołaja i Wawrzyńca	A-820/M (stary numer A-356)	23.03.1973	architektura sakralna	Dłużec
35	Kaplica św. Józefa, kopiec, drzewostan	A-819/M (stary numer A-357)	23.03.1974	architektura sakralna	Dłużec
36	Kapliczka Matki Boskiej			mała architektura	Wolbrom
37	Kościół Szpitalny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	A-1097/M (stary numer A-1625/96)	29.03.1996	architektura sakralna	Wolbrom
	Szpital dla ubogich			budynki użyteczności publicznej	Wolbrom
38	Kościół par. p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	A-1170/M (stary numer A-379)	10.06.1972	architektura sakralna, otoczenie	Wolbrom

39	Dzwonnica	A-1170/M (stary numer A-379)	10.06.1972	architektura sakralna	Wolbrom
	Kolonia robotnicza			kamienice i domy mieszkalne	Wolbrom
40	Kapliczka św. Heleny			mała architektura	Wolbrom
41	Kapliczka			mała architektura	Wierzchowisko
42	Kaplica			architektura sakralna	Gołaczewy
43	Kościół p.w. św. Marii Magdaleny			architektura sakralna	Gołaczewy
44	Cmentarz parafialny z kaplicą			cmentarze (w tym mogiły)	Gołaczewy
45	Zespół plebański (brama, spichlerz, stodoła)			architektura sakralna	Poręba Górna
46	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela	A-5/M	16.05.2002	architektura sakralna	Poręba Górna
47	Dzwonnica	A-5/M	16.05.2002	architektura sakralna	Poręba Górna
48	Figura Św. Jana Chrzciciela			mała architektura	Poręba Górna
49	Kapliczka I upadku			mała architektura	Budzyń
50	Bunkier z okresu II Wojny Światowej			zabytki wojenne	Chrzastowice
51	Kapliczka św. Barbary			mała architektura	Dłużec
	Kapliczka			mała architektura	Domaniewice
52	Kamienna kapliczka przydrożna z 1857r z figurą św. Rocha	B-345/M	12.07.2013r.	Mała architektura	Jeżówka
53	Figura Marii Panny			mała architektura	Jeżówka (Dz. ew. 311)
54	Kapliczka słupowa			mała architektura	Dłużec (działka ew. 322)
55	Kapliczka domkowa			mała architektura	Gołaczewy (dz. ew.45)
56	Cmentarz wojenny			cmentarze (w tym mogiły)	Kaliś (dz. ew. 11)
57	Kapliczka			mała architektura	Kapiele Wielkie (dz. ew. 113)
58	Kapliczka domkowa			mała architektura	Łobzów (Dz. ew. nr 270/3)
59	Kapliczka domkowa			mała architektura	Łobzów (Dz. ew. nr 49)
60	Figura Św. Marii Panny obok domu nr 58			mała architektura	Miechówka (Dz. ew. nr 1/2)
61	Plebania			architektura sakralna	Poręba Dzierżna (Dz. nr 152)
62	Krzyż			mała architektura	Poręba Dzierżna (Dz. ew. nr 227/3)
63	Krzyż			mała architektura	Poręba Dzierżna (Dz. ew. nr 152)
64	Figura Marii Panny			mała architektura	Poręba Dzierżna (Dz. ew. nr 46/1)
65	Kapliczka			mała architektura	Strzegowa
66	Krzyż			mała architektura	Sulisławice (Dz. ew. nr 388)
67	Kapliczka domkowa obok domu nr 35 A			mała architektura	Sulisławice (Dz. ew. nr 363)
68	Kapliczka obok domu nr 60 (kolonia Kamionki)			mała architektura	Zarzecze (Dz. ew. nr 575)

69	Krzyż			mała architektura	Zasępiec (Dz. ew. nr 118/9)
----	-------	--	--	-------------------	-----------------------------

Tabela 3. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w ewidencji zabytków oraz rejestrze zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Program opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Wolbrom w latach 2015-2018r. i Małopolskiego Woj. Konserwatora Zabytków w Krakowie

Na podstawie przepisów szczególnych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- parków kulturowych.

W przypadku, gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w Studium i planie, o których mowa w ust. 1 oraz w zależności od potrzeb, ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków art. 19 ust. 3.

Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy (art. 22 ust. 4).

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte (art. 22 ust. 5):

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Gmina Wolbrom przyjęła uchwałę nr ~~XLVIII/393/10~~ VII/49/2015 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia ~~28 września 2010 r.~~ 30 kwietnia 2015 r. w sprawie przyjęcia "Programu opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Wolbrom na lata ~~2010-2014~~ 2015-2018." Ustalenia zawarte w tej uchwale przeniesione zostały do opracowywanego Studium.

6.2. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Obszar gminy jest bardzo bogaty w stanowiska archeologiczne z uwagi na lokalizację na obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej na krawędzi suchej Doliny Wodącej. Jednym z najcenniejszych obszarów jest obszar jaskini Biśnia. Odnalezione w jej pobliżu znaleziska kości zwierząt, krzemienne, kościane i rogowe narzędzie, pochodzące sprzed ok. 500 tys. lat. uważane są za pierwsze ślady bytności człowieka na ziemiach polskich.

W związku z powyższym wyznaczono orientacyjną strefę obserwacji archeologicznej, którą to zostały objęte odkryte i udokumentowane stanowiska archeologiczne na terenie gminy.

LP	Miejscowość	Nr stanow. w miejscowości	Nr stanow. na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia Kultura	Ruchomy materiał zabytkowy
Obszar AZP:95-53						
1	Załęże	7	119	obozowisko	epoka kamienna (mezolit)	
2	Załęże	8	120	śląd osadnictwa	epoka kamienia	1 wiór kamienny
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 ułamki naczyń
3	Załęże	9	121	Osada	późne średniowiecze	7 ułamków naczyń
4	Załęże	10	122	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	3 ułamki naczyń
				osada	późne średniowiecze	21 ułamków naczyń
				osada	nowożytny	12 ułamków naczyń
5	Załęże	11	123	osada	późne średniowiecze	8 ułamków naczyń
				osada	nowożytny	9 ułamków naczyń
6	Załęże	12	124	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 ułamki naczyń
				osada	nowożytny	5 ułamków naczyń
7	Załęże	13	125	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 odłupek krzemienisty
				osada	późne średniowiecze	6 ułamków naczyń
8	Załęże	14	126	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 narzędzie krzemienne
				śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	3 ułamki naczyń
				osada	późne średniowiecze	4 ułamki naczyń
				śląd osadnictwa	nowożytny	1 ułamek naczyń
9	Załęże	15	127	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 ułamki naczyń
Obszar nr AZP 94-54						
10	Strzegowa	1	5	śląd osadnictwa	epoka kamienna	2 odłupki, 1fr. obrobionej kości
11	Kąpiele Wielkie	1	6	osada	okres nowożytny	4 fr. ceramiki
12	Kąpiele Wielkie	2	7	śląd osadnictwa	okres nowożytny	3 fr. ceramiki
13	Strzegowa	2	26	śląd osadnictwa	okres pradziejów	1 fr. ceramiki
				śląd osadnictwa	okres nowożytny	4 fr. ceramiki
14	Kąpiele Wielkie	3	27	śląd osadnictwa	okres rzymski (kultura przeworska)	1 fr. ceramiki
Obszar nr AZP 96-54						
15	Zarzecze	1	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	2. fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	6 fr naczyń
16	Zarzecze	2	2	śląd osadnictwa	epoka kamienna	2 wyroby krzemienne (1 fr wióra, 1 odłupek łuskany)
17	Zarzecze	3	3	osada	okres nowożytny (XV-XIXw.)	14 fr naczyń
18	Zarzecze	4	4	śląd osadnictwa	epoka kamienna	2 wyroby krzemienne (1 łuska, 1 odłupek łuskany)
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	7 fr naczyń

19	Zarzecze	5	5	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	1 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	9 fr naczyń
20	Zarzecze	6	6	osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	8 fr naczyń
21	Zarzecze	7	7	osada	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	23 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	108 fr naczyń (w tym 1 fr kafla)
22	Zarzecze	8	8	osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	6 fr naczyń
23	Zarzecze	9	9	osada	okres nowożytny (II poł. XV-XVIIIw.)	13 fr naczyń
24	Kaliś	1	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	1 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVIII-XIXw.)	7 fr naczyń
25	Kaliś	2	11	osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	11 fr naczyń
26	Kaliś	3	12	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XV-XVIw.)	2 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XVIIIw.)	5 fr naczyń
27	Kaliś	4	13	osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	29 fr naczyń
28	Kaliś	5	14	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 odłupek
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	1 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVIII-XIXw.)	2 fr naczyń
29	Kaliś	6	15	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	1 fr naczyń
					okres nowożytny (XVII-XIXw.)	4 fr naczyń
30	Kaliś	7	16	śląd osadnictwa	neolit	1 rdzeń wiórkowy jednopiętrowy
31	Chełm	1	17	osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	13 fr naczyń
32	Chełm	2	18	osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	10 fr naczyń
33	Chełm	3	13 19	osada	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	4 fr naczyń
34	Chełm	4	20	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 fr odłupka
35	Chełm	5	21	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 fr odłupka
36	Chełm	6	22	osada	okres nowożytny (XV-XVIIw.)	7 fr naczyń
37	Chełm	7	23	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	19 fr naczyń
38	Chełm	8	24	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	3 fr naczyń, 1 bryła żużlu ołowianego
40	Chełm	9	25	osada	okres nowożytny (XV-XVIIw.)	6 fr naczyń
41	Chełm	10	26	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 odłupek
				osada	późny okres wpływów rzymskich	46 fr naczyń, 1 żużel żelazny
				osada	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	8 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	15 fr naczyń
42	Chełm	11	27	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich	3 fr naczyń
43	Gołaczewy	1	30	osada	wczesne średniowiecze (XI-XIIIw.)	9 fr naczyń
				osada i kościół	późne średniowiecze (XII-XVw.)	88 fr naczyń

				osada i kościół	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	139 fr naczyń glinianych, 2 fr kafli, 1 ołowiany odważnik
44	Gołaczewy	2	31	ślad osadnictwa	pradzieje	1 fr naczyń
				ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	3 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	6 fr naczyń
45	Gołaczewy	3	32	osada	wczesne średniowiecze (XI-XIIIw.)	4 fr naczyń
				osada	późne średniowiecze (XII-XVw.)	14 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	14 fr naczyń
46	Gołaczewy	4	33	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	9 fr naczyń
47	Gołaczewy	5	34	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	1 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-SVIIIw.)	8 fr naczyń
48	Gołaczewy	6	35	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	3 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	8 fr naczyń
49	Gołaczewy	7	36	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV- XVw.)	1 fr naczyń
				ślad osadnictwa	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	7 fr naczyń
50	Gołaczewy	8	37	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	1 fr naczyń
				ślad osadnictwa	okres nowożytny (XVII-XVIIIw.)	2 fr naczyń
51	Gołaczewy	9	38	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	3 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XVIIIw.)	7 fr naczyń
52	Gołaczewy	10	39	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XVII-XIXw.)	2 fr naczyń
53	Gołaczewy	11	40	ślad osadnictwa	epoka kamienna	1 fr odłupka
54	Gołaczewy	12	41	osada	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	4 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	4 fr naczyń
55	Gołaczewy	13	42	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	11 fr naczyń
56	Gołaczewy	14	43	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	15 fr naczyń
57	Gołaczewy	15	44	ślad osadnictwa	mezolit	1 rdzeń wiórkowy jednopiętrowy
				osada	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	4 fr naczyń
58	Gołaczewy	16	45	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	13 fr naczyń
59	Gołaczewy	17	46	osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	9 fr naczyń
60	Gołaczewy	18	47	ślad osadnictwa	epoka kamienna	odłupek łuskany
				ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze (XI-XIIIw.)	1 fr naczyń
				osada	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	7 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XVIIIw.)	10 fr naczyń
61	Gołaczewy	19	48	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	2 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XV-XVIIw.)	9 fr naczyń

62	Gołaczewy	20	49	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XI-XIIIw.)	1 fr naczyń
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze	2 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny	3 fr naczyń
63	Gołaczewy	21	50	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	2 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	6 fr naczyń
63	Gołaczewy	22	51	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	16 fr naczyń
64	Gołaczewy	23	52	osada	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	4 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	9 fr naczyń
65	Gołaczewy	24	53	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	3 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	2 fr naczyń
66	Gołaczewy	25	54	śląd osadnictwa	pradzieje	1 fr naczyń
67	Gołaczewy	26	55	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVw.)	2 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	5 fr naczyń
68	Gołaczewy	27	56	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 fr naczyń
69	Gołaczewy	28	57	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 wiór
70	Gołaczewy	29	58	osada	okres nowożytny (XV-XVIIIw.)	14 fr naczyń
71	Gołaczewy	30	59	osada	okres nowożytny (XV-XIXw.)	10 fr naczyń (w tym 1 kafel)
72	Gołaczewy	31	60	osada	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	6 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	4 fr naczyń
73	Gołaczewy	32	61	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XII-XIIIw.)	1 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIw.)	5 fr naczyń
74	Gołaczewy	33	62	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIII-XIVw.)	1 fr naczyń
					okres nowożytny	9 fr naczyń
75	Gołaczewy	34	63	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	2 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVIII-XIXw.)	3 fr naczyń
76	Gołaczewy	35	64	osada	późne średniowiecze (XIII-XVIw.)	4 fr naczyń
77	Gołaczewy	36	65	śląd osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich	1 fr naczyń
				osada	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	9 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	8 fr naczyń
78	Gołaczewy	37	66	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XII-XIIIw.)	2 fr naczyń
				osada	późne średniowiecze (XIII-XVIw.)	7 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	10 fr naczyń
79	Gołaczewy	38	67	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	1 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny (XVIII-XIXw.)	3 fr naczyń

80	Gołaczewy	39	68	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	28 fr naczyń (w tym 5 kafli)
81	Gołaczewy	40	69	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XII-XIVw.)	1 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	8 fr naczyń
82	Gołaczewy	41	70	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XII-XIVw.)	2 fr naczyń
				śląd osadnictwa	okres nowożytny	3 fr naczyń
83	Gołaczewy	42	71	osada	okres nowożytny (XVI-XVIIw.)	9 fr naczyń
84	Gołaczewy	43	72	osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	8 fr naczyń
85	Chrząstowice	1	73	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 milsalistyczny drapacz, w fr wióra z wnąką i retusz z boku
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze	2 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	7 fr naczyń
86	Chrząstowice	2	74	osada	późne średniowiecze (XIII-XIVw.)	11 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	12 fr naczyń
87	Chrząstowice	3	75	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 łuska
88	Chrząstowice	4	76	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 wiór
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze	1 fr naczynia
89	Chrząstowice	5	77	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 skrobacz
				osada	późne średniowiecze (XII-XVIw.)	6 fr naczyń, 1 raki żelazne
				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	9 fr naczyń
90	Chrząstowice	6	78	osada	późny okres wpływów rzymskich	4 fr naczyń
				osada	wczesne średniowiecze (IX-XIIIw.)	9 fr naczyń
				śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVIII-XIXw.)	4 fr naczyń
91	Chrząstowice	7	79	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	2 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	10 fr naczyń
92	Chrząstowice	8	80	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XI-XIIIw.)	1 fr naczyń
				osada	późne średniowiecze (XIII-XVw.)	5 fr naczyń
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIw.)	4 fr naczyń
93	Chrząstowice	9	81	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	1 fr naczyń
94	Chrząstowice	10	82	osada	okres nowożytny (XVI-XIXw.)	8 fr naczyń
95	Chrząstowice	11	83	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XVw.)	1 fr naczyń
96	Chrząstowice	12	84	osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	6 fr naczyń
97	Chrząstowice	13	85	śląd osadnictwa	epoka kamienna	1 odłupek
				osada	okres nowożytny (XVI-XVIIIw.)	4 fr naczyń
98	Chrząstowice	14	86	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (kultura przeworska)	2 fr naczyń
99	Chrząstowice	15	87	śląd osadnictwa	późne średniowiecze	3 fr naczyń

				osada	okres nowożytny (XVII-XIXw.)	5 fr naczyń
100	Chrząstowice	16	88	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVIw.)	3 fr naczyń

Tabela 4. Stanowiska archeologiczne w gminie Wolbrom

Źródło: Studium Wolbrom

6.3. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

W ramach obowiązującego Studium (następnie przeniesione do planów miejscowych) wskazano następujące strefy konserwatorskie, w celu kontynuacji polityki przestrzennej gminy w zakresie ochrony dóbr kultury. Wskazano jednocześnie obowiązujące ustalenia dla poszczególnych stref, wskazane w ramach obowiązującego Studium, które podlegać będą analizie przy wskazaniu kierunku ochrony w opracowywanym dokumencie. Niżej wymienione ustalenia nie są obowiązującymi ustaleniami niniejszego Studium.

Strefa „A” – strefa pełnej ochrony konserwatorskiej

Strefa „A” obejmuje obszary o wysokim stopniu zachowania historycznego układu przestrzennego, ze zwartym zespołem zabudowy historycznej bezwzględnie zachowania.

W ramach strefy podejmowane działania konserwatorskie powinny zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego układu przestrzennego i polegać na: zachowaniu historycznego przebiegu podziałów działek (ewentualnie na nawiązaniu do dawnych podziałów), zachowaniu historycznych podziałów działek (ewentualnie na nawiązaniu do dawnych podziałów), zachowaniu zasadniczych proporcji własnościowych, kształtujących sylwetę całego zespołu oraz jego fragmentów, dążeniu do oczyszczania terenów po dawnych nieistniejących ważnych obiektach i zespołach (oraz ich zaznaczeniu i uczytelnieniu), restauracji i modernizacji technicznej obiektów technicznej obiektów zabytkowych oraz obiektów o lokalnej wartości kulturowej, znajdujących się pod ochroną konserwatorską, na ewentualnej rekonstrukcji fragmentów historycznej architektury, restauracji i rekonstrukcji historycznych, krajobrazowych założeń (w tym również historycznej zieleni), na dostosowaniu nowej zabudowy (w uzasadnionych przypadkach) do historycznej kompozycji w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, propozycji powierzchni muru i otworów oraz z nawiązaniem form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej, na usunięciu obiektów dysharmonijnych (w razie niemożności na maksymalnym zniwelowaniu niekorzystnego ich oddziaływania na zabytkową substancję zabudowy), na dostosowaniu współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych elementów, na dążeniu do przeprowadzenia kompleksowych badań archeologicznych, które na całym terenie objętym strefą "A" powinny wyprzedzać wszelką działalność inwestycyjno-budowlaną.

W strefie nadrzędną zasadą przy podejmowaniu wszelkich działań inwestycyjnych jest ochrona wartości kulturowej.

Podejmowanie wszelkich działań inwestycyjnych wymaga zastosowania przepisów odrębnych z zakresu wcześniejszego uzgodnienia z właściwą służbą ochrony zabytków.

Dotyczy to w szczególności:

- adaptacji i przekształceń elewacji budynków,
- kolorystyki budynków i budowli,
- drobnych form architektonicznych,
- ogrodzeń, parkanów itp.,
- zmiany użytkowania terenów,
- nadziemnych i podziemnych urządzeń technicznych,
- instalacji prowadzonych na elewacjach obiektów,
- oświetlenia dróg, placów i budynków,
- reklam i tablic informacyjnych umieszczonych na obiektach oraz wolno stojących,
- wszelkich dekoracji okazjonalnych,
- projektów zieleni oraz zmian w zagospodarowaniu terenów wysoką i niską zielenią,
- rozmieszczenia kiosków i tymczasowych punktów sprzedaży.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary:

A1 – Wolbrom – układ szachownicowy centralnej części miasta lokacyjnego z XIV w.

Strefa obejmuje centralną część zespołu miasta lokacyjnego, wytyczonego w 2 ćw. XIV w. – wewnątrz rynku z zabudową pierzei (w większości z II poł. XIX w. i I poł. XX w.), bloki zabudowy przyrynkowej ograniczone ulicami: Górną, Strażacką, Mariacką, Staszica (granica posesji kościoła parafialnego i plebanii), Krzywą, Żwirki i Wigury, 20 Straconych, Orzeszkowej, 29 listopada, Krakowską. Na obszarze strefy zlokalizowany jest zespół kościoła parafialnego p.w. św. Katarzyny, dawny klasztor kanoników laterańskich (obecnie plebania) ze starodrzewami występującymi na terenie dawnego cmentarza przykościelnego, wpisane do rejestru zabytków.

Wytyczne konserwatorskie:

rewaloryzacja bloków zabudowy przyrynkowej, z częściową adaptacją funkcjonalno-użytkową, zmiana formy architektonicznej budynku Urzędu Gminy.

A2 – Wolbrom - zespół kościoła poszpitalnego

Strefa obejmuje zespół dawnego kościoła szpitalnego p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (wpisany do rejestru zabytków), przy ul. Mariackiej i Kościuszki, ~~wraz z budynkiem poszpitalnym przy ul. Kościuszki 20~~, wraz ze starodrzewami na terenie dawnego cmentarza przykościelnego (w granicach posesji).

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy

A3 – Dłużec – teren kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja i Wawrzyńca oraz kaplica p.w. św. Józefa na kopcu

Strefa obejmuje teren kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja i św. Wawrzyńca z 1780 r. oraz kaplice p.w. św. Józefa z XVIII w. (figurujące w rejestrze zabytków). Granice strefy pokrywają się z granicami wpisu obiektów do rejestru zabytków.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

A4 – Gołaczewy – teren kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny

Strefa obejmuje teren kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny. Obszar kościoła postulowano do wpisania do rejestru zabytków.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

A5 – Poręba Dzierżna – teren kościoła parafialnego p.w. św Marcina

Strefa obejmuje kościół parafialny p.w. św. Marcina, wolno stojąca drewniana dzwonnica, cmentarz przykościelny z zachowanym drzewostanem (całość wpisana do rejestru zabytków).

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

A6 – Poręba Dzierżna – zespół dworsko folwarczny wraz z parkiem

Strefa obejmuje teren historycznego założenia dworsko-parkowego z końca XVIIIw., wraz z klasycznym dworem, parkiem, relikty dawnego wawrzynika, sadem, dwoma stawami rybnymi oraz leśnymi częściami parku i grobli (obszar wpisany do rejestru zabytków).

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

A7 – Poręba Górna – teren kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela

Strefa obejmuje teren kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela wraz z wolno stojącą dzwonnica oraz tereny w granicach posesji.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

A8 – Strzegowa - teren kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z cmentarzem

Strefa obejmuje teren kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z drewnianą wolno stojącą dzwonnica (figurujące w rejestrze zabytków). Obszar strefy pokrywa się z granicami wpisu do rejestru zabytków i obejmuje kościół z drewnianą

dwukondygnacyjną dzwonnica, drzewostanem, murowanym ogrodzeniem szkarpy oraz budynek plebanii, w granicach posesji wraz z dawnym przykościelnym cmentarzem.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa "B" - strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono 13 stref ochronnych, znajdujących się obecnie w granicach administracyjnych gminy Wolbrom, o częściowo zachowanym historycznym układzie przestrzennym, z rozproszonymi obiektami historycznymi lub zespołami o lokalnych wartościach kulturowych.

W obrębie strefy ochronie podlega utrzymanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania oraz charakter i skala zabudowy. Uzgodnień z organem konserwatorskim wymagają wszelkie zmiany przebiegu lub przekroju ulic. Zasada nadrzędną jest podporządkowanie w zakresie gabarytów i skali nowej zabudowy (dotyczy to również przebudów i modernizacji budynków istniejących) skali istniejącej zabudowy tradycyjnej.

Ochrona konserwatorska powinna zmierzać do ochrony historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania, skali i brył zabudowy oraz polegać ma na:

- a) zachowaniu zasadniczych elementów historycznego rozplanowania,
- b) restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów,
- c) dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali i bryły zabudowy z możliwością modyfikacji wysokości zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- d) usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dysharmonijnych, zwłaszcza uniemożliwiających odpowiednią ekspozycję zespołu objętego strefą "A",
- e) ewentualnym zaznaczeniu i uczytelnieniu śladów nieistniejących fragmentów historycznej kompozycji przestrzennej.

Ochrona konserwatorska w ramach strefy polegać powinna na prowadzeniu wszelkich inwestycji polegających na uzupełnieniu zabudowy, remontów, modernizacji oraz przebudowy w uzgodnieniu z właściwym organem konserwatorskim. Uzgodnienie konserwatorskie powinno dotyczyć również lokalizacji oraz skali i gabarytów nowo projektowanych obiektów, które nie powinny zakłócać charakteru zachowanej zabudowy (łącznie z układem jej rozplanowania) posiadającej wartości kulturowe. Ustalenia dla strefy obejmują obowiązek zachowania historycznych linii zabudowy oraz przekroju ulic i zadrzewienia z historycznym podziałem na działki budowlane, w uzasadnionych przypadkach zachowania ciągłości ich historycznych podziałów. W wypadku wymiany zabudowy nie posiadającej wartości zabytkowych (oraz zużytej technicznie) na nową, winno się wymagać nawiązania do istniejącej zabudowy tradycyjnej.

Wyznaczono następujące obszary w ramach strefy ochrony konserwatorskiej „B”:**Strefa „B1” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom**

Obszar strefy obejmuje historyczny zespół urbanistyczny miasta lokacyjnego wytyczonego w II ćw. XIV w. łącznie z wykształconymi w późniejszym okresie późnośredniowiecznymi i nowożytnymi przedmieściami „Łobzowskim” (przyszpitalnym), „Pilickim” (dawna kolonia Nowa Łąka), „Lgockim”, zespołem zabudowy po wschodniej stronie ul. Mariackiej, „Miechowskim” oraz zespołem zabudowy przedmiejskiej skupionej przy ul. Krakowskiej (i ulicach sąsiednich).

Obszar strefy stanowi otulinę terenów objętych terenów znajdujących się w strefach A1 i A2 pełnej ochrony konserwatorskiej.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa „B2” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom

Strefę obejmuje obszar dawnego zespołu dworsko-folwarcznego (folwark wolbromski – dwór Łobzów, następnie „Nowakowskich”).

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa „B3” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom- „Nowe Miasto”

Strefa obejmuje swym zasięgiem osiedle robotnicze przy ul. Łukasińskiego z willą fabrykancką z 1 ćw. XX w. sąsiadującą z osiedlem i zabudową fabryczną.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa „B4” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Chrzastowice – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B5” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Dłużec – Stara Wieś, Rędziny – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B6” i "B13" – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Lgota Wielka i Dębniec – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w., w części wsi ochronie podlega także folwark (Dębniec) z relikdami parku.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B7” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Poręba Dzierżna – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy, utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B8” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Poręba Górna – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B9” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Sulisławice – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B10” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Zarzecze – Stara Wieś, Skoraszewy – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B11” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Zasępiec – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „B12” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Lgota Wolbromska – zabudowa centralnej części wsi

Strefa obejmuje centralną część wsi wraz z historycznym układem ruralistycznym oraz zachowaną w dużym stopniu tradycyjną zabudową siedliskową z licznymi przykładami drewnianego budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego z końca XIX w. i pocz. XX w.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,

- utrzymanie i ochrona zasadniczych elementów rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „K” - ochrony krajobrazu

Strefa obejmuje obszar chronionego krajobrazu, integralnie związanego z zespołem zabytkowym - tereny otwarte naturalne lub sztucznie ukształtowane, stanowiące dopełnienie kompozycji lub charakterystyczne tło dla historycznych jednostek osadniczych wsi, tj. Gołaczewy, Budzyń, Poręba Górna, Poręba Dzierżna. Ponadto strefą objęto założenia cmentarne z komponowaną zielenią towarzyszącą - Gołaczewy, Poręba Dzierżna, Wolbrom.

W granicach strefy wszelkie procesy inwestycyjne powinny być podporządkowane ekspozycji nadrzędnych wartości krajobrazowych. Przekształcenie terenu naturalnego (zachowanie historycznych rozłogów pól, cieków wodnych, stawów itp.) oraz masywów wysokiej zieleni muszą być podejmowane zgodnie z wymogami konserwatorskimi.

W ramach strefy ochrony krajobrazu „K” wyznaczono następujące obszary nią objęte:

Strefa „K1” – ochrony krajobrazu - Domaniewice

Strefa obejmuje założenie parku krajobrazowego, będącego pozostałością zespołu dworskiego położonego w północnej części wsi (obszar umieszczony w rejestrze zabytków), dodatkowo obejmuje sąsiadujące z nim stawy oraz relikty zabudowy dworskiej w postaci dawnego spichlerza.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu,
- wszelkie działania inwestycyjne powinny być podporządkowane nadrzędnym walorom środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Strefa „K2” ochrony krajobrazu – Dolina potoku Biała Przemsza – znakowana jako Centara i Pokrzywianka z przyległymi terenami (Kaliś-Wolbrom)

Strefa obejmuje dolinę potoku Białej Przemszy. Strefa nie ma ściśle określonych granic. Na terenie strefy szczególnej ochronie podlega zespół historycznej zabudowy z tzw. „Młynem Stefańskim” oraz miejsca po historycznych młynach wodnych Kalisia („Kalisz” i „Gardela”).

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu,
- wszelkie działania inwestycyjne powinny być podporządkowane nadrzędnym walorom środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Strefa „K3” ochrony krajobrazu – Zabagnie

Strefa rozciąga się od miasta Wolbromia po sołectwo Zabagnie. Strefa nie posiada ściśle określonych granic. W granicach strefy szczególnej ochronie podlega Zalew Wolbromski (daw. staw Rosochacz), z miejscem po historycznym młynie „Rosochacz”

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu z panoramą zespołu zabudowy centralnej śródmiejskiej części Wolbromia oraz historycznym stawem Rosochacz (ob. Zalew Wolbromski),
- postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez zakaz zabudowy.

Strefa „K4” ochrony krajobrazu – Jeżówka

Strefa obejmuje dolinę potoku Jeżówka ograniczoną od północy i południa równoległym przebiegiem lokalnych dróg, do wschodniej granicy gminy Wolbrom.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu,
- postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez zakaz zabudowy.

Strefa „K5” ochrony krajobrazu – Budzyń

Strefa obejmuje rozległy obszar rozciągający się na północ od Budzyna, pomiędzy drogami do Poręby Wielkiej, Lgoty Wielkiej od północnego wschodu. W obrębie strefy znajdują się relikty dawnego folwarku Dębiniec w Kolonii Kawkazy, po zachodniej stronie drogi do Lgoty Wielkiej.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu,
- postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez zakaz zabudowy.

Strefa „K6” ochrony krajobrazu – Lgota Wolbromska

Strefa obejmuje obszar rozciągający się na północ po obu stronach lokalnej drogi do Dłużca oraz na południe do drogi do miasta Wolbrom. Strefa nie posiada ściśle określonych granic.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,

- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu, z dominantą w postaci neogotyckiego kościoła w Gołaczewach,
- postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez zakaz zabudowy.

Strefa „K7” ochrony krajobrazu – Gołaczewy

Strefa obejmuje obszar rozciągający się pomiędzy drogą Wolbrom-Olkusz a drogą do Chełma. Obszar obejmuje wzniesienie Gołaczew oraz Gołaczew-Stara Wieś, na północ od Kolonii Chełmskiej, od wschodu ograniczony zabudowanymi przysiółkami Łupnik.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu, z dominantą w postaci neogotyckiego kościoła w Gołaczewach,
- postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez zakaz zabudowy.

Strefa „K8” ochrony krajobrazu – cmentarz w Gołaczewach

Strefa obejmuje obszar cmentarza wraz z komponowaną zielenią towarzyszącą oraz kaplicę cmentarną. Strefa pokrywa się z granicami ogrodzenia założenia cmentarza.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami,
- postuluje się opiniowanie prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń z obrębnie założenia cmentarnego przez właściwe służby konserwatorskie.

Strefa „K9” ochrony krajobrazu – cmentarz w Porębie Dzierżnej

Strefa obejmuje obszar rozciągający się w granicach założenia cmentarnego wraz z komponowaną zielenią towarzyszącą.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami,
- postuluje się opiniowanie prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń z obrębnie założenia cmentarnego przez właściwe służby konserwatorskie.

Strefa „K10” ochrony krajobrazu – cmentarz w Wolbromiu

Strefa obejmuje obszar rozciągający się w granicach założenia cmentarnego przy ul. Miechowskiej wraz z komponowaną zielenią towarzyszącą.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,

- ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami,
- postuluje się opiniowanie prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń z obrębem założenia cmentarnego przez właściwe służby konserwatorskie.

Strefa „K11” ochrony krajobrazu – Poręba Dzierżna

Strefa stanowi otulinę strefy "A6" oraz częściowo strefy "B7". Strefa obejmuje rozległy rozciągający się na południe i na wschód od założenia dworsko-parkowego.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- ochrona całości naturalnego krajobrazu z jego walorami przyrodniczymi oraz dominantą w strukturze przestrzeni - w postaci założenia dworsko-parkowego (zespół dworu z parkiem i gospodarki stawowej),
- postuluje się o ochronę nadrzędnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego obszaru poprzez wprowadzenie zakazu zabudowy.

Strefa "E" - strefa **ochrony ekspozycji**

Strefa ochrony ekspozycji panoramy i historycznej sylwety miasta Wolbromia oraz historycznych jednostek osadniczych wsi Dłużec, Gołaczewy, Poręba Dzierżna, Poręba Górna, Strzegowa (m.in. z dominantami wież kościołów parafialnych) i charakterystycznych fragmentów na terenie gminy (z wyznaczonych miejsc, punktów i ciągów widokowych oraz odcinków tras komunikacyjnych).

Szczególny nacisk na obszarze strefy należy położyć na ochronę zachowanych dotychczas widoków. Wszelka nowo powstająca zabudowa kubaturowa w strefie (także kształtowanie wysokiej zieleni) powinna posiadać odpowiednią skalę oraz gabaryty nie zagrażające ekspozycji widokowej zespołów zabudowy posiadającej wartości kulturowe.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary:

- 1) Panorama miasta Wolbromia z bryłą kościoła parafialnego oraz stawu "Rosochacz" - widok z drogi do Zabagnia w kierunku południowo-wschodnim,
- 2) Widok z drogi łączącej Kaliś z młynem Stefańskim w kierunku północno-wschodnim poprzez dolinę Pokrzywianki na centrum Wolbromia z bryłą kościoła parafialnego,
- 3) Widok z drogi Wolbrom - Dłużec w kierunku południowym na wieże kościoła p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,
- 4) Widok ze wzniesienia na drodze Dłużec - Lgota Wolbromska - Lgota Majorat, obejmujący rozległą panoramę gminy (z sylwetą kościoła p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach na południu),
- 5) Ciąg widokowy z drogi Wolbrom - Lgota Wolbromska - Bydlin w kierunku południowym, obejmujący rozległą panoramę z kościołem p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach w oddali,

- 6) Widok z drogi łącznej Kaliś z młynem "Stefańskim" (za przejazdem kolejowym) w kierunku południowo-zachodnim na kościół p.w. Marii Magdaleny w Gołaczewach.
- 7) Widok z drogi Kolonii Piaski-Gołaczewy w kierunku południowym na kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,
- 8) Widok z drogi Chastowicze-Nadmłynie-Gołaczewy w kierunku północno-wschodnim na kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,
- 9) Ciąg widokowy z drogi Dłużec - Strzegowa (Lizak) w kierunku południowo-zachodnim obejmujący panoramę Nowej Wsi z wapiennymi ostańcami w tle,
- 10) Ciąg widokowy na wzniesieniu Kamienna Góra (droga Chełm-Kamienna Góra) w kierunku południowo-wschodnim obejmujący panoramę krajobrazu z wieżą kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela w Porębie Górnej.
- 11) Ciąg widokowy z drogi Budzyń - Lgota Wielka w kierunku północnym, zachodnim oraz wschodnim obejmujący panoramę naturalnego krajobrazu.

Strefa "W" - strefa ochrony archeologicznej

W granicach strefy znajdują się tereny o stwierdzonej zawartości reliktywów archeologicznych, podlegających formalnej ochronie konserwatorskiej (obiekty rejestrowe lub przeznaczone do wpisu do rejestru zabytków). W obszarze strefy należy ograniczyć wszelkie działania inwestycyjne z zakresu budownictwa, nie związanych bezpośrednio z rewaloryzacją terenu. Na obszarze strefy wszelkie działania inwestycyjne z zakresu robót budowlanych winny spełniać wymagania przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków archeologicznych obszaru.

Strefa "W1" - ochrony archeologicznej Wolbrom

Obejmuje swym obszarem zasięg miasta lokacyjnego z II ćw. XIV w. wraz z późnośredniowiecznymi i nowożytnymi przedmieściami. Zawarta w strefie „A1”, „A2” oraz „B1” i „B2”.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy,
- postuluje się prowadzenie systematycznych badań archeologicznych, przede wszystkim w miejscu dawnego ratusza, synagogi oraz w zespole kościoła parafialnego i dawnego klasztoru kanoników laterańskich.

Strefa "W2" - ochrony archeologicznej Gołaczewy - Kolonia Chełmska-Kolonia Suska.

Obszar ze szczególnie dużą liczbą stanowisk archeologicznych. Zasięg stanowiska odpowiada zasadniczo pierwotnej lokalizacji wsi.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa "W3" - ochrony archeologicznej Chrzęstowice

Obszar ze szczególnie dużą liczbą stanowisk archeologicznych. Zasięg stanowiska odpowiada w znacznej mierze średniowiecznemu zasięgowi wsi, pokrywającego się w dużej części z obecnym. Znaleźiska wskazują na znaczne rozproszenie wczesnej zabudowy.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa "W4" - ochrony archeologicznej Zarzecze

Obszar obejmuje swym zasięgiem stanowisko nr 7 i nr 8 w Zarzeczu - osady z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego z bogatymi znaleziskami archeologicznymi.

Wytyczne konserwatorskie:

- zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa "OW" - strefa obserwacji archeologicznej

Strefa obejmuje obszary o możliwej lokalizacji zabytków archeologicznych. W przypadku prowadzenia prac ziemnych czy melioracyjnych na terenie strefy, postuluje się o właściwy nadzór archeologiczny. W przypadku odkrycia zabytku archeologicznego postuluje się o podjęcie niezbędnych działań, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na obszarze historycznych wsi i kolonii gminy Wolbrom, gdzie nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej, należy podjąć wszelkie działania przeciwdziałające niszczeniu elementów cennych pod względem kulturowym, mogącym być przedmiotem zainteresowania konserwatorskiego.

Obszar stref został wyznaczony w obrębie stanowisk poza obszarem ich szczególnego nagromadzenia oraz na terenach, gdzie nie można wykluczyć występowania śladów osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, a nie było możliwe ich dokładne wyznaczenie ze względu na zagospodarowanie terenu (lasy, obszar zabudowany).

Strefa "OW1" - obserwacji archeologicznej Strzegowa Kolonia - Jaskinia Jasna

Obszar stanowi teren ze śladami pobytu grup ludzkich, znaleziska z paleolitu środkowego i schyłkowego.

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

Strefa "OW2" - obserwacji archeologicznej Strzegowa

Obszar obejmuje stanowisko nr 26 na obszarze AZP 94-54 (okres pradziejowy i nowożytny).

Wytyczne konserwatorskie:

zgodnie z ustaleniami dla strefy.

6.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZASOBÓW I WALORÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Na terenie gminy i miasta Wolbrom występuje 59 69 obiektów lub zespołów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków lub gminnej ewidencji zabytków. Wszelkie działania w zakresie tych obiektów i ich otoczenia wymagają konsultacji lub właściwego stanowiska organu konserwatorskiego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Obiekty rejestrowe wymagają wyraźnego stanowiska organu konserwatorskiego. Walory kulturowego ww. obiektów muszą być uwzględniane w przypadku modernizacji, remontów lub zmiany funkcji. Ochrona konserwatorska niesie za sobą pewne ograniczenia zagospodarowania, w tym we wprowadzaniu różnych sposobów zagospodarowania, jeśli wiążą się one z robotami ziemnymi (konieczność uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków i odpowiedniego zabezpieczenia stanowiska).

Studium wskazuje także obszary objęte ochroną archeologiczną. Z uwagi na zachowanie reliktyw przeszłości konieczny jest ścisły nadzór nad prowadzonymi postępowaniami lokalizacyjnymi w obrębie stanowisk archeologicznych.

W zakresie wskazanych stref konserwatorskich obowiązujących dotychczas na obszarze gminy, szczególnie ważnym jest stosowanie się do nich w procesie tworzenia prawa miejscowego.

Dział II.

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

7. DEMOGRAFIA

Na obszarze gminy Wolbrom zlokalizowanych jest 27 miejscowości, w tym miasto Wolbrom i 26 sołectw (wchodzących w obszar wiejski gminy). Liczba ludności zamieszkującej gminę stanowi ponad 20 % ludności całego powiatu i blisko 7 % ludności województwa Małopolskiego. Powierzchnia całej gminy wynosi 150,82 km², w tym powierzchnia miasta to 9,7 km². W 2013 r. gęstość zaludnienia w całej gminie wynosiła 154 os./km², w mieście było to 868,3 os./km², natomiast w części wiejskiej w 2013 r. gęstość zaludnienia wyniosła ok. 102,7 os./km².

Klasyfikacja	Liczba ludności*		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Gmina Wolbrom ¹	23 477	11 484	11 993
Powiat olkuski	114 458	55 798	58 660
Województwo Małopolskie	3 354 077	1 626 988	1 727 089

*Dane dotyczą roku 2012, ¹ liczba ludności ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania

Tabela 5. Ludność gminy Wolbrom na tle powiatu i województwa

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy Wolbrom wskazuje, iż głównym ośrodkiem lokalizacji ludności jest miasto Wolbrom, w pozostałych sołectwach największą liczbę mieszkańców posiadają: Zarzecze, Łobzów, Gołaczewy i Jeżówka, a więc jednostki o stosunkowo największej powierzchni.

Lp.		Jednostka gminy	kobiety	mężczyźni	razem
1	1	Wolbrom	4598	4189	8787
2	2	Boża Wola	67	65	132
3	3	Brzozówka	252	251	503
4	4	Budzyń	71	76	147
5	5	Chełm	298	278	576
6	5	Chełm Kolonia Grabie	94	86	180
7	5	Chełm Kolonia Szwajcarska	44	46	90
8	5	Chełm Kolonia Zapielniki	38	34	72
9	6	Chrzastowice	260	270	530
10	7	Dłużec	396	385	781
11	8	Domaniewice	193	189	382
12	9	Gołaczewy Kolonia Chełmska	155	131	286
13	9	Gołaczewy Kolonia Nadmłyńie	79	89	168
14	9	Gołaczewy Kolonia Pisaki	221	211	432
15	9	Gołaczewy Kolonia St. Wieś	192	176	368

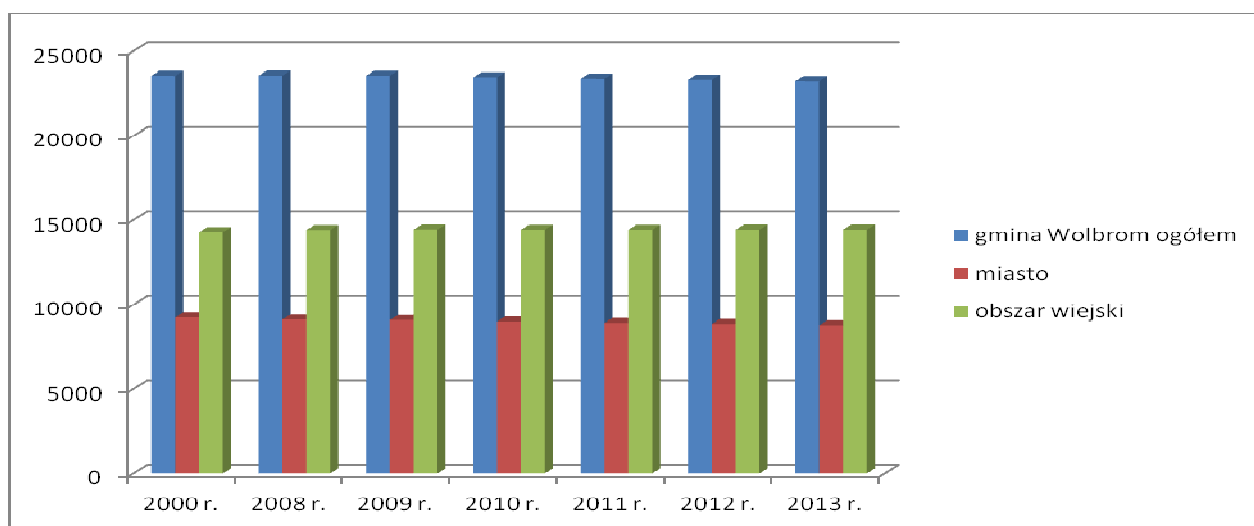
16	9	Gołaczewy Kolonia Suska	104	94	198
17	10	Jeżówka	546	525	1071
18	11	Kaliś	105	93	198
19	12	Kąpiele Wielkie	468	482	950
20	13	Kąpiołki	75	68	143
21	14	Lgota Wielka	156	140	296
22	15	Lgota Wolbromska	212	185	397
23	16	Łobzów	521	525	1046
24	16	Łobzów – Kolonia Wymysłów	13	16	29
25	17	Miechówka	39	37	76
26	18	Podlesie II	65	67	132
27	19	Poręba Dzierżna	249	243	492
28	20	Poręba Górna	255	243	498
29	21	Strzegowa	230	231	461
30	21	Strzegowa Kolonia	67	78	145
31	22	Sulisławice	183	174	357
32	23	Wierzchowisko	398	355	753
33	24	Zabagnie Kolonia Hektary	26	23	49
34	24	Zabagnie Kolonia Nowa Łąka	59	57	116
35	24	Zabagnie Kolonia Radocha	98	105	203
36	24	Zabagnie Kolonia Stara Wieś	50	67	117
37	25	Załęże	302	296	598
38	26	Zarzecze	612	591	1203
39	27	Zasępiec	142	137	279
40		Razem	11933	11308	23241

Tabela 6. Ludność gminy Wolbrom w poszczególnych miejscowościach gminy
Źródło: Urząd Miasta i Gminy Wolbrom - wg zameldowań (dane na dzień 31.12.2013 r.)

Liczba ludności ogółem na terenie miasta i gminy Wolbrom od 2000 r. do 2013 r. zmalała. Zauważyć można, że jeszcze na przełomie 2002 r.-2008 r. liczba ludności utrzymywała się na stosunkowo niezmiennym poziomie, natomiast już po 2008 r. obserwujemy stopniowy spadek liczby ludności. Ciekawym jest fakt, iż na terenie wiejskim spadek liczby ludności nie jest zauważalny, a nawet jest on na zbliżonym poziomie w latach, to już w samej części miejskiej obserwujemy od 2000 r. do 2013 r. spadek ludności o blisko 5 % względem roku bazowego 2000. Jest to spory spadek liczby mieszkańców tych obszarów.

Jednostki osadnicze	Liczba ludności						
	2000 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Gmina Wolbrom ogółem	23541	23553	23544	23455	23376	23319	23241
Miasto	9235	9119	9084	9005	8927	8864	8787
Obszar wiejski	14306	14434	14460	14450	14449	14455	14454

Tabela 7. Ludność gminy Wolbrom według jednostek osadniczych
Źródło: Urząd Miasta i Gminy Wolbrom dane wg zameldowań (dane na dzień 31.12.2013 r.)

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Wolbrom w latach.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miasta i Gminy Wolbrom (dane na dzień 31.12.2013 r.)

7.1. DYNAMIKA ROZWOJU ZALUDNIANIA I CECHY BIOLOGICZNE POPULACJI

Jednostki osadnicze	Przyrost Naturalny			Całkowita liczba ludności		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Gmina Wolbrom ogółem	-18	-7	-1	23566	23504	23477
Miasto	-3	-19	-4	9040	8971	8926
Obszar wiejski	-15	12	3	14526	14533	14551

Tabela 8. Przyrost Naturalny oraz liczba ludności w gminie Wolbrom w latach

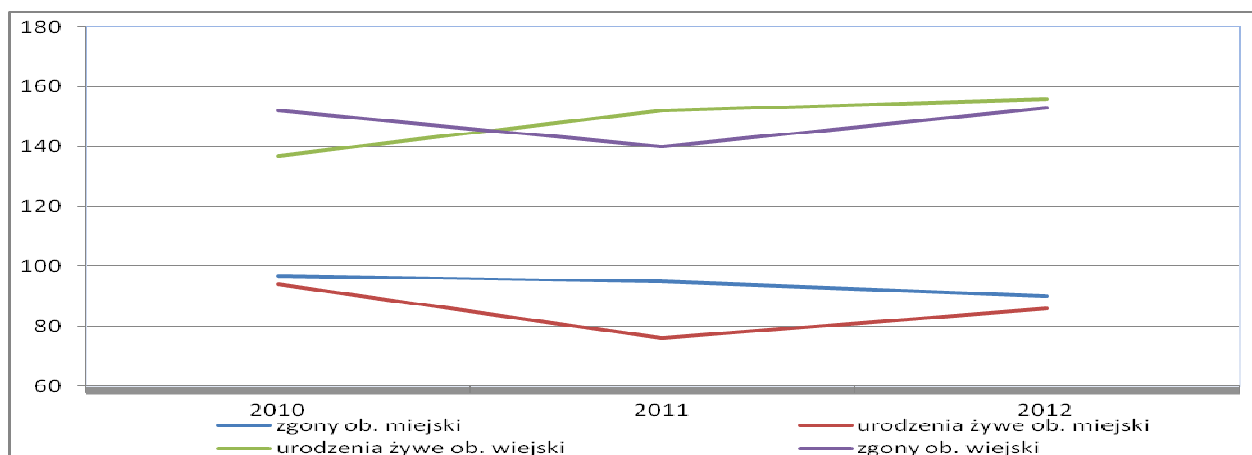
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jednostki osadnicze	Przyrost Naturalny (wskaźnik %)		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Gmina Wolbrom ogółem	-0,076%	-0,030%	-0,004%
Miasto	-0,033%	-0,212%	-0,045%
Obszar wiejski	-0,103%	0,083%	0,021%

Tabela 9. Przyrost Naturalny w gminie Wolbrom w latach

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie gminy obserwuje się coroczny ujemny przyrost naturalny ludności. Determinuje to przede wszystkim ujemny przyrost naturalny na obszarze miejskim, gdyż na obszarze wiejskim obserwujemy nawet minimalnie dodatni przyrost naturalny.

Wykres 2. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2010-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności gminy są migracje, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Saldo migracji określa różnicę między napływem ludności na obszar (migracje) w stosunku do wymeldowań ludności na obszar innych gmin i zagranicę (emigracje).

Jednostki osadnicze	Saldo migracji (osób)			Saldo migracji (wskaźnik %)		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Gmina Wolbrom ogółem	- 41	- 55	-33	-0,17%	-0,23%	-0,14%
Miasto	-51	-50	-35	-0,56%	-0,56%	-0,39%
Obszar wiejski	10	-5	2	0,07%	-0,03%	0,01%

Tabela 10. Saldo migracji w gminie Wolbrom w latach 2010-2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Saldo migracji w gminie Wolbrom wyraźnie pokazuje, iż obserwuje się odpływ ludności, szczególnie z obszaru miejskiego. Wartości te głównie determinują spadek liczby ludności w gminie i mają znacznie większy wpływ na tę wartość niż przyrost naturalny.

Na podstawie zebranych danych przystąpiono do obliczenia prognozy liczby ludności. Prognoza ta wyznaczona została dwiema metodami:

- I. Skorelowanie wskaźnika przyrostu naturalnego i wskaźnika migracji, uwzględniając lata 2009-2012.
- II. Sporządzenie dla gminy prognozy ludności metodą kohortową.

I. Korelacja wskaźnika przyrostu naturalnego i wskaźnika migracji

W celu obliczenia prognozy liczby ludności przeanalizowano wskaźnik migracji i przyrostu naturalnego w latach 2009-2012.

Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze miejskim				
miasto	2009	2010	2011	2012
Napływ	56	73	67	66
Odływ	72	124	117	101
Saldo migracji	-16	-51	-50	-35
Liczba ludności	8996	9040	8971	8926
Współczynnik migracji	-0,0018	-0,0056	-0,0056	-0,0039
Zgony	92	97	95	90
Urodzenia żywe	88	94	76	86
Ruch naturalny	-4	-3	-19	-4
Współczynnik ruchu naturalnego	0,000445	0,00033	0,00212	0,00045
Rzeczywisty przyrost ludności	0,002223	0,00597	0,00769	0,00437
	średnia	max	min	
	-0,0051	-0,0022	-0,0077	

Tabela 11. Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze miejskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego - dane wg faktycznego miejsca zamieszkania

Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze wiejskim				
obszar wiejski	2009	2010	2011	2012
Napływ	123	114	103	100
Odływ	99	104	108	98
Saldo migracji	24	10	-5	2
Liczba ludności	14399	14526	14533	14551
Współczynnik migracji	0,0017	0,0007	-0,0003	0,0001
Zgony	139	152	140	153
Urodzenia żywe	126	137	152	156
Ruch naturalny	-13	-15	12	3
Współczynnik ruchu naturalnego	-0,0009	-0,0010	0,0008	0,0002
Rzeczywisty przyrost ludności	0,0008	-0,0003	0,0005	0,0003
	średnia	max	min	
	0,0003	0,0008	-0,0003	

Tabela 12. Rzeczywisty przyrost ludności na obszarze wiejskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego - dane wg faktycznego miejsca zamieszkania

Przeprowadzona analiza pozwoliła na wybranie zarówno dla części miejskiej jak i wiejskiej trzech wskaźników minimalnych i maksymalnych oraz średniej rzeczywistego przyrostu naturalnego uwzględniającego współczynnik migracji i ruchu naturalnego. Wybrane wskaźniki przyrostu naturalnego pozwoliły na obliczenie prognozy liczby ludności w trzech wariantach.

Prognoza liczby ludności obszar miejski - Wolbrom						
2012	wskaźnik		2015	2020	2025	2030
8926	minimum	-0,00769	8722	8391	8074	7768
8926	średnia	-0,00506	8791	8571	8356	8146
8926	maksimum	-0,00222	8867	8768	8671	8575

Tabela 13. Prognoza liczby ludności na obszarze miejskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Prognoza liczby ludności obszar wiejski - Wolbrom						
2012	wskaźnik		2015	2020	2025	2030
14551	minimum	-0,0003	14536	14511	14486	14461
14551	średnia	0,0003	14565	14587	14610	14633
14551	maksimum	0,0008	14584	14640	14696	14752

Tabela 14. Prognoza liczby ludności na obszarze wiejskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Prognoza liczby ludności Wolbrom - ogółem					
2012	wskaźnik	2015	2020	2025	2030
23477	minimum	23258	22902	22560	22229
23477	średnia	23356	23158	22966	22779
23477	maksimum	23451	23409	23368	23328

Tabela 15. Prognoza liczby ludności na obszarze gminy Wolbrom - ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Rzeczywiste saldo liczby ludności w latach prognozy					
	2012	2015	2020	2025	2030
minimum	23477	-219	-575	-917	-1248
średnia	23477	-121	-319	-511	-698
maksimum	23477	-26	-68	-109	-149

Tabela 16. Rzeczywiste saldo liczby ludności w latach prognozy w gminie Wolbrom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Przeprowadzona analiza wykazała w każdym z przeprowadzonych wariantów prognozy liczby ludności ogólny spadek liczby ludności. Jedynie w jednym z wariantów (maksymalny dla obszaru wiejskiego) przewidziano nieznaczny wzrost liczby ludności, jednakże wskutek znacznego ubytku ludności na terenie miasta, ogólnie we wszystkich wariantach dla całej gminy obserwujemy spadek liczby ludności.

II. Metoda kohortowa

Na potrzeby niniejszego Studium wykonano przeliczenia prognozy liczby ludności metodą kohortową, uwzględniającą liczbę ludności w danym przedziale wiekowym, płodność kobiet oraz liczbę zgonów. Wyniki prognozy do 2032 r. z podziałem na płeć przedstawiają się następująco:

Wiek	Stan	Prognoza liczby mężczyzn - miasto					Wiek	Stan	Prognoza liczby mężczyzn - obszar wiejski				
	2012	2017	2022	2027	2032	2012		2017	2022	2027	2032		
0-4	210	231	215	186	161	0-4	357	370	353	327	301		
5-9	192	210	231	215	186	5-9	339	357	370	353	327		
10-14	206	192	210	230	215	10-14	406	339	356	369	353		
15-19	247	205	191	209	230	15-19	473	405	338	355	368		
20-24	307	246	205	191	208	20-24	564	471	403	336	354		
25-29	352	306	245	204	190	25-29	540	562	469	402	335		
30-34	373	350	304	244	203	30-34	589	537	559	467	400		
35-39	355	370	347	302	242	35-39	593	584	532	554	463		
40-44	287	350	364	342	297	40-44	482	584	575	525	546		
45-49	314	280	341	355	333	45-49	483	470	569	561	511		
50-54	324	301	268	327	340	50-54	484	463	450	546	538		
55-59	331	304	283	252	307	55-59	496	455	435	423	513		
60-64	298	301	276	257	229	60-64	439	450	413	395	384		
65-69	197	261	264	242	225	65-69	291	385	395	362	347		
70 i więcej	300	379	490	568	603	70 i więcej	655	706	788	797	768		
suma	4293	4286	4234	4124	3970	suma	7191	7137	7007	6773	6507		

Tabela 17. Prognoza liczby mężczyzn w gminie Wolbrom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wiek	Stan	Prognoza liczby kobiet - miasto					Wiek	Stan	Prognoza liczby kobiet - obszar wiejski				
	2012	2017	2022	2027	2032	2012		2017	2022	2027	2032		
0-4	183	198	185	160	138	0-4	380	305	291	269	248		
5-9	202	183	197	184	159	5-9	341	380	305	291	269		
10-14	208	202	183	197	184	10-14	436	341	379	304	291		
15-19	232	208	202	183	197	15-19	423	435	340	378	303		
20-24	333	232	208	202	183	20-24	515	421	433	338	377		
25-29	312	333	231	207	201	25-29	495	513	420	431	337		
30-34	348	311	333	231	207	30-34	526	492	510	418	429		
35-39	332	347	311	332	231	35-39	569	521	488	506	414		
40-44	323	331	346	310	331	40-44	475	561	514	481	498		
45-49	292	320	329	345	309	45-49	391	463	546	501	469		
50-54	340	287	317	326	342	50-54	484	375	444	524	480		
55-59	354	333	283	312	321	55-59	458	455	352	417	492		
60-64	340	342	326	277	306	60-64	457	416	413	320	379		
65-69	231	322	330	314	267	65-69	334	401	365	362	281		
70 i więcej	603	676	818	933	1005	70 i więcej	1076	1133	1239	1285	1318		
suma	4633	4624	4598	4513	4380	suma	7191	7137	7007	6773	6507		

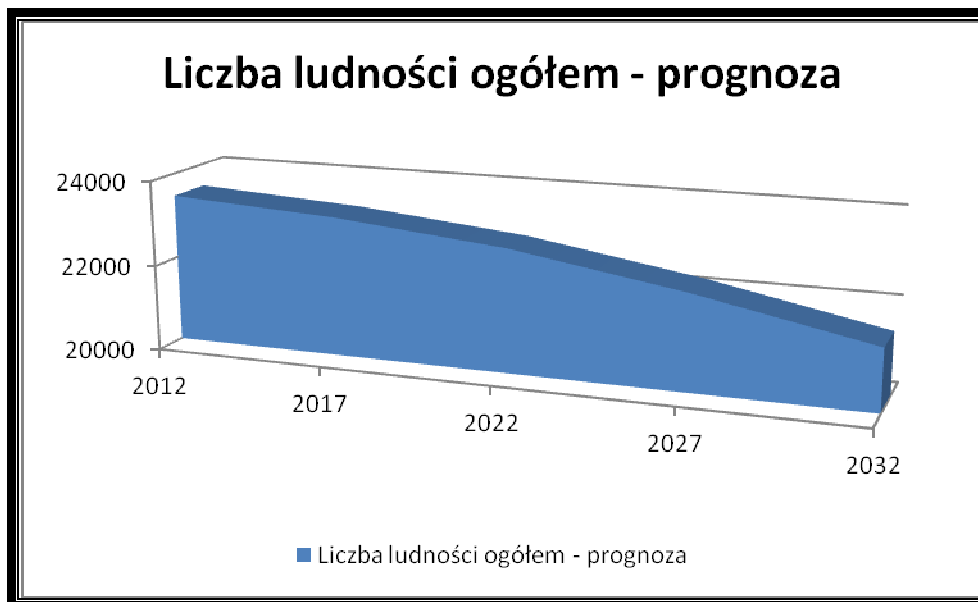
Tabela 18. Prognoza liczby kobiet w gminie Wolbrom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wiek	Stan	Prognoza liczby Wolbrom			
	2012	2017	2022	2027	2032
0-4	1130	1103	1044	943	847
5-9	1074	1129	1102	1043	942
10-14	1256	1073	1129	1101	1042
15-19	1375	1253	1071	1126	1098
20-24	1719	1370	1248	1067	1122
25-29	1699	1714	1366	1244	1064
30-34	1836	1691	1706	1360	1239
35-39	1849	1822	1678	1693	1349
40-44	1567	1826	1800	1658	1673
45-49	1480	1532	1786	1761	1622
50-54	1632	1427	1480	1723	1700
55-59	1639	1547	1353	1405	1634
60-64	1534	1509	1428	1249	1298
65-69	1053	1369	1353	1281	1120
70 i więcej	2634	2894	3335	3583	3694
suma	23477	23258	22878	22236	21443

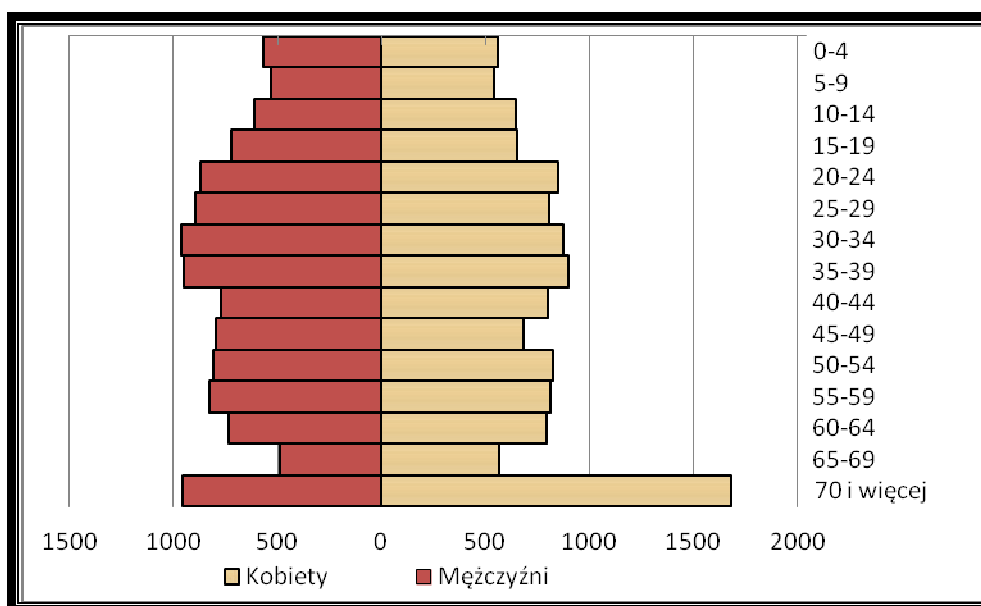
Tabela 19. Prognoza liczby ludności w gminie Wolbrom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

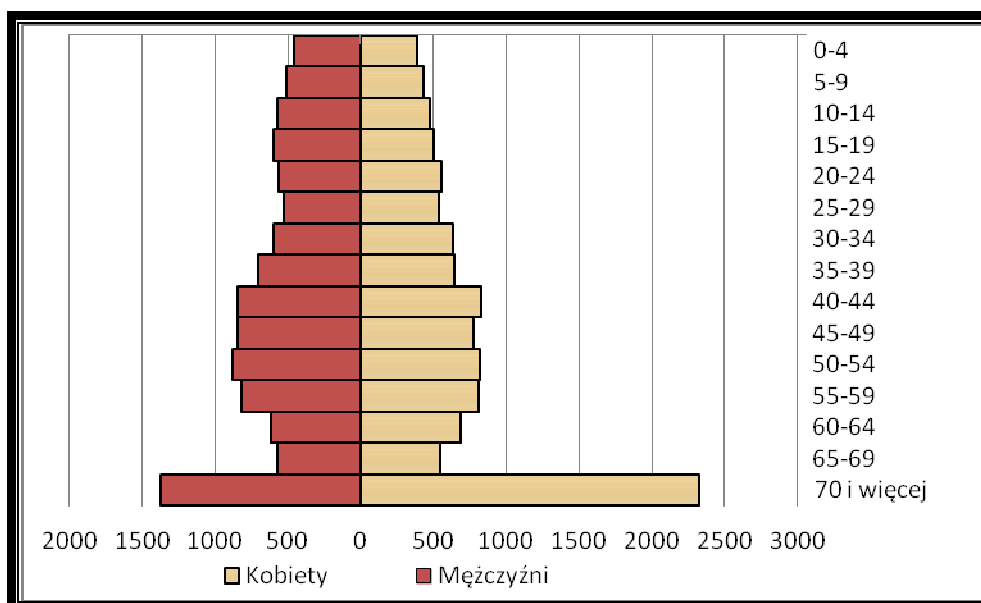
Wykres 3. Prognoza liczby ludności w gminie Wolbrom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego i własnych obliczeń

Wykres 4. Piramida wieku ludności w gminie Wolbrom w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 5. Piramida wieku ludności w gminie Wolbrom w 2032 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Prognoza liczby ludności w gminie Wolbrom pokazuje wzrost liczby ludności w wieku powyżej 70 lat. Prognozy pokazują stopniowe starzenie się ludności gminy i spadek całkowitej liczby mieszkańców.

7.2. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

Analizując ekonomiczne aspekty procesów demograficznych istotnym czynnikiem jest liczba ludności w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.

Jednostki osadnicze	wiek przedprodukcyjny			wiek produkcyjny			wiek poprodukcyjny		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
Wolbrom	4230	2099	2131	14763	7942	6821	4484	1443	3041
Wolbrom - miasto	1460	734	726	5795	3062	2733	1671	497	1174
Wolbrom - obszar wiejski	2770	1365	1405	8968	4880	4088	2813	946	1867

Tabela 20. Liczba ludności w gminie Wolbrom według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

obszar	lata	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Wolbrom	2005	21,3	61,1	17,6
	2006	20,6	61,8	17,6
	2007	20,2	62,2	17,6
	2008	19,6	62,6	17,8
	2009	18,9	63,1	18,1
	2010	18,7	63,1	18,2
	2011	18,3	63,2	18,6
	2012	18	62,9	19,1
Wolbrom miasto	2005	20,1	64,2	15,6
	2006	19,6	64,5	15,9
	2007	19,1	64,8	16,1
	2008	18,5	65,1	16,4
	2009	17,9	65,5	16,6
	2010	17	65,6	17,5
	2011	16,6	65,4	18
	2012	16,4	64,9	18,7
Wolbrom ob. wiejski	2005	22,1	59,1	18,8
	2006	21,3	60	18,7
	2007	20,9	60,5	18,6
	2008	20,2	61	18,7
	2009	19,5	61,6	19
	2010	19,8	61,6	18,6
	2011	19,3	61,8	19
	2012	19	61,6	19,3

Tabela 21. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższe dane pokazują, że w całej gminie obserwuje się stopniowy przyrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym i jednoczesny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Pomimo stopniowego wzrostu ludności w wieku produkcyjnym od 2011 r. obserwuje się już spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, który będzie dalej postępował. Zaznaczyć należy, iż liczba ludności w wieku produkcyjnym wskazuje

jedynie osoby mogące podjąć pracę zarobkową, natomiast nie uwzględnia się tutaj wskaźnika bezrobocia.

7.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

Perspektywa liczby ludności na terenie gminy kształtowana jest zasadniczo kilkoma aspektami:

- mniejszą dzietnością kobiet,
- zmniejszającą się liczbą kobiet w wieku płodnym,
- starzeniem się społeczeństwa,
- znacznym wpływem na procesy demograficzne ruchu naturalnego na obszarze miasta,
- zmianą modelu zachowań i rodziny.

Czynniki te mają znaczący wpływ na ograniczenie urodzeń żywych. W związku z systematycznym wydłużaniem wieku człowieka efekty zmniejszania wskaźnika dzietności społeczeństwa widoczne będą dopiero po kilkunastu latach. Dodatkowo napływająca na teren gminy ludność nie jest w stanie pokryć ujemnego przyrostu naturalnego ludności. Stąd po okresie stagnacji, a nawet niewielkim wzroście liczby ludności, po 2017 r. nastąpi jej systematyczny spadek.

8. MIESZKALNICTWO

Na obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W związku z powyższym średnia powierzchnia mieszkania stopniowo w ciągu lat ulegała podwyższeniu. Powierzchnia mieszkania na obszarze miejskim jest znacznie wyższa, a na obszarze wiejskim jest natomiast mniejsza niż średnia w województwie i powiecie. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż średnia osób przypadających na mieszkanie w części miejskiej jest niższa na obszarze miasta Wolbrom niż w całym Województwie Małopolskim i powiecie olkuskim.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m²)				
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - ogółem	75,9	80,3	80,8	81,3
Wolbrom - miasto	61,8	64,3	64,7	65,0
Wolbrom - obszar wiejski	87,4	93,0	93,5	94,1
Woj. Małopolskie	73,7	76,2	76,6	77,0
Pow. olkuski	72,6	75,8	76,2	76,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m²)				
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - ogółem	24,5	25,3	25,6	26,0
Wolbrom - miasto	23,2	23,3	23,7	24,0
Wolbrom - obszar wiejski	25,3	26,5	26,8	27,2
Woj. Małopolskie	23,0	24,6	24,9	25,3
Pow. olkuski	23,7	24,3	24,6	24,9
Ilość osób przypadających na jedno mieszkanie (m²)				
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - ogółem	3,10	3,17	3,15	3,13
Wolbrom - miasto	2,66	2,76	2,73	2,70
Wolbrom - obszar wiejski	3,45	3,50	3,48	3,46
Woj. Małopolskie	3,20	3,10	3,08	3,04
Pow. olkuski	3,07	3,12	3,10	3,07

Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe w latach
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Lokale gminne na terenie miasta i gminy Wolbrom	Liczba mieszkań komunalnych
Mieszkania komunalne we wspólnotach mieszkaniowych - Wolbrom	49
Lokale komunalne w gminie	153
Razem lokale gminne	202
Liczba lokali komunalnych w Gminie z podziałem na Sołectwa	
Gołaczewy	4
Łobzów	4
Wierzchowisko	4
Kąpiele Wielkie	4
Chrzastowice	3
Chełm	1
Poreba Górna	1
Wolbrom	130
Lgota Wielka	2
PODSUMOWANIE	
Ogółem powierzchni mieszkań gminnych w m²	7647,19
Liczba mieszkań gminnych ogółem	202
Średnia powierzchnia mieszkania w m²	37,86

Tabela 23. Gminny zasób mieszkaniowy rok 2014
Źródło: MZGKiM Wolbrom

Podana tabela pokazuje, iż średnia powierzchni mieszkania gminnego jest znacznie mniejsza niż średnia powierzchnia mieszkania w Gminie. Przyczyny takiej należy dopatrywać także w dużym udziale zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która to nie wchodzi w zasób mieszkaniowy gminny.

8.1. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO I DOTYCHCZASOWEGO ROZWOJU ZASOBÓW I STANDARTÓW MIESZKANIOWYCH

Analizując wyposażenie mieszkań zlokalizowanych na obszarze gminy, to nieznacznie wyższy procent mieszkań na obszarze miejskim jest wyposażony w wodociąg. Wyposażenie w łazienki jest stosunkowo niskie na obszarze wiejskim, ale ulega ono stopniowej poprawie. Niski udział na terenie wiejskim centralnego ogrzewania jest przyczyną stosowania do ogrzewania indywidualnych palenisk. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane.

Procentowy udział mieszkań posiadających wodociąg, łazienkę i centralnego ogrzewania w mieszkaniach				
Jednostka osadnicza	Wodociągi			
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - miasto	97,6	98,9	98,9	98,9
Wolbrom - obszar wiejski	94,6	96,3	96,3	96,4
Jednostka osadnicza	Łazienki			
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - miasto	90,1	93,9	93,9	93,9
Wolbrom - obszar wiejski	78,2	83,0	83,1	83,3
Jednostka osadnicza	Centralne ogrzewanie			
	2005	2010	2011	2012
Wolbrom - miasto	81,6	85,4	85,4	85,5
Wolbrom - obszar wiejski	66,1	70,4	70,6	70,9

Tabela 24. Procentowy udział mieszkań posiadających wodociąg, łazienkę i centralnego ogrzewania w mieszkaniach
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Do infrastruktury społecznej wlicza się usługi służące zaspokajaniu potrzeb gwarantowanych przez państwo i samorząd lokalny. Najważniejsze z nich to usługi z zakresu ochrony zdrowia oraz oświaty. Zaliczamy również do tego usługi w zakresie kultury, sportu i rekreacji (utrzymywane wyłącznie lub w głównej mierze ze środków publicznych), jak również obiekty sakralne i cmentarze.

9.1. WARUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Oświata i jej system należą do najważniejszych punktów życia społecznego. Na terenie gminy realizowany jest program nauczania i kształcenia na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Dodatkowo występuje także jeden ośrodek szkolnictwa średniego i szkoła specjalna.

9.2. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO I DOTYCHCZASOWEGO ROZWOJU

Placówki oświatowe na terenie gminy:

Na terenie gminy Wolbrom funkcjonują następujące punkty oświaty:

Przedszkola:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Misia Uszatka w Wolbromiu,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 w Wolbromiu,
- Niepubliczne Przedszkole w Kąpielach Wielkich w Kąpielach Wielkich,
- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne "Mistrzowie zabawy" w Wolbromiu.

Analizując liczbę dzieci w przedszkolach, to ich liczba zwiększyła się w ciągu lat o blisko 30 %.

liczba dzieci w przedszkolach				
obszar/lata	2005	2010	2011	2012
Wolbrom	313	385	397	434
Wolbrom miasto	277	286	288	325
Wolbrom ob. wiejski	36	99	109	109

Tabela 25. Liczba dzieci w przedszkolach na terenie gminy Wolbrom w latach 200-2012
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Wolbromiu,
- Szkoła Podstawowa w Chełmie,
- Zespół Szkół w Gołaczewach, Filia w Chrzęstowicach,
- Szkoła Podstawowa w Jeźówce,
- Szkoła Podstawowa w Kąpielach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa w Łobzowie,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Porębie Dzierżnej
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Porębie Górnej.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych				
obszar/lata	2005	2010	2011	2012
Wolbrom	1579	1379	1353	1297
Wolbrom miasto	697	589	573	555
Wolbrom ob. wiejski	882	790	780	742

Tabela 26. Liczba dzieci w szkołach podstawowych w gminie Wolbrom w latach 200-2012
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gimnazja:

- Gimnazjum nr 4 w Wolbromiu,
- Zespół Szkół w Gołaczewach,
- Zespół Szkół w Wierzchowisku,
- Zespół Szkół w Wolbromiu,
- Zespół Szkół w Zarzeczcu.

Liczba uczniów w gimnazjach w latach				
obszar/lata	2005	2010	2011	2012
Wolbrom	1087	766	749	752
Wolbrom miasto	679	482	466	450
Wolbrom ob. wiejski	408	284	283	302

Tabela 27. Liczba dzieci w gimnazjach w gminie Wolbrom w latach 200-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując liczbę uczniów zarówno w gimnazjach, jak i szkołach podstawowych, to należy zauważyć, iż ulegała ona stopniowemu zmniejszeniu w latach.

Szkoły średnie:

- Zespół Szkół im. Romualda Traugutta.

Szkoły specjalne:

- Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy (OREW).

KULTURA:

Na obszarze gminy funkcjonują **placówki biblioteki publicznej i obiektów kultury:**

- **Miejska Biblioteka** w Wolbromiu przy ul. Krakowskiej 1, posiadająca swoje filie:

- w Dłużcu (siedziba w Załężu- dawny budynek szkoły),
- w Łobzowie,
- w Wierzchowisku

- **Dom Kultury w Wolbromiu** ul. Leśna 2;

- **Świetlice wiejskie w miejscowościach:** Załęże, Strzegowa, Kąpiele Wielkie

Na terenie gminy występują także **stowarzyszenia kulturalne:**

- Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe w Wolbromiu,
- Wolbromskie Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne w Wolbromiu,
- Stowarzyszenie na rzecz wspierania oświaty, kultury fizycznej i ekorozwoju wsi Zarzecze.

Działają także w 23 sołectwach koła gospodyń wiejskich oraz pomniejsze inicjatywy, skierowane na rozwój i utrwalanie kultury obszaru.

SPORT I REKREACJA:

Kluby sportowe działające na terenie miasta i gminy Wolbrom:

- Uczniowski Klub Sportowy JUDO - Wolbrom,
- Uczniowski Klub Sportowy,, DIANA " - Wolbrom,
- Klub Sportowy Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Przebój - Wolbrom,
- Łobzowski Ludowy Klub Sportowy JURA - Łobzów,

- Stowarzyszenie K.S.Przebój 1937 - Wolbrom,
- Stowarzyszenie Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Gołaczewach,
- Uczniowski Klub Sportowy w Wierzchowisku,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „STRUMYK” Zarzeczce,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Gołaczewy,
- Stowarzyszenie „Wolbromska Akademia Piłkarska – Młodzi Przebojem” - Wolbrom
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Victoria Dłużec.

OPIEKA ZDROWOTNA:

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

- Miejsko - Gminne Centrum Medyczne WOL-MED Sp. z o.o. (posiadające filie w Dłużcu, Wierzchowisku, Zarzeczcu i Łobzowie,
- NZOZ REH-MED Wolbrom,
- Miejsko-Gminne Centrum Stomatologii Olkusz,
- Poradnie specjalistyczne OREW Wolbrom

Na terenie gminy jest 7 aptek, wszystkie zlokalizowane są na terenie miasta Wolbrom.

OPIEKA SPOŁECZNA:

Opieka społeczna realizowana jest w ramach jednostek samorządowych. Wśród nich na terenie gminy występują:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej /MOPS/ w Wolbromiu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wolbromiu.

W gminie Wolbrom zlokalizowane są także posterunki Straży Miejskiej w Wolbromiu oraz Komenda Policji w Wolbromiu.

Na terenie Gminy zlokalizowane jest także 21 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego 6 jednostek zarejestrowanych jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Na terenie miasta Wolbromia działa jedna jednostka ratowniczo-gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej.

TURYSTYKA I REKREACJA

Na terenie miasta Wolbrom zlokalizowany jest kompleks basenów, posiadający basen kryty, odkryty, saunę itp. Gmina posiada wiele walorów przyrodniczych i kulturowych, jednakże nie stwarzało to dotychczas przesłanek dla rozwoju turystyki.

9.3. CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY

Gmina Wolbrom jest gminą miejsko-wiejską o silnie rozdrobnionej działalności rolniczej. Analiza potencjału ekonomicznego miasta określana jest m.in. na podstawie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na przełomie lat zauważa się,

iż po niewielkim wzroście liczby zakładanych działalności gospodarczych ok. 2010 r., liczba nowo zakładanych działalności gospodarczych zaczęła maleć. Jednakże zauważyć należy w ostatnich latach swoistą stagnację w liczbie działalności gospodarczych na terenie całej gminy. Wskazać należy, iż większą aktywność w zakresie działalności gospodarczej wykazują osoby zamieszkałe na terenie miasta. Obszar wiejski jest znacznie mniej aktywny pod względem ekonomicznym.

obszar	lata/ pomiar	podmioty REGON/10 tys. ludności	jednostki nowozarej estrowane na 10 tys. Ludności	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Mieszkańcó w	fundacje, stowarzyszen ia i organizacje społeczne na 10 tys ludności	podmioty nowo zarejestro wane na 10 tys. ludności w wieku produkcyj nym	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Wolbrom	2009	995	74	90	19	118	158
	2010	1021	89	54	20	140	162
	2011	970	65	109	22	102	154
	2012	992	64	42	23	102	158
Wolbrom miasto	2009	1375	129	128	17	197	210
	2010	1399	121	87	17	186	214
	2011	1315	73	159	19	112	201
	2012	1358	94	64	20	145	209
Wolbrom - wieś	2009	758	40	66	21	65	123
	2010	785	68	34	22	111	127
	2011	757	59	78	23	96	123
	2012	768	45	29	25	74	125

Tabela 28. Liczba podmiotów gospodarczych
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Symbol	PKD/lata	Wolbrom ogółem		Wolbrom miasto		Wolbrom ob. wiejski	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
		Ogółem					
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	48	46	8	8	40	38
B	Rybacktwo	0	0	0	0	0	0
C	Górnictwo	218	208	110	107	108	101
D	Przetwórstwo przemysłowe	3	3	2	2	1	1
E	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	3	5	0	0	3	5
F	Budownictwo	244	238	114	105	130	133
G	Handel hurtowy, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	802	806	394	393	408	413
H	Hotele i restauracje	150	156	50	49	100	107
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	52	48	33	30	19	18
J	Pośrednictwo finansowe	30	33	18	19	12	14
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem	41	42	15	16	26	26

	działalności						
L	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	7	9	4	5	3	4
M	Edukacja	98	99	52	52	46	47
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	26	25	16	14	10	11
O	Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	0	0	0	0	0	0
P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	24	25	15	16	9	9
Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	51	54	41	43	10	11
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	14	8	9	3	5
S/T/U	Pozostała działalność usługowa/Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby/Organizacje i zespoły eksterytorialne	50	49	36	34	14	15

Tabela 29. Wykaz jednostek wg PKD w latach 2012-2013
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w kategorii G, a więc w zakresie usług handlu hurtowego, obsługi pojazdów itp. Zaznaczyć należy, iż stosunkowo niewiele podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w sektorze rolniczym.

Mając na uwadze aktywność gospodarczą mieszkańców gminy istotnym jest wskazanie liczby bezrobotnych. Poniższa tabela pokazuje, iż liczba bezrobotnych na terenie gminy Wolbrom jest porównywalna do średniej powiatu, natomiast jest wyższa niż w całym województwie Małopolskim. Jednakże obserwując ogólne tendencje od 2008 r. stopniowo ono wzrasta.

Udział bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym					
ogółem					
Jednostka terytorialna	2005	2008	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%
MAŁOPOLSKIE	8,7	4,7	6,7	6,8	7,6
Powiat olkuski	10,9	6,7	8,9	9,5	10,3
Wolbrom	9,5	6,2	8,3	8,9	9,5

Tabela 30. Stopa Bezrobocia w gminie Wolbrom na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy większy wskaźnik bezrobocia obserwujemy u kobiet. Jednak zaznaczyć należy, iż część tego bezrobocia spowodowana jest prowadzeniem gospodarstw domowych przez niezatrudnione kobiety, szczególnie na obszarze wiejskim.

BEZROBOCIE w GMINIE WOLBROM						
lata/płeć	ogółem	wskaźnik ogółem	mężczyźni	wskaźnik mężczyźni	kobiety	wskaźnik kobiety
2003	1771	12,56%	801	10,76%	970	14,57%
2004	1485	10,45%	629	8,41%	856	12,72%
2005	1357	9,48%	560	7,44%	797	11,75%
2006	1193	8,25%	475	6,22%	718	10,51%
2007	971	6,68%	397	5,18%	574	8,36%
2008	910	6,21%	372	4,82%	538	7,77%
2009	1122	7,60%	533	6,82%	589	8,48%
2010	1239	8,33%	587	7,39%	652	9,40%
2011	1314	8,85%	634	7,98%	680	9,85%
2012	1399	9,48%	684	8,61%	715	10,48%

Tabela 31. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach z podziałem wg płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując powyższe dane konieczna jest dalsza aktywizacja bezrobotnych, w skutek wzrostu bezrobocia. Aktywizacja ta powinna polegać szczególnie na wzbogacaniu sektora usług, a także aktywizacji bezrobotnych w zakresie podjęcia indywidualnej działalności gospodarczej.

Istotnym zagadnieniem jest podejmowanie przez gminę działań mających na celu aktywizację bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok.

9.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Rozwój miasta i gminy Wolbrom wiąże się nierozzerwalnie z aktywizacją zawodową jej mieszkańców i jednoczesnym zabezpieczeniu potrzeb w zakresie kultury i opieki społecznej. Rozwój gminy wiąże się również z zabezpieczeniem potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, szczególnie na obszarach wiejskich, które pod tym względem są znacznie uboższe niż teren miasta. Duże rozdrobnienie użytkowania rolniczego i wzrost bezrobocia, nakazują położenie szczególnego nacisku na rozwój pozarolniczych gałęzi przemysłu i usług. Zauważyć należy, iż mieszkańcy terenów wiejskich posiadają utrudniony dostęp do usług medycznych, aptek, a także usług kultury. Jedynie 4 sołectwa poza miastem posiadają bezpośredni dostęp do usług medycznych. Oczywistym jest, iż zapewnienie opieki medycznej poprzez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej niesie za sobą powiązanie świadczonych usług z zakresem ekonomicznym. Jednakże konieczne jest ewentualne określenie optymalnej lokalizacji usług opieki medycznej z punktu widzenia dostępności dla mieszkańców.

10. BAZA EKONOMICZNA GMINY

Finansowanie	2010	2011	2012
Dochody (zł)	50 739 992,40	54 394 768,47	56 295 127,97
Wydatki (zł)	55 573 551,78	52 410 707,18	56 511 110,43
deficyt/nadwyżka	-9,53%	3,65%	-0,38%

Tabela 32. Wydatki do dochodów budżetu gminy w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Klasyfikacja wg działów	2010	2011	2012
Rolnictwo i łowiectwo	0,60%	1,08%	1,29%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,22%	0,09%	0,02%
Handel	0,00%	0,00%	0,00%
Transport i łączność	13,13%	5,14%	9,43%
Gospodarka mieszkaniowa	0,55%	0,31%	0,30%
Działalność usługowa	0,13%	0,45%	0,33%
Administracja publiczna	9,57%	10,79%	10,56%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,31%	0,10%	0,01%
Obrona narodowa	0,00%	0,00%	0,00%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,14%	2,44%	2,31%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,10%	0,12%	0,00%
Obsługa długu publicznego	0,39%	0,77%	0,65%
Różne rozliczenia	2,65%	0,00%	0,00%
Oświata i wychowanie	41,25%	44,72%	44,56%
Ochrona zdrowia	0,57%	0,63%	0,62%
Pomoc społeczna	17,48%	19,90%	20,06%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,62%	0,85%	0,60%
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,63%	0,54%	0,51%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,51%	8,38%	5,21%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,23%	2,53%	2,38%
Kultura fizyczna i sport	0,93%	0,00%	0,00%
Kultura fizyczna	0,00%	1,15%	1,15%

Tabela 33. Wydatki budżetu gminy względem działów w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012
	zł	zł	zł
MAŁOPOLSKIE	3435,92	3494,64	3473,47
Powiat olkuski	2666,68	2718,31	2684,62
Wolbrom	2357,21	2226,74	2405,44

Tabela 34. Wydatki budżetu na jednego mieszkańca w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyraźnie w strukturze wydatki/dochody obserwuje się stabilizację budżetu. Największą część wydatków budżetu stanowią wydatki na edukację, dominujące w strukturze wydatków. Analizując wydatki gminy na jednego mieszkańca to są one znacznie niższe niż województwie Małopolskim i nieznacznie niższe niż w powiecie olkuskim.

10.1. DOTYCHCZASOWA STRUKTURA GOSPODARKI

Obszar gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięty w zakresie przemysłu w regionie. Podstawę przemysłu stanowią zakłady zajmujące się przemysłem gumowym, produkcją części samochodowych, elementów i instalacji elektrycznych oraz półfabrykatów stalowych. Rozwój przemysłu gumowego został usankcjonowany w gminie poprzez podział Zakładu Przemysłu Gumowego.

NAZWA FIRMY	PRZEDMIOT PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI
Fabryka Taśm Transporterowych Wolbrom S.A	Podstawową działalnością firmy jest produkcja taśm przenośnikowych w pełnym asortymencie. FTT współpracuje z instytucjami badawczymi w Polsce i za jej granicami, zajmującymi się transportem pionowym i poziomym.
Fabryka Węży Gumowych i Tworzyw Sztucznych „Fagumit” Sp. zo.o.	Producent węży średnio i niskociśnieniowych, znajdujące zastosowanie we wszystkich gałęziach przemysłu.
FBO Rubber Technology S.A.	Fabryka zajmująca się produkcją bieżnikowanych opon do koparek, jak i bieżnikowanych opon do samochodów ciężarowych różnych typów i profili uznanych w całej Europie.
Linter Group	Producent przenośników taśmowych, krążników, napędów, elementów tras przenośnikowych. Serwis połączeń taśmowych. Usługi dla górnictwa.
PPU Storem	Firma działająca w zakresie wykonawstwa konstrukcji stalowych, obróbki skrawaniem, instalacji elektrycznych, c.o. i wod-kan., robót budowlanych.
PPWG Wolmot Sp. zo.o.	Producent szerokiej gamy węży i produktów gumowych dla przemysłu samochodowego.
TRI Poland Sp.zo.o.	Spółka polsko-japońska produkująca gumowo-metalowe elementy antywibracyjne dla przemysłu samochodowego.
Zakład Badawczo- Produkcyjny TEBAMIX Sp. zo.o.	Działalnością firmy jest produkcja mieszanek gumowych oraz świadczenie usług w zakresie badania surowców, mieszanek oraz gotowych wyrobów gumowych.
Zakłady Mechaniczno- Kuźnicze Wostal Sp. zo.o.	Producent wyrobów dla przemysłu maszynowego i metalowego. Wykorzystywane w branży górniczej, budowlanej i transportu technologicznego.
ES System K Sp. zo.o.	Producent urządzeń chłodniczych o szerokim zastosowaniu.
ZiNPLAST Sp. zo.o.	Producent rur z tworzyw sztucznych. Oferuje kompletne rozwiązania w takich zakresach jak: zewnętrzne i wewnętrzne instalacje wodne, instalacje gazowe, instalacje grzewcze c.o., kanalizacje ciśnieniowe i grawitacyjne, rury osłonowe.

Tabela 35. Główne zakłady przemysłowe w gminie Wolbrom

Źródło: UMiG Wolbrom

10.2. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE

Na terenie gminy Wolbrom wśród zakładów przemysłowych dominują zakłady zajmujące się szeroko pojętym przemysłem gumowym i obsługi pojazdów. Struktura rolnictwa jest stosunkowo rozdrobniona, występuje głównie w postaci niewielkich gospodarstw rodzinnych. W większości rolnicy występujący na obszarze gminy posiadają dodatkowe źródło dochodu.

Gmina wspiera powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, podejmuje działania mające na celu stworzenie dogodnych warunków do ich rozwoju. Na obszarze gminy Wolbrom wyznaczony został obszar w pobliżu os. Łokietka w ramach Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Strefa ta ma wpływać na rozwój ekonomiczny obszaru

i działalności w niej lokalizowane mogą liczyć na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego.

Dział III.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA I STRUKTURY WŁASNOŚCI GRUNTÓW

11. STAN PRAWNY GRUNTÓW

11.1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Własność gruntów według powierzchni przedstawia tabela poniżej,

Własność gruntów	Powierzchnia (ha)	Udział procentowy (%)
Grunty Gminne	168,98	1,15%
Grunty Gminne przekazane placówkom oświatowym	0,66	0,00%
Tereny kolejowe	48,68	0,33%
Grunty Skarbu Państwa gospodarowane przez gminę	13,65	0,09%
Grunty powiatu olkuskiego	0,08	0,00%
Grunty osób fizycznych/ prawnych/spółdzielni	14445,95	98,42%
Razem	14678	100%

Tabela 36. Własności gruntów na terenie gminy i miasta Wolbrom
Źródło: UMiG Wolbrom.

11.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRUKTURY WŁADANIA GRUNTAMI

Niekorzystną cechą struktury własności gruntów na obszarze gminy jest mały udział gruntów gminnych, który wynosi ok. 1,15 %. Gmina nie czerpie zysków ze sprzedaży gruntów, a wręcz musi wykupywać poszczególne tereny pod inwestycje, co w znacznym stopniu opóźnia i utrudnia procesy inwestycyjne. Największą powierzchnię własności gruntów, bo ok. 98,42 % stanowi własność osób fizycznych. Są to przede wszystkim grunty orne, zlokalizowane na całym obszarze gminy oraz pastwiska i łąki.

12. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

12.1. UKŁAD DROGOWY

Na terenie gminy Wolbrom występuje stosunkowo dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna. Występują dwie drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i gminne. Brak jest natomiast dróg krajowych. Zasadniczy system układu komunikacyjnego stanowią drogi wojewódzkie i powiatowe, łączące gminę Wolbrom z sąsiednimi gminami terenami, a także przede wszystkim drogi gminne rozprawdzające ruch komunikacyjny na obszarze Gminy.

12.1.1. DROGI WOJEWÓDZKIE

Przez teren gminy przebiegają 2 drogi wojewódzkie:

- droga nr 783 - Olkusz - **Wolbrom** - Miechów - Raclawice - Skalbmierz,
- droga nr 794 - Kraków - Skała - Przybysławice - **Wolbrom** - Pilica - Pradła - Lelów - Koniecpol.

Droga wojewódzka nr 783 przebiega w kierunku wschód-zachód, krzyżując się z drogą wojewódzką nr 794 przebiegającą w kierunku północ-południe. Ponadto droga wojewódzka nr 783 w zachodniej części gminy przebiega wzdłuż linii kolejowej.

12.1.2. DROGI POWIATOWE

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Wolbrom wynosi 132,431 km. Poniższa tabela pokazuje ich szczegółowe zestawienie. W większości są to drogi o nawierzchni bitumicznej.

LP.	Nr drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia drogi	Długość drogi w km
1	1095K	Od drogi nr 1068K-Bolesław- Klucze-Jaroszowice-Bydlin-Wolbrom do drogi nr 794	MB; MB	5,490
2	1113 K	Bydlin - Krzywopłoty - Dłużec do drogi nr 1120 K	MB	5,094
3	1114 K	Załęże -Domaniewice- do drogi nr 1095 K	TŁ	0,423
4	1115 K	Złożeniec - Domaniewice - do drogi nr 1095 K	TŁ;MB	5,052
5	1116 K	od drogi nr 1117 K Kolbark - Chrzastowice	GR	1,800
6	1117 K	od drogi nr 1106 K Cieślin - do drogi nr 1119 K Zarzecze	MB;TŁ	1,869
7	1118 K	od drogi nr 1117 K Zarzecze - Chrzastowice	GR	2,160
8	1119 K	Dłużec - Zarzecze do drogi nr 783	MB	4,517
9	1120 K	Dłużec - Lgota Wolbromska	MB	2,478
10	1121 K	Jangrot - Kaliś do drogi nr 1095 K	MB	4,792
11	1122 K	Lgota Wolbromska - Kaliś	GR;MB	1,868
12	1123 K	Chrzastowice - Poręba Górna	MB	8,121
13	1124 K	Wolbrom (ul. 29 Listopada) od drogi nr 794	MB	0,404
14	1125 K	Wolbrom od drogi nr 794 do drogi nr 1126 K	MB	1,059
15	1126 K	od drogi nr 794 Wolbrom - Żarnowiec	MB	6,908
16	1127 K	od drogi nr 1126 K Wolbrom - Udórz	GR;MB	7,870
17	1128 K	Zabagnie - do drogi nr 1127 K	MB	1,305
18	1129 K	Kąpiele Wielkie - Dłużec do drogi nr 794	MB	3,083
19	1130 K	od drogi nr 1129 K - Kąpiele - Łobzów	MB	3,356
20	1131 K	Cisowa - Strzegowa do drogi nr 794	GR;MB	3,408
21	1132 K	Kąpiołki - Poręba Dzierżna	MB	5,654
22	1133 K	od drogi nr 1132 K - Miechówka - Łobzów	MB	1,185
23	1134 K	Poręba Dzierżna przez wieś do drogi nr 1132 K	MB	0,945
24	1135 K	Udórz - Łobzów	MB	3,396
25	1136 K	Jezirowice - Jeżówka	MB	1,213
26	1137 K	Boża Wola - Jeżówka - Tczyca	MB	3,295
27	1138 K	Łobzów - Swojczany	MB	5,794
28	1139 K	Jeżówka - Sulisławice	MB;GR	4,100
29	1140 K	Wygoda - Podlesice	TŁ	2,646
30	1141 K	Wierzchowisko - Sulisławice	MB	3,225
31	1142 K	Sulisławice przez wieś - gr. powiatu	GR	1,070
32	1143 K	Wierzchowisko - Brzozówka	MB	0,421
33	1144 K	od drogi nr 794 Wolbrom - Wierzchowisko	MB;MB;MB;MB	5,009
34	1145 K	od drogi nr 794 Wolbrom do drogi nr 1146 K	MB	1,396

35	1146 K	od drogi nr 1144 K Wolbrom - Sucha - Podchybie	MB;MB	3,756
36	1147 K	Poręba Górna - Porąbka	TŁ	1,300
37	1148 K	Wierzchowisko - Budzyń	GR	3,050
38	1149 K	Suliślawice - Lgota do drogi nr 1148 K	GR	2,355
39	1150 K	Gołaczewy - Sucha - Wysocice	MB	2,812
40	1151 K	od drogi nr 783 Lgota Wielka - Porąbka - Trzyciąż	MB	3,511
41	1152 K	Lgota Wielka przez wieś - gr. powiatu	MB	0,756
42	1153 K	od drogi nr 1146 K Zasepiec - Budzyń - Gołcza	MB	4,485

MB - nawierzchnia bitumiczna, TŁ-nawierzchnia tłuczniowa, GR-nawierzchnia gruntowa.

Tabela 37. Drogi powiatowe w Gminie Wolbrom

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Olkuszu

12.1.3. DROGI GMINNE

Drogi gminne na terenie miasta stanowią istotny element rozprowadzający komunikację kołową na terenie gminy. Drogi te posiadają głównie na terenie miasta nawierzchnię bitumiczną. Inne rodzaje nawierzchni występują na obszarze wiejskim, jednak nawierzchnia bitumiczna jest tutaj również dominująca.

Lp	Nazwa drogi lub odcinka drogi	Długość drogi	Przebieg po działkach ewidencyjnych (podział ewidencyjny na rok 2004)
		(km)	
1	2	3	4
Drogi gminne lokalne – teren miasta Wolbrom			
1	Wolbrom ul. Boczna	0,459	Wolbrom 4478
2	Wolbrom ul. Dębowa	0,392	Wolbrom 4822/156
3	Wolbrom ul. Garbarska	1,269	Wolbrom 4542/2, 4642/29, 4563/1, 3459/12-14, 3459/47-49
4	Wolbrom ul. Górna	0,075	Wolbrom 4501
5	Wolbrom ul. Jaśminowa	0,061	Wolbrom 4822/59
6	Wolbrom ul. Jesionowa	0,398	Wolbrom 4822/59,4822/126
7	Wolbrom ul. Kamienna Góra	0,836	Wolbrom 4583, 4584, 4574
8	Wolbrom ul. Kamiennogórska	0,416	Wolbrom 4579/13, 5053
9	Wolbrom ul. Jana Kilińskiego	0,071	Wolbrom 4495
10	Wolbrom ul. Klonowa	0,465	Wolbrom 4822/100
11	Wolbrom ul. Marii Konopnickiej	0,224	Wolbrom 4546
12	Wolbrom ul. Krzywa	0,113	Wolbrom 4482
13	Wolbrom ul. Leśna	0,449	Wolbrom 5045/31, 5057
14	Wolbrom ul. Lipowa	0,238	Wolbrom 4822/125, 4822/142
15	Wolbrom ul. Magazynowa	0,116	Wolbrom 4561
16	Wolbrom ul. 3-go Maja	0,141	Wolbrom 4503
17	Wolbrom ul. Miodowa	0,325	Wolbrom 4822/59
18	Wolbrom ul. Młyńska	0,19	Wolbrom 4559, 4055/3, 5067
19	Wolbrom ul. Stanisława Moniuszki	0,052	Wolbrom 4488
20	Wolbrom ul. Na Stoku	0,104	Wolbrom 4478
21	Wolbrom ul. Nowa	0,135	Wolbrom 4483/4, 4483/3
22	Wolbrom ul. Ogrodowa	0,195	Wolbrom 4500, 1993/2, 1991/2, 1990/2, 1989/2, 1988/6
23	Wolbrom ul. Os. Bolesława Chrobrego	1,235	Wolbrom 2324/4, 2306/1, 5276, 2403/6, 2403/15, 5248, 2302/7, 2302/13, 4966/1-2, 4970/22-23
24	Wolbrom ul. Os. Wiejska	0,039	Wolbrom 5321, 2403/9
25	Wolbrom ul. Os. Władysława Łokietka	0,092	Wolbrom 4970/487, 4970/498

26	Wolbrom ul. Os. Waleriana Łukasińskiego	0,881	Wolbrom 4370/39, 4371/11, 4579/17, 4358/80, 4370/7
27	Wolbrom ul. Ordona	0,268	Wolbrom 2252, 2266/6, 2266/7, 2324/8, 2324/9, 2324/10
28	Wolbrom ul. Orzechowa	0,5	Wolbrom 4822/59, 4822/82
29	Wolbrom ul. Elizy Orzeszkowej	0,077	Wolbrom 4498
30	Wolbrom ul. Plac Wolności	0,122	Wolbrom 3989/25, 4005/3
31	Wolbrom ul. Pod lasem	0,417	Wolbrom 5130, 5137
32	Wolbrom ul. Pompka	0,975	Wolbrom 4543/2, 4543/1, 4544, 4545/3-6, 3808/2, 3790/134, 3792/2
33	Wolbrom ul. Robotnicza	0,09	Wolbrom 4565, 4167
34	Wolbrom ul. Różana	0,061	Wolbrom 4822/59
35	Wolbrom ul. Sadowa	0,347	Wolbrom 4822/59
36	Wolbrom ul. Słoneczna	0,389 +0,102	Wolbrom 4550/4, 4560
37	Wolbrom ul. Sosnowa	0,139	Wolbrom 5121/1, 5121/2
38	Wolbrom ul. Sportowa	0,096	Wolbrom 4552/1
39	Wolbrom ul. Stanisława Staszica	0,053	Wolbrom 4502
40	Wolbrom ul. Stawowa	0,137	Wolbrom 4484
41	Wolbrom ul. Strażacka	0,096	Wolbrom 4502
42	Wolbrom ul. Szewska	0,06	Wolbrom 4497
43	Wolbrom ul. Świerkowa	0,166	Wolbrom 5122
44	Wolbrom ul. Targowa	0,283	Wolbrom 4541/1-2, 4541/4, 3650/2, 3688/2, 3687/3
45	Wolbrom ul. Wąwóz	0,303	Wolbrom 5009/1-3
46	Wolbrom ul. Wiejska	0,396	Wolbrom 5010/2
47	Wolbrom ul. Wiśniowa	0,182	Wolbrom 4691/1, 4653/1, 4690, 4668/1, 4672/6, 4673/6
48	Wolbrom ul. Wrzosowa	0,926	Wolbrom 3789/2, 3790/151-153, 3790/138, 3790/132, 3789/3,
49	Wolbrom ul. Wyzwolenia	2,795	Wolbrom 4454/1, 5008
50	Wolbrom ul. Za lasem	0,56	Wolbrom 4548/3-4
51	Wolbrom ul. Zielona	0,221	Wolbrom 4970/493
52	Wolbrom ul. Żurawia	0,165	Wolbrom 4505
53	Wolbrom ul. równoległa do ul. Łukasińskiego	0,23	Wolbrom 5143, 4353/2, 4354/2, 4355/2, 4356/2
54	Wolbrom ulica łącząca ul. Kotliny z ul. Stawową	0,051	Wolbrom 4443
55	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Krakowskiej w kier. byłej garbarni	0,091	Wolbrom 4536/1-3
56	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Piłsudskiego w kierunku zachodnim, k/parkingu	0,111	Wolbrom 3666/8-10
57	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Wyzwolenia, łukiem w kier. płn. do ul. Wiśniowej	0,196	Wolbrom 1122, 1123, 1125, 4678/9
58	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Łukasińskiego w kier. zach. do Os. Łukasińskiego	0,153	Wolbrom 5145
59	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Miechowskiej do ul. Ordona	0,292	Wolbrom 4970/27-27, 4966/7, 4968/3, 4967/3, 4966/3
60	Wolbrom ul. na Os. Wąwóz od ul. Sadowej w kierunku północnym	0,174	Wolbrom 4822/59, 4822/157
61	Wolbrom ul. prowadząca od ul. Miechowskiej w kier. południowym i zachodnim	0,617	Wolbrom 4970/44, 4970/46, 4970/502, 4969/3

62	Wolbrom ul.biegająca od ul. z poz. 57 w kierunku wschodnim	0,061	Wolbrom 4678/11, 4679/10-11, 4680/14-15, 4681/1
Drogi gminne dojazdowe – teren miasta Wolbrom			
63	Wolbrom ul. Akacyjowa	0,235	Wolbrom 4487, 4692/2-4
64	Wolbrom ul. Kotliny	0,159	Wolbrom 4442
65	Wolbrom ul. Krótka	0,06	Wolbrom 4479
66	Wolbrom ul. Nowakowskiego	0,092	Wolbrom 4693, 4667/1
67	Wolbrom ul. Os. XX-lecia	0,278	Wolbrom 5061
68	Wolbrom ul. Polna	0,221	Wolbrom 4570/5
69	Wolbrom ul. Wąska	0,066	Wolbrom 4486
70	Wolbrom ul. Wodna	0,256	Wolbrom 4533/4
71	Wolbrom ul. Wspólna	0,109	Wolbrom 4489
72	Wolbrom ul. biegnąca od ul. z poz. 59 w kier. wsch. i półn. do dr. wojew. nr 783	0,94	Wolbrom 5318, 5319, 4970/498 5303, 5304, 4970/502, 4970/38, 4970/33
73	Wolbrom ul. prow. od ul. Żwirki i Wigury w kier. ogródków działkowych	0,353	Wolbrom 25/1, 25/2, 26
74	Wolbrom ul. prow. od ul. Kamiennogórskiej, koło kościoła do Os. Łukasieńskiego	0,546	Wolbrom 5065/10
75	Wolbrom ul. biegnąca od ul. Bocznej na północ	0,031	Wolbrom 4474
Drogi gminne lokalne na terenach wiejskich			
76	Boża Wola – Poręba Dzierżna	0,916	Poręba Dzierżna 193
77	Chełm – Kol. Grabie	0,958	Chełm 19,27
78	Chrzastowice- stara olkuska	1,22	Chrzastowice 834, 835, 836, 842 Gołaczewy 22, 24
79	Jeżówka - (Drzewie-Szkoła-Stara Wieś)	1,265	Jeżówka 341, 409/9, 526/1-20 609/27
80	Jeżówka- dr. tzw. Kościelna	1,913	Jeżówka 140/1-4
81	Jeżówka - Powodnik	0,53	Jeżówka 675/1-6
82	Jeżówka – Stara Wieś	1,817	Jeżówka 334/1-2, 334/5-12, 334/19,334/21, 334/23,334/25-30 334/34-36, 334/3, 334/4,334/13-18,334/20 334/22, 334/24, 334/31-33
83	Kąpiele Wielkie - Dołki	0,99	Kąpiele Wielkie 255
84	Kąpiele Wielkie – Przeczna Droga	1,171	Kąpiele Wielkie 262/2, 269
85	Kąpiele Wielkie – (Syber – Buczyna)	1,48	Kąpiele Wielkie 247, 249
86	Kąpiele Wielkie – (Szkoła – Syber)	2,094	Kąpiele Wielkie 248, 250/2
87	Lgota Wielka – (Kol. Leśna)	0,65	Lgota Wielka 498/2, 498/4, 508, 414/1, 415/3, 415/5, 418/2, 419/2 421/1, 422/1, 423/1, 424/3,426/3
88	Boża Wola – Łobzów (Mamlochy)	1,135	Łobzów 367/1-2, Boża Wola 147
89	Łobzów (Kol. III)	1,957	Łobzów 374/2 Wymysłów Kolonia 96/4, 97/2 Wolbrom 5005
90	Łobzów (Kol. V)	2,737	Łobzów 373/1-2, 378/1-2, Wymysłów Kol. 167,5001 Wolbrom 5007
91	Wierzchowisko (Kol. Marianów)	2,522	Wierzchowisko 879, 880, 881, Brzozówka 525/1
92	Zabagnie (Radocha)	0,858	Zabagnie 407, 408
93	Zabagnie (Stara Wieś)	0,98	Zabagnie 76
94	Załęże (przez wieś)	0,88	Załęże 465, 557/5, 557/13, 667/1, 667/7

95	Zarzecze (Skoraszewy)	1,142	Domaniewice 64/1, 93/2, 95 Zarzecze 913/5
Drogi gminne dojazdowe na terenach wiejskich			
96	Boża Wola (tzw. Uliczka)	0,572	Boża Wola 91
97	Brzozówka – Jeżówka	1,166	Brzozówka 531, 526
98	Brzozówka (tzw. Nowa)	0,174	Brzozówka 165/4, 166/2, 167/3, 167/8
99	Brzozówka (do remizy OSP)	0,475	Wolbrom 4568 Brzozówka 530
100	Chełm (Kol. Zapilniki)	0,909	Chełm 58
101	Chełm (Łupnik)	0,757	Gołaczewy 20
102	Chrzastowice (do remizy OSP)	0,385	Chrzastowice 816
103	Chrzastowice (do rzeki)	0,115	Chrzastowice 839
104	Chrzastowice (Ukośna)	0,116	Chrzastowice 837
105	Dłużec (Gościniec)	0,822	Dłużec 687/2, 376
106	Dłużec (Niezdara)	0,935	Dłużec 49/1, 50/2, 51/2, 148/1, 170/1, 171/1, 319/1, 320/1
107	Domaniewice (Kol. Iły)	0,89	Domaniewice 249
108	Domaniewice (Kol. Skotnica)	0,982	Domaniewice 247, 248
109	Domaniewice (Kol. Pagóry)	1,278	Domaniewice 88, 90, 228
110	Gołaczewy (równoległa do DW 783)	0,425	Gołaczewy 139/2
111	Gołaczewy (Nadmłynie)	0,492	Gołaczewy 51/2
112	Jeżówka (Drzewie – Zakoleje)	0,794	Jeżówka 609/10, 716/1-4, 751/28
113	Jeżówka (Powodnik za przejazdem)	1,678	Jeżówka 807/2, 808/2, 817/2, 818/2, 819/1-2, 820/2, 821, 822/2 823/2, 824/2, 826/2, 827/3-4, 828, 829/2, 830/2, 831/2, 832/2, 833/2, 834
114	Jeżówka (równoległa do Przerzutu)	0,85	Jeżówka 443/1-5
115	Jeżówka (od Kol. Drzewie do rem. OSP)	0,98	Jeżówka 497/1-13, 609/20
116	Jeżówka (od szkoły do Przerzutu k/OSP)	1,416	Jeżówka 409/1-8, 453, 454, 460, 467, 468
117	Jeżówka (Kol. Wiśniakówka)	0,81	Jeżówka 611/7-8, 626/6, 638/1-8
118	Kąpiele Wielkie (Domiarki)	0,911	Kąpiele Wielkie 265/2
119	Kąpiele Wielkie (Sarnie Doły)	0,554	Kąpiele Wielkie 263/1
120	Kąpiele Wielkie (Kamionka)	1,15	Kąpiele Wielkie 252/2 Miechówka 40
121	Kąpiołki	0,592	Kąpiołki 321, 326, 331
122	Lgota Wielka (Kawkazy- Dębienie)	0,853	Lgota Wielka 505/2, 507
123	Lgota Wolbromska (Czarny Las)	0,4	Lgota Wolbromska 169
124	Łobzów (Kol. Podleśna)	0,618	Łobzów 353
125	Łobzów (Kol. Zaogrodzie)	0,65	Łobzów 363, 364
126	Łobzów (Zaogrodzie – łącznik)	0,405	Łobzów 356
127	Łobzów (Stara Wieś – Kol. V)	2,225	Łobzów 370, 377
128	Poręba Dzierżna (Studniska – Zagumnie)	2,898	Poręba Dzierżna 766, 767, 772, 774
129	Poręba Górna (koło stawu)	0,164	Poręba Górna 407
130	Poręba Górna (Dołki)	0,435	Poręba Górna 401, 402
131	Poręba Górna (równoległa do dr. pow.)	0,27	Poręba Górna 402
132	Poręba Górna (Przecinka)	0,967	Zasępiec 215
133	Poręba Górna (od Przecinki na wschód)	2,29	Poręba Górna 408, 410, 413
134	Strzegowa (Okupnik) do Domaniewic	0,115	Strzegowa Kolonia 178
135	Strzegowa (Poduchowne)	1,386	Strzegowa 680
136	Sulislawice (Serwit)	0,347	Sulislawice 679, 680,
137	Sulislawice (Zasadzie)	0,545	Sulislawice 685, 634/6
138	Wierzchowisko (Marianów – Cieplonki)	1,167	Wierzchowisko 880, 881, 882
139	Wierzchowisko - Brzozówka	0,457	Wierzchowisko 892
140	Wierzchowisko (Gzichów)	0,887	Wierzchowisko 910, 911/1-2
141	Wierzchowisko (Okraglik)	1,277	Wierzchowisko 906, 908/1-2
142	Zabagnie (Hektary)	0,788	Zabagnie 253
143	Załęże (od dr. pow. 14343 na wschód)	0,418	Załęże 665

144	Zarzecze – Chrząstowice (przez las)	0,36	Zarzecze 804, 931, 932 Chrząstowice 354, 355
145	Zarzecze - Kaliś	0,19	Zarzecze 918
146	Zarzecze (koło lasu)	0,866	Zarzecze 921/1-3, 922
147	Zarzecze (Blok)	0,245	Zarzecze 936
148	Zarzecze (przez wieś)	0,4	Zarzecze 916/2
149	Zarzecze (od dr. pow. 14345 na wschód)	0,192	Zarzecze 916/2, 920
150	Domaniewice (za stawami)	0,703	Domaniewice 241,252

Tabela 38. Wykaz dróg gminnych w mieście i gminie Wolbrom

Źródło: Załącznik Nr 1 Do Uchwały Nr XIX/152/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 9 czerwca 2004 r.

Rodzaj nawierzchni dróg w na terenie wiejskim w km																			
	nawierzchnia twarda															gruntowa ogólnie			
	ulepszona						nieulepszona												
	bitumiczna			betonowa			kostka			brukowcowa			tłuczniowa			2009	2011	2012	
Lata	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012				
L	25,4	25,4	25,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,8	1,8	1,8	0	0	0
D	28,3	29,8	30,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,4	9,7	8,6	6,1	3,3	3,3	
razem	54	55,2	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	12	10,4	6,1	3,3	3,3	

Tabela 39. Nawierzchnie dróg gminnych na terenie wiejskim w kilometrach

Źródło: Dane uzyskane z UMiG Wolbrom

Tabela 40. Nawierzchnie dróg gminnych na terenie miejskim w kilometrach

Rodzaj nawierzchni dróg w na terenie miejskim w km																		
	nawierzchnia twarda															gruntowa ogólnie		
	ulepszona						nieulepszona											
	bitumiczna			betonowa			kostka			brukowcowa			tłuczniowa			2009	2011	2012
Lata	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012	2009	2011	2012			
L	16,9	17,3	17,4	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0	0	0	2,4	2	1,9	0,4	0,4	0,4
D	2,7	2,9	2,9	0	0	0	0,3	0,3	0,3	0	0	0	0,3	0,1	0,1	0	0	0
razem	19,6	20,2	20,3	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0	0	0	2,7	2,1	2	0,4	0,4	0,4

Źródło: Dane uzyskane z UMiG Wolbrom

DŁUGOŚĆ DRÓG NA TERENIE GMINY W KM					
Wolbrom - miasto					
Lata	G	Z	L	D	razem
2012	20,9	3,3	20,9	3,3	24,2
2011	0	0	20,9	3,3	24,2
2009	0	0	20,9	3,3	24,2
Wolbrom ob. wiejski					
Lata	G	Z	L	D	razem
2012	0	0	27,2	42,8	70
2011	0	0	27,2	42,8	70
2009	0	0	27,2	42,8	70

Tabela 41. Długość dróg na terenie gminy Wolbrom

Źródło: Dane uzyskane z UMiG Wolbrom

12.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Katowice-Lublin, szerokotorowa linia kolejowa (LHS). Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 62 Tunel – Sosnowiec

Główny, i nr 65 Most na Rzece Bug – Sławków Południowy (LHS). Na trasie linii kolejowej na obszarze gminy zlokalizowane są cztery stacje: Jeżówka, Wolbrom (z bocznicą i rampą), Zarzecze, Chrzastowice. Istniejąca linia kolejowa służy także jako ważny szlak towarowy.

12.3. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

Na obszarze gminy Wolbrom nie występuje autobusowa komunikacja wewnętrzna. Na terenie gminy zostało wydanych 9 zezwoleń na dowóz dzieci do szkół (każde z zezwoleń dotyczy jednego pojazdu). Są to "Zezwolenia na wykonywanie regularnych-specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym".

12.4. RUCH ROWEROWY I PIESZY

Przez obszar gminy Wolbrom przebiegają dwa najbardziej znane szlaki turystyczne Jury Krakowsko-Częstochowskiej:

Szlak Orlich Gniazd: szlak biegnący od Krakowa do Częstochowy. Przez obszar gminy Wolbrom przebiega od strony Bydlina przez Załęże-Góry Bydlińskie-Gajówkę Psiarskie-Dolinę Wodącą (Grodzisko - Biśnik - przysiółek Podlesice-Smoleń) do Pilicy

Szlak Warowni Jurajskich: szlak biegnący z Rudawy do Mstowa. Na obszar gminy wchodzi od strony Głanowa, poprzez górujące wierzchowice nad Wolbromiem, dalej poprzez Wolbrom - Zabagnie - Dłużec - Kąpiele Wielkie - Strzegową - Dolinę Wodącej - Podlesie - Smoleń, aż do Ogrodzieńca.

Występują także szlaki wędrowne:

Szlak Partyzantów Ziemi Olkuskiej: szlak prowadzi na terenie gminy z kierunku Ryczowa przez Dolinę Wodącej - Strzegową - Kąpiele Wielkie - ruiny Zamku Udórz do Pohulanki.

Szlak Smoleński: prowadzi od Smolenia przez Kąpiele Wielkie, Kolonie Syber, Dolinę Udorki, zamek Udórz do Poręby Dzierznej.

Szlak Architektury Drewnianej: przeznaczony dla poruszających się środkiem transportu. Szlak ten prowadzi na obszarze całej Małopolski poprzez cenne obiekty architektoniczne budownictwa drewnianego. Na obszarze gminy Wolbrom zaliczone zostały do niego dwa kościoły: Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny Marii w Wolbromiu oraz kościół parafialny pw. świętych Mikołaja i Wawrzyńca w Dłużcu.

Szlak Jaskiniowców - w realizacji - którego jeden z odcinków przebiegać będzie od Kąpieli Wielkich przez Miechówkę do Poręby Dzierżnej. Szlak skoncentrowany będzie wokół Doliny Wodącej, obejmować będzie istotne i ciekawe jej elementy m.in.: skały zegarowe i jaskinie, jaskinie Jasna Strzegowska, stawy w Domaniewicach, źródło Tarnówki (Dzdzennicy), Grodzisko Pańskie i Chłopskie oraz Biśnik

W gminie Wolbrom brak jest urządzonych ścieżek rowerowych będących uzupełnieniem układu drogowego gminy. Projektowany jest natomiast szlak Jaskiniowców jw., będący systemem szlaków ścieżek rowerowych.

Ponadto na terenie gminy występuje tzw. lokalny ruch rowerowy, związany z codziennymi dojazdami mieszkańców gminy do pracy i szkół. Ruch ten odbywa się głównie po drogach publicznych wraz z ruchem pieszym i samochodowym.

W gminie w dalszym ciągu występują duże braki w infrastrukturze przeznaczonej dla ruchu pieszego. Brak jest urządzonych chodników, które umożliwiałyby bezpieczne poruszanie się pieszych, szczególnie na obszarze sołectw.

12.5. OBSŁUGA RUCHU SAMOCHODOWEGO

Podstawową obsługę ruchu samochodowego zapewniają stacje paliw zlokalizowane przy Szosie Olkuskiej w Wolbromiu oraz stacja paliw zlokalizowana przy ul. Miechowskiej.

Obsługę serwisową pojazdów zapewniają, m.in. Stacje Kontroli Pojazdów w Wolbromiu przy ul. Miechowskiej i ul. Skalskiej oraz prywatne warsztaty naprawcze, elektromechaniczne, lakiernicze i wulkanizacyjne zlokalizowane na terenie całej gminy. Warsztaty te to najczęściej niewielkie warsztaty głównie przydomowe.

12.6. KOMUNIKACJA LOTNICZA

Na terenie gminy Wolbrom nie występują żadne porty lotnicze oraz cywilne lotniska sportowe. Najbliższy większy port lotniczy zlokalizowany w Krakowie – port Kraków-Balice.

12.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU KOMUNIKACJI I TRANSPORTU

~~Przez teren gminy przebiega linia kolejowa, szerokotorowa linia kolejowa (LHS) Katowice – Lublin.~~ Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 62 Tunel – Sosnowiec Główny, i nr 65 Most na Rzece Bug – Sławków Południowy (LHS). Na obszarze gminy zlokalizowane są cztery stacje: Jeżówka, Wolbrom (z bocznicą i rampą), Zarzeczce, Chrzastowice. Linia ta stanowi ważny szlak towarowy.

Przez obszar gminy Wolbrom nie przebiega droga krajowa. Przebiegają dwie drogi wojewódzkie nr 783 i nr 794, krzyżujące się w mieście Wolbrom, 42 drogi powiatowe i 150 dróg gminnych, zapewniających połączenie gminy na terenie województwa

i sąsiedniego województwa śląskiego, a także rozprawdzające ruch wewnętrzny w gminie.

13. UKŁAD FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNY I STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW

13.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW I JEJ UWARUNKOWANIA

Wśród użytków w gminie dominują użytki rolne. Spowodowane jest to stosunkowo niską wielkością zabudowy na terenach wiejskich. Poniższa tabela przedstawia szczegółowy procentowy udział poszczególnych grup użytków.

Struktura użytków w gminie:

Grupa użytków	Powierzchnia (ha)	Udział procentowy
Grunty zabudowane i zurbanizowane	897,8515	5,94%
Tereny komunikacyjne	350,5167	2,32%
Tereny leśne i zadrzewień	2159,015	14,28%
Użytki rolne	11010,42	72,81%
Nieuzytki	70,264	0,46%
Tereny kolejowe	280,047	1,85%
Grunty pod wodami	353,662	2,34%

Tabela 42. Powierzchnia użytków w gminie Wolbrom
Źródło: Dane uzyskane z UMiG Wolbrom

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WOLBROM

Użytek	Boża Wola	Brzozówka	Budzyń	Chelm	Chrzastowice	Dłużec	Domaniewice	Gołaczewy	Jeżówka	Kaliś	Kapiele Wielkie	Kapiołki	Kolonia Wymysłów	Lgota Wielka	Lgota Wolbromska	Łobzów	Miechówka	Podlesice II	Poręba Dzierżna	Poręba Górna	Strzegowa	Strzegowa Kolonia	Sulisławice	Wierchowisko	Wolbrom	Zabagnie	Zalęże	Zarzecze	Zasepiec
B	8,539	17,171	6,3198	34,1657	15,554	23,6839	20,1574	65,6247	78,6907	9,7512	46,4537	7,7341	1,3644	11,0443	19,1758	62,1101	5,1457	6,3895	36,7286	22,5655	24,5466	7,2207	18,0639	25,9347	105,5502	17,2665	18,2798	34,5257	10,7327
Ba		5,3899	0,0751					1,6911								2,0491				1,1838				0,0144	39,3101				0,0306
Bi		0,2972	0,0512	0,7416	0,4993	1,0552	1,3513	7,7176	2,2228	0,2698	3,0054	0,0461		0,139	0,4696	2,4517			1,8622	0,6466	0,9217		0,265	1,2838	41,5476	0,3093	1,0802	1,7533	1,4186
Bp						0,294													0,0255		0,028				3,3304				
Br																0,1627													0,1544
Bz		0,011				0,0536	2,4322		0,9319		1,4724				0,5413					0,695					4,5415	1,4103			
dr	5,6255	6,7535	3,9174	16,6046	9,398	11,1835	13,3617	30,4544	32,3461	3,5188	18,461	4,4367	1,1049	8,8117	9,3836	23,1739	3,7585	2,4848	16,8382	8,1278	6,3557	2,5872	7,8493	14,4243	53,1997	10,8588	6,6421	12,3106	6,5444
Ls	0,2703	25,0822	0,033	15,2592	164,6987	8,735	99,3361	647,0168	10,5864	39,8787	1,3188	0,9321		5,5195	4,5462		4,3399	1,4653	247,6247	0,4213	117,5473	1,089	1,6771	3,9478	164,4512	369,6	114,944	67,2149	11,195
Lz		2,7452			1,313		0,0753	3,718	5,9288	1,003	5,9038				0,6688	0,1411			2,2932	4,7559				0,1096	0,2536	0,0638		0,6122	0,6984
Ł	1,2986			1,1669	0,0622	32,2721	37,4528	8,1991		31,937	5,5225	0,103	1,847	3,4343	10,8917	32,6739	0,136			19,7014	1,102			0,7098	6,8767	46,4231	44,882	14,8986	20,1196
N		0,475		0,5391	3,0577	4,294	1,2622	4,316	1,0723	4,6768	3,7911	0,471	0,0532	0,7953	1,4452	1,1506	0,03		3,3195	0,1964	1,2841		0,3807	1,8743	6,5416	2,6855	0,1991	4,8509	0,5434
Ps	2,1631	5,188		4,8086	9,2909	6,3153	4,0002	61,8426	23,921	12,0237	8,4635	7,6951	0,9179	4,2592	5,966	4,0309	2,3718	0,242	22,0746	0,2829	31,498	7,9209	7,7429	15,5246	49,0109	5,1318	4,9054	9,9625	2,7479
RII	1,8704			2,5841					8,5806			1,364				7,4522				2,8466				6,3643	5,8174				
RIIIa	10,569	17,5532	109,8304	101,109	1,5094	0,2815	0,7701	55,2512	603,4823	24,9066	16,2822	48,9113	31,5474	127,5454		341,8958	0,9358	47,6887	289,576	146,2388	2,448		115,8991	8,7012	22,5461	40,7356	0,429	5,6585	44,5518
RIIIb	96,446	17,0372	3,3252	110,363	0,4195	56,1814	106,0316	111,2791	132,8246	15,4665	291,7177	69,4136	15,1569	94,1874	0,2225	216,1353	74,6753	67,1057	159,7002	136,3124	47,2211	7,0812	85,007	318,0273	83,3266	46,6975	73,8662	16,4754	56,5033
RIVa	47,44	28,122	10,3725	48,3941	29,6968	163,9363	124,9526	63,47	111,3816	30,1685	313,0296	42,3306	1,981	50,4391	105,5538	115,0331	51,1227	15,929	79,3358	57,9139	206,2794	110,1371	68,8796	86,6821	194,6162	23,4662	67,9272	44,5782	46,3546
RIVb	4,1172	50,8864	4,2238	98,2456	100,8613	160,2877	58,7856	70,4278	24,3469	14,3933	92,6199	7,0499		40,3762	58,2749	33,5544	6,594	1,846	37,9248	15,1724	118,4116	25,3726	46,3885	59,1025	30,7251	19,6962	15,5955	168,2125	27,2165
RV	5,6498	51,6635	6,3606	149,716	73,8493	149,5023	61,9774	147,0244	22,7342	61,6582	36,9622	7,0311		36,8282	64,5063	10,4947			26,5719	28,4724	31,0295	18,9197	30,2505	54,3293	41,5018	14,4203	11,9356	108,2014	21,4113
RVI	1,838	11,5375		52,1546	44,3733	16,7325	3,4635	160,7932	15,1953	14,6275				10,9595	10,3282				12,1817	2,0185	4,0546		3,184	1,7175	37,069	4,8283	20,1849	24,7674	18,9116
S	2,326	3,2152	4,6855	1,1279	0,2358	4,9772	0,069	7,0528	18,2236	1,793	2,863	2,4806		12,4483	1,1936	10,0168	0,814	3,6206	11,8339	1,982	3,7154	0,9425	5,8172	17,6182	8,1999	1,7418	0,055		3,2661
Ti																				0,142					0,0094				
Tk					9,6758			27,3221	32,9629				1,066													50,2144			12,0342
Tr				0,0324	0,3637	1,8169		0,2882	1,1374		0,2016															15,7015			0,063
W				0,0185		0,3284	0,3285		0,2774	0,5902					0,1734	5,5993								0,0093	5,1019	1,9579		0,3597	
Wp		0,317		0,0216	3,2605		0,1972	3,5055		2,3003				0,128		0,0832				0,1143			0,723	0,832	1,9428	18,3911	1,257	2,182	
Ws			0,096	0,0113	0,8235		2,2422				0,4863	0,16		0,063		0,0369			0,871	0,37	0,0155				0,2557	0,0162		0,0112	
Wsr							2,5772								293,3409	0,1449									1,4496				
SUMA	188,15	243,445	149,2905	637,064	468,9427	641,9308	540,8241	1476,995	1126,847	268,9631	848,5547	200,1592	55,0387	406,9784	586,6818	868,3906	149,9237	293,5432	969,7185	431,4462	595,9529	181,427	399,2019	617,1368	1012,6373	624,1591	352,2	534,0476	252,1262

Tabela 43. Powierzchnia klasoużytków w obrębach (stan na dzień 14.07.2014r.)

Źródło: UMIG Wolbrom

	Grunty zabudowane i zurbanizowane
	Tereny komunikacyjne
	Tereny leśne i zadrzewień
	Użytki rolne

	Nieużytki
	Tereny kolejowe
	Grunty pod wodami

Struktura użytkowania ziemi zależy m.in. od warunków naturalnych, tj. klimatu, gleby, wody, ukształtowania powierzchni, a także od czynników gospodarczych, na które ma wpływ rodzaj działalności rolnej, uprzemysłowienie, urbanizacja itp. Do form użytkowania ziemi należą: użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska), lasy i nieużytki (bagna, tereny skaliste, wydmy piaszczyste, pustynie oraz tereny zabudowane, drogi, hałdy). Ukształtowanie struktury użytków dla gminy Wolbrom jest typowe dla gmin miejsko-wiejskich. W strukturze użytków dominują użytki rolne stanowiące blisko 73 % powierzchni gminy. Tereny te zajmują przede wszystkim obszary wiejskie gminy. Powierzchnia terenów leśnych wynosi ok. 14,28 % powierzchni gminy. Mając na uwadze, iż średnia lesistość w Polsce wynosi ok. 29 %, wartość ta jest znacznie poniżej średniej. Dodatkowo zaznaczyć należy, iż ponad 20% obszaru gminy znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wraz z otuliną, a część w granicach obszaru Natura 2000 Ostoi Środkowojurajskiej. W związku z rozwojem mieszkalnictwa udział gruntów rolnych będzie się zmniejszał.

13.2. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ

Obszar miasta i gminy Wolbrom zamieszkuje 23 241 osób (stan na 31.12.2013 r.). Największe zagęszczenie ludności obserwujemy oczywiście na obszarze miasta Wolbrom, jest to ok. 9,06 os./ha. Natomiast biorąc pod uwagę same sołectwa to największe zagęszczenie ludności obserwujemy w Zarzeczcu i Brzozówce. Liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy przedstawia tabela:

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Mieszkańcy (osób)	Mieszkańcy Sołectwa (osób)	Gęstość ludności (os/ha)
1	Wolbrom	970	8787	8787	9,06
2	Boża Wola	188	132	132	0,70
3	Brzozówka	243	503	503	2,07
4	Budzyń	149	147	147	0,99
5	Chełm	637	576	918	1,44
6	Chełm kol. Grabie		180		
7	Chełm kol. Szwajcary		90		
8	Chełm kol. Zapielniki		72		
9	Chrzęstowice	468	530	530	1,13
10	Dłużec	641	781	781	1,22
11	Domaniewice	540	382	382	0,71
12	Gołaczewy kol. Chełmska	1476	286	1452	0,98
13	Gołaczewy kol. Nadmłynie		168		
14	Gołaczewy kol. Piaski		432		
15	Gołaczewy Stara Wieś		368		
16	Gołaczewy kol. Suska		198		
17	Jeżówka	1126	1071	1071	0,95
18	Kaliś	268	198	198	0,74
19	Kąpiele Wielkie	847	950	950	1,12
20	Kąpiołki	200	143	143	0,72
21	Lgota Wielka	406	396	396	0,98
22	Lgota Wolbromska	293	397	397	1,35
23	Łobzów	923	1046	1046	1,13
24	Miechówka	149	76	76	0,51
25	Podlesice II	146	132	132	0,90
26	Poręba Dzierżna	969	492	492	0,51
27	Poręba Górna	431	498	498	1,16
28	Strzegowa	787	461	606	0,77
29	Strzegowa Kolonia		145		
30	Sulisławice	399	357	357	0,89
31	Wierzchowisko	617	753	782	1,27
32	Wierzchowisko kol. Wymysłów		29		
33	Zabagnie kol. Hektary	624	49	485	0,78
34	Zabagnie kol. Nowa Łąka		116		
35	Zabagnie kol. Radocha		203		
36	Zabagnie kol. Stara Wieś		117		
37	Załęże	352	598	1,70	1,70
38	Zarzecze	533	1203	2,26	2,26
39	Zasępiec	252	279	1,11	1,11
RAZEM		15100	23 241	23 241	1,54

Tabela 44. Ludność gminy Wolbrom w poszczególnych miejscowościach gminy
 Źródło: UMiG Wolbrom (dane na dzień 31.12.2013r.)

14. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Na terenie gminy Wolbrom występują dwie oczyszczalnie. Na terenie Wolbromia występuje oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, obsługująca ponad 1 500 przyłączy. Druga oczyszczalnia występuje w Jeżówce. Jest to oczyszczalnia biologiczna. Sieć wodociągowa zasilana jest z 9 ujęć zlokalizowanych na obszarze całej gminy.

14.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Na terenie gminy Wolbrom występują następujące ujęcia wód:

- **ujęcie „Pompka Kolejowa”** - studnia głębinowa. Wydajność ujęcia wynosi 156 m³/h, a zapasowego również 156 m³/h. Służy ona zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Wolbrom, Zabagnie, Łobzów, Zaogrodzie i część wsi Brzozówka.

~~- **ujęcie „Kozina”** - studnia źródłana. Wydajność ujęcia wynosi 54 m³/h, a zapasowego 156 m³/h. Służy ona zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Wolbrom, Zabagnie, Łobzów, Zaogrodzie i część wsi Brzozówka, jako ujęcie wspomagające ujęcie "Pompka Kolejowa".~~

- **ujęcie „Dłużec”** - studnia głębinowa. Wydajność ujęcia głównego wynosi 96 m³/h, zapasowego 72 m³/h. Występuje także zbiornik kontenerowy o pojemności 50 m³. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Dłużec, Lgota Wolbromska, Kaliś, Strzegowa, Kąpiele Wielkie, Kąpiołki, Miechówka, zachodnią część wsi Łobzów i Zarzecze.

- **ujęcie " Poręba Dzierzna"** - dwa ujęcia głębinowe o wydajności po 136 m³/h. Występuje zbiornik podziemny o pojemności 150 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Poręba Dzierzna, Boża Wola, Jeżówka, Łobzów.

- **ujęcie "Domaniewice"** - ujęcie głębinowe o wydajności po 29 m³/h. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Domaniewice i Załęże.

- **ujęcie "Podlesice II"** - ujęcie głębinowe. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: wieś Podlesice II, kolonię Marianów wsi Wierzchowisko i część Podlesic I w sąsiedniej gminie Charsznica.

- **ujęcie "Lgota Wielka-Kapkozy"** - dwie studnie głębinowe o wydajności 58 m³/h i 21 m³/h. Występuje zbiornik podziemny o pojemności 1 000 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Lgota Wielka, Wierzchowisko, Brzozówka i Budzyń, Poręba Górna – Zasepiec, Kamienna Góra.

- **ujęcie "Chełm"** - studnia głębinowa podstawowa o wydajności 62 m³/h oraz zapasowa o wydajności 50 m³/h, ze zbiornikami zapasowymi o pojemności 10 m³, a także hydrofornia. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Chełm, Poręba Górna, część Zasepca, Gołaczewy kolonia Stara Wieś i Piaski oraz osiedle Łukasińskiego w Wolbromiu.

- **ujęcie "Chrzastowice"** - ujęcie głębinowe o wydajności 60 m³/h. Służy ono zaspokojeniu potrzeb miejscowości: Chrzastowice, Gołaczewy kol. Nadmłynie i Zarzecze kolonia Blok, Gołaczewy kol. Piaski.

Pobór z ww. ujęć zabezpiecza praktycznie w całości potrzeby zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy.

14.3. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW

Na terenie gminy Wolbrom występują dwie oczyszczalnie. Jedna z nich stanowiąca główny odbiornik ścieków zlokalizowana jest w Wolbromiu. Zgodnie z danymi z 2013 r. charakteryzuje się ona następującymi parametrami:

1. Przepustowość $Q_{\max d.} = 7\,378 \text{ m}^3/\text{d}$
2. $Q_{\text{śr. d}} = 3628,16 \text{ m}^3/\text{d}$
3. Typ oczyszczalni w Wolbromiu: mechaniczno – biologiczna typu „Biooxyblok”
4. RLM wynosi 28 100 M
5. Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych – 1 504 (tys. m³/r.)
6. Liczba przyłączy do kanalizacji ogółem - 1 502
7. Ścieki po oczyszczeniu doprowadzane są do rzeki Centary.
8. Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodno – prawne ważne do 14.10.2020 r.

Druga oczyszczalnia zlokalizowana jest we wsi Jeżówka. Jest to niewielka oczyszczalnia. Zgodnie z danymi z 2013 r. charakteryzuje się ona następującymi parametrami:

1. Przepustowość $Q_{\max d.} = 30 \text{ m}^3/\text{d}$
2. $Q_{\text{śr. d}} = 4 \text{ m}^3/\text{d}$
3. Typ oczyszczalni w Jeżówce: biologiczna typu TMB -360
4. RLM wynosi 143 M
5. Ilość oczyszczonych ścieków bytowych – 1,4 (tys. m³/r.)
6. Do oczyszczalni spływają ścieki bytowe z następujących obiektów:
 - budynków mieszkalnych - 6
 - budynków użyteczności publicznej - 2
7. Ścieki po oczyszczeniu doprowadzane są do potoku Jeżówka.
8. Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodno – prawne ważne do 11.10.2017 r.

14.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Obecnie przepisy z zakresu gospodarki odpadami nakładają na gminy obowiązek prowadzenia gospodarki odpadami na swoim obszarze. Obecnie wywozem odpadów na terenie Wolbromia zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej „BOLESŁAW” Sp. z o.o. Odpady z terenu gminy wywożone są na składowisko odpadów w Ujkowie Starym, gdzie występuje: składowisko

odpadów innych niż niebezpieczne, kompostownia odpadów organicznych, sortownia odpadów zmieszanych.

Do niedawna na terenie gminy zlokalizowane były dwa składowiska odpadów: składowisko w Gołaczewach-Piaskach, zamknięte w 2005 r. oraz składowisko w Jeżówce, służące do składowania odpadów przemysłowych (gumowych, tkaninowo-gumowych i tkaninowych) Fabryki Taśm Transportowych Stomil Wolbrom S.A. Istotnym zadaniem jest dokończenie rekultywacji tych obszarów.

W związku ze zmianą w 2013 r. przepisów w zakresie gospodarki odpadami, gmina zobowiązana jest do prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych.

Na terenie gminy występuje 8 podmiotów zajmujących się odbieraniem nieczystości ciekłych.

L.p.	Nazwa adres firmy
1.	Wolbromski Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Wrzosowa 18, 32- 340 Wolbrom
2.	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. 1-go Maja 59, 32-340 Wolbrom
3.	Anna Piputa, Wywóz Nieczystości i Usługi Rolnicze Dłużec 27, 32- 340 Wolbrom
4.	Małgorzata Barczyk F.H.U. „NOVA” Kupno- Sprzedaż, Komis Samochodów, Sprzedaż Gazu Płynnego, Wywóz Nieczystości Płynnych, Gołaczewy kol. Piaski 80, 32- 340 Wolbrom
5.	Wojciech Wojewoda Wywóz Nieczystości Płynnych „RED-WOJ” Usługi, Smoleń 17, 42- 436 Pilica
6.	Mieczysław Piputa Wywóz Nieczystości i Usługi Rolnicze Dłużec 27, 32- 340 Wolbrom
7.	Firma Usługowo-Transportowa Jerzy Topolski Brzozówka 24, 32-340 Wolbrom
8.	Bartosz Opiłka Kąpiele Wielkie 78, 32-340 Wolbrom

Tabela 45. Wykaz firm odbierających nieczystości ciekłe na obszarze gminy Wolbrom

Źródło: www.wolbrom.pl

14.5. USUWANIE AZBESTU

Naturalnie występujące włókniste minerały krzemianowe, które powstają na drodze procesów metamorficznych nazywamy azbestem. Ze względu na swoje właściwości takie jak niepalność, odporność na czynniki chemiczne, wysoką wytrzymałość mechaniczną, niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne łatwość łączenia się z innymi materiałami itp., znalazł on szerokie zastosowanie w przemyśle. Najpowszechniej występuje w płytach cementowo-azbestowych (eternit KARO) stosowanych do pokrycia dachów i elewacji. Im bardziej płyty są zniszczone - na wskutek działania czynników atmosferycznych lub uszkodzeń mechanicznych - tym więcej włókien azbestu uwalnia się do środowiska. Najbardziej niebezpieczne są najmniejsze, niewidoczne dla oka włókna, które unoszą się w powietrzu i są wdychane przez ludzi. Mikroskopijne cząstki tego materiału na zawsze pozostają w płucach i mogą powodować choroby nowotworowe. Ze względów bezpieczeństwa zdrowotnego nie powinno się usuwać takich wyrobów własnymi sposobami.

Pokrycia azbestowe na terenie gminy w większości przypadków znajdują się na budynkach mieszkalnych i gospodarczych wybudowanych jeszcze przed II wojną światową lub zaraz

po niej. Na terenie gminy w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu prowadzonego na terenie województwa małopolskiego „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego”, który został zapoczątkowany na terenie gminy Wolbrom w 2011 r., Zakład Gospodarki Komunalnej "Bolesław" wywoził i składował na specjalnym składowisku zebrany azbest.

Prace związane z usuwaniem azbestu mogą być prowadzone tylko przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne, jak również odpowiednio przeszkolonych pracowników. Bardzo ważne jest, by podczas prowadzenia prac wyroby azbestowe usuwane były w całości, aby eliminować i minimalizować uwalnianie się azbestu do środowiska. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych, stosowaną obecnie w Polsce, jest ich składowanie na odpowiednio przygotowanych do tego celu składowiskach, jak to ma miejsce w przypadku prowadzonych prac na terenie gminy Wolbrom.

14.6. GOSPODARKA ELEKTROENERGETYCZNA

Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV relacji Charsznica-Stomil-Wolbrom-Olkusz. Linia ta jest linią napowietrzną. Brak jest natomiast na terenie gminy linii elektroenergetycznych wyższych niż 110 kV. Brak jest obecnie na terenie gminy elektrowni wiatrowych.

14.6.1. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Podstawę dostarczenia energii elektrycznej na obszarze gminy jest linia napowietrzna 110 kV relacji Miechów-Charsznica-Wolbrom(Stomil)-Wolbrom-Olkusz. Linia ta dostarcza prąd do GPZ Wolbrom i Stomil. GPZ Wolbrom posiada transformatory 110/30/15. Na terenie gminy występują linie elektroenergetyczne 30 kV i 15 kV rozprowadzające następnie energię elektryczną do stacji transformatorowych 15 KV i 30 KV, skąd jest następnie rozprowadzana energia elektryczna.

Część linii elektroenergetycznej 110 kV przebiega przez obszar chroniony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Wzdłuż linii 110 kV należy uwzględniać pas technologiczny (zgodnie z przepisami odrębnymi), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu.

Dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują następujące ustalenia dotyczące ograniczeń ich użytkowania i zagospodarowania:

1. W pasie technologicznym linii ustala się zakaz realizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, tj.:

- zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej typu szkoła, szpital, internat, żłobek, przedszkole i podobne,
 - zakazuje się lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych.
 - należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,
 - nie wolno tworzyć hałd, nasypów oraz sadzić roślinności wysokiej.
2. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową, ani jako teren związany z działalnością gospodarczą.

Wzdłuż pozostałych linii napowietrznych należy również wyznaczyć pasy technologiczne, jednakże ich wielkość powinna być ustalona na etapie planu miejscowego i zgodna z przepisami odrębnymi.

Oddziaływanie pola elektromagnetycznego występuje oprócz napowietrznych linii elektroenergetycznych w sąsiedztwie stacji bazowych. Na obszarze gminy Wolbrom występuje kilka stacji bazowych. Na obszarze Wolbromia występują stacje bazowe w pobliżu Nowej Łąki, przy linii kolejowej przy terenach przemysłowych oraz w południowej części miasta przy obszarze fabryki Stomil. Dodatkowo stacje bazowe występują w sołectwach: Zasępiec, dwie w Chrzastowicach. Generalnie zauważyć należy, iż oddziaływanie stacji bazowych jest na wysokościach takich, które nie wpływają na człowieka. W związku z powyższym oddziaływanie pól elektromagnetycznych na człowieka jest znikome.

Obszar gminy znajduje się w części w zasięgu radaru meteorologicznego (strefa 20 km od radaru). Pole tego radaru nie ma wpływu na zdrowie człowieka, jednakże lokalizowanie turbin wiatrowych w tej strefie może niekorzystnie oddziaływać na działanie ww. radaru. W związku z powyższym w przypadku lokalizacji turbin należy uwzględnić każdorazowo możliwość oddziaływania na zakłócenia radaru.

14.6.2. ELEKTROWNIE WIATROWE

Energia wiatru jest jednym z odnawialnych źródeł energii. Za pomocą turbin wiatrowych energia mechaniczna zostaje przekształcona dalej na energię elektryczną. W gminie Wolbrom obecnie nie są zlokalizowane żadne farmy wiatrowe, natomiast od 2012 r. prowadzone są konsultacje w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych na obszarze Poręby Górnej. W przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowych należy stworzyć strefę bezpośredniego ich oddziaływania oraz zapewnić ochronę: istniejącej zabudowy i prawidłowej pracy radaru meteorologicznego w Brzuchani.

14.6.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Jedynym zbiorczym dostawcą energii cieplnej jest Elektrociepłownia Wolbrom Sp. z o.o. Spółka powstała po sprywatyzowaniu WZPG Stomil Wolbrom. Spółka dostarcza ciepło na obszarze miasta Wolbrom. Możliwości przesyłowe sieci są znacznie większe od obecnego zapotrzebowania. W okresie letnim przesył przez sieci ciepłownicze wynosi do ok. 5 % jej możliwości. Jednocześnie skomplikowana sytuacja z zakresu własności sieci przesyłowych powoduje niewielkie zainteresowanie prywatnych odbiorców. Większość zaopatrzenia w ciepło odbywa się na terenie gminy z indywidualnych źródeł ciepła. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotnym jest na obszarze gminy promowanie rozwiązań związanych z ogrzewaniem niskoemisyjnym lub bezemisyjnym. Problem ten dotyczy szczególnie obszarów wiejskich w południowej części i gminy i terenu miejskiego Wolbromia. Szczególnie duża emisja zanieczyszczeń występuje w gminie Wolbrom na obszarze przemysłowym w rejonie ul. Brzozowskiej i ul. Łukasińskiego.

14.7. ZAOPATRZENIE W GAZ

Przez teren gminy w jego zachodniej i południowej części przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Olkusz-Wolbrom-Pilica. Gmina zaopatrywana jest poprzez sieci redukcyjno-pomiarowe: ~~Technotrans~~ "Techmatrans"-Wolbrom (obecnie "Wostal") oraz Zarzecze-Wolbrom. Istotnym z punktu widzenia gospodarowania terenów w pobliżu sieci gazowych wysokiego ciśnienia jest zachowanie w planach miejscowych stref kontrolowanych, określonych na podstawie przepisów odrębnych. W 2012 r. liczba ludności korzystających z gazu w całości gminy wynosiła ok. 52 % ogółu liczby ludności, z czego ok. 75 % ludności miasta korzysta z gazu i ok. 37 % liczby ludności obszarów wiejskich. Związane jest to z ograniczonym dostępem na obszarach wiejskich do sieci gazowej, a także faktu, iż w przypadku nowego budownictwa dostęp do gazu nie jest obligatoryjny.

14.8. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy występuje kilka firm dostarczających usługi telekomunikacyjne: INTERKONEKT S.C., Netia S.A., Borek FHU, „Inter-Sat”. Są to firmy świadczące kompleksowe usługi z zakresu zaopatrzenia w usługi telekomunikacyjne. Praktycznie cały obszar gminy znajduje się w zasięgu operatorów telefonii komórkowych. Na terenie miasta Wolbrom, tj. w rejonie Rynku i Domu Kultury istnieje możliwość korzystania z bezpłatnej usługi Wi-Fi, gdyż znajdują się tam dwa urządzenia typu HOT SPOT.

14.9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO WYPOSAŻENIA W SYSTEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Obszar gminy w większości posiada dostęp do sieci wodociągowej. Sieć kanalizacyjna jest dostępna jedynie na obszarze miasta, natomiast na obszarze wiejskim dostęp do niej jest niewielki. Dostęp do gazu także jest większy na obszarze miejskim, gdyż na terenie wiejskim jedynie ok. 37 % ludności korzysta z gazu. Na terenie gminy występują dwie oczyszczalnie ścieków. Największa i główna oczyszczalnia zlokalizowana jest w Wolbromiu, mniejsza natomiast zlokalizowana jest w Jeżówce. W związku z ograniczonym dostępem do sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, istniejące oczyszczalnie ścieków zabezpieczają potrzeby gminy. Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV relacji Miechów-Charsznica-Wolbrom(Stomil)-Wolbrom-Olkusz. Linia ta doprowadza energię elektryczną do dwóch GPZ w Wolbromiu i następnie liniami 30 kV i 15 kV rozprowadzana jest do pozostałych miejscowości gminy. Na terenie gminy występują ujęcia głębinowe wód podziemnych, stanowiące podstawę dostępu do wody dla mieszkańców gminy. Stąd też istotnym jest ochrona wód podziemnych. Liczba ujęć i ich wydajność jest wystarczająca i posiada jeszcze pewne rezerwy. Przez teren gminy przebiega linia sieci gazowej wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Olkusz-Wolbrom-Pilica. Istotnym jest utrzymanie strefy kontrolnych wzdłuż obu nitek linii gazociągu, w celu ochrony mieszkańców przed możliwymi awariami. Na terenie gminy w niewielkim stopniu gospodarstwa domowe zaopatrywane są w ciepło ze zbiorczego systemu ogrzewania. Wydajność linii jest stosunkowo duża i jej potencjał wykorzystywany jest w niewielkim stopniu. Oczywiście zaznaczyć należy, iż zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna posiada swoje zbiorcze systemy ogrzewania, dostarczające ciepło do jednego budynku lub grupy budynków. W zakresie dostępu do sieci telekomunikacyjnej w Wolbromiu darmowy dostęp do internetu występuje w obszarze wokół rynku i biblioteki miejskiej w Wolbromiu. W zakresie gospodarki odpadami gmina jako organ właściwy do jej prowadzenia zapewnia odbiór nieczystości stałych.

Podsumowując należy stwierdzić konieczność dalszego skanalizowania obszaru, a także w miarę potrzeb rozwój sieci gazowej. Pod względem infrastruktury technicznej tereny wiejskie są znacznie uboższe od obszaru miasta, stąd też wysiłki gminy skierowane powinny być w szczególności w zakresie rozwoju sieci infrastruktury technicznej na tych obszarach, m. in. z uwagi na zgłaszanie dużej liczby potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Rozdział III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

15.KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

15.1. ZMIANY W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I W UKŁADACH OSADNICZYCH

Zakłada się dalszy umiarkowany rozwój przestrzenny zainwestowania, w tym w szczególności zabudowy mieszkaniowej oraz aktywności gospodarczej.

Rozwój terenów osadniczych powinien polegać przede wszystkim na dopełnianiu i intensyfikacji zagospodarowania istniejących układów, a następnie na dodawaniu nowych terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych lub nowych obszarów wynikających z polityki rozwoju gminy. Niedopuszczalne jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze wyznaczone w Studium.

Na wyznaczonych terenach dodanych przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nierozproszony.

Nowe tereny mieszkaniowe stanowiąc będą sypialnie dla miasta, a także miejsca osiedlenia ludności, która napłynie po aktywizacji terenów przemysłowych oraz usługowych, co da możliwość podjęcia przez nich pracy.

W związku ze znacznym rozwojem przestrzennym osadnictwa, terenów aktywności gospodarczych oraz terenów komunikacyjnych i związanych z infrastrukturą techniczną, a także w wyniku zalesień, zmniejszy się dotychczasowa przestrzeń rolnicza.

15.2. OBSZARY PRZESTRZENI CHRONIONEJ

Obszary przestrzeni chronionych stanowią obszary cenne przyrodniczo, chronione na podstawie przepisów prawa. Na obszarze gminy zaliczamy do nich następujące obszary, których specyfika wymaga określonej zasady ochrony.

- **Obszary Natura 2000**

Dyrektywa Ptasia ma na celu ochronę i zachowanie wszystkich populacji ptaków występujących w stanie dzikim, prawne uregulowanie zasad handlu i pozyskiwania ptaków łownych, a także przeciwdziałanie niedopuszczalnym metodom ich chwytania i zabijania. Z kolei Dyrektywa Siedliskowa ma na celu ochronę naturalnych typów siedlisk i siedlisk gatunków oraz utworzenie systemów ochrony gatunków. Wśród terenów wchodzących w skład Natury 2000 występują zarówno tereny już objęte ochroną, takie jak rezerваты przyrody, parki narodowe i krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, jak i tereny nie planowane do takiej ochrony, ale o zróżnicowanym krajobrazie rolniczym lub dużej różnorodności gatunkowej.

Na terenie gminy Wolbrom, w jej północno-zachodniej części, występuje obszar Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska PLH 240009 jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk, ustanowiony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. Obszar Natura 2000 obejmuje swym zasięgiem miejscowości od Załęża po Strzegową, wzdłuż zachodniego obszaru gminy. Ustalenia Studium w tym zakresie nie mogą powodować niekorzystnego oddziaływania na przedmiot ochrony obszaru. Najbliższe siedliska zlokalizowane są w miejscowości Strzegowa, głównie na terenach leśnych i użytków rolnych.

- **Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną**

Teren samego Parku obejmuje ~~obszar~~ część zachodniego obszaru gminy od Załęża po Strzegową, natomiast jego otulina sięga swoją granicą aż po Wolbrom. Znaczna część powierzchni gminy (głównie część zachodnia) zlokalizowana jest w granicach parku wraz z jego otuliną.

Park ustanowiony został uchwałą Nr III/11/80 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z dnia 20 czerwca 1980 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, uchwałą Nr 65 Rady Narodowej M. Krakowa z dnia 2 grudnia 1981 r. (dotyczy obszaru objętego Studium) oraz uchwałą Nr XVI/70/02 Woj. Rady Narodowej w Częstochowie z dnia 17 czerwca 1982 r. Obecnie ochrona parku na terenie województwa małopolskiego została ustanowiona poprzez **Rozporządzenie nr 81/05 Wojewody Małopolskiego z dnia 29 grudnia 2005 r.** Planowanie przestrzenne i zagospodarowanie terenów powinno uwzględniać ww. rozporządzenie w zakresie szczególnie ograniczeń wynikających z zagospodarowania terenów.

- **Korytarz Ekologiczny**

Sieć ECONET-POLSKA składa się z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętego uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego, na obszarze gminy Wolbrom wyznaczony został obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym zajmujący obszar Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i część jego otuliny oraz obszary zlokalizowane poza Parkiem (30M Jury Krakowsko-Częstochowskiej). W południowo-wschodniej części wyznaczony został także obszar węzłowy o znaczeniu krajowym przebiegający wzdłuż rzeki Szreniawy (17K Miechowski).

Obszary węzłowe stanowią tereny szczególnie cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, gdzie zachowanie bioróżnorodności ma szczególne znaczenie i występują gatunki i siedliska charakterystyczne dla regionu, które wymagają zapewnienia odpowiedniej łączności ekologicznej. Gospodarowanie na tych obszarach powinno uwzględniać element ochrony i zachowania bioróżnorodności obszarów, a także zachowanie ich ciągłości.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania obszarów chronionych przepisami prawa oraz uwarunkowania wynikające z warunków przyrodniczo-krajobrazowych, przy kształtowaniu przestrzeni na terenie gminy Wolbrom należy uwzględnić następujące zasady dotyczące ochrony przyrody:

- ochrona wszystkich dotychczasowych gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie gminy, w szczególności istniejących pomników przyrody,
- ochrona ekosystemów wodno-łąkowo-leśnych, tworzenie powiązań ekologicznych dolin rzecznych z uwzględnieniem wymagań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej z oczyszczalniami ścieków po wykorzystaniu rezerw w istniejących oczyszczalniach w Jeźówce i Wolbromiu,
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią uwzględniające sukcesywne i etapowe prowadzenie działań inwestycyjnych uwzględniających występujące uwarunkowania przyrodnicze,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy i ograniczenia w zakresie lokalizowania nowej zabudowy na terenach chronionych przyrodniczo, dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo-rolno-leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących,
- ograniczenie obudowy ciągów komunikacyjnych, powodujących powstawanie barier ekologicznych i niszczenie walorów widokowych,
- kształtowanie krajobrazu terenów osadniczych poprzez:
 - preferowanie nowej zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu,
 - utrzymanie historycznej i regionalnej skali struktury jednostek osadniczych,
 - ograniczanie przekształceń naturalnych łąk i pastwisk w grunty orne,
 - rekultywację gruntów zdegradowanych i nieużytków w kierunku leśnym,
 - objęcie ochroną przyrodniczą wartościowych okazów drzew,
- zachowanie w możliwy sposób istniejącej formy zagospodarowania obszarów chronionych,
- przeciwdziałanie intensywnej gospodarce terenów łąkowych,
- przeciwdziałanie odwadnianiu terenów leśnych.

• **Proponowany użytek ekologiczny w dolinie rzeki Białej Przemszy**

Użytek wskazany został w celu ochrony ekosystemów wilgotnych łąk i fragmentu torfowisk. Postuluje się, poza ochroną obszaru, o wykorzystanie jego w celach dydaktycznych. Ochrona tego obszaru nie została do tej pory prawnie uwarunkowana.

15.3. ZMIANY W UKŁADZIE KOMUNIKACYJNYM

1. Zakłada się wprowadzenie zmian parametrów technicznych (modernizację), w tym poszerzenie pasów drogowych istniejących dróg i ulic, stosownie do ustaleń w zakresie klas dróg wskazanych w Kierunkach Rozwoju Przestrzennego lub klas dróg, które ulegną korekcie na etapie planu miejscowego.
2. Na etapie planu miejscowego dopuszcza się zmianę klasy drogi **o jedną klasę techniczną** niż ta określona w Studium.
3. Przewiduje się budowę nowych odcinków dróg publicznych, w tym wskazanych na rysunku Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego”, ze szczególnym uwzględnieniem planowanej obwodnicy Wolbromia.
4. Zakłada się znaczny przyrost liczby miejsc postojowych dla samochodów według zasad, które na etapie planów miejscowych należy kształtować, zgodnie z ustaleniami Studium w zakresie minimalnej liczby przypadającej dla danej funkcji lub zagospodarowania, o ile takie zostały wyznaczone, z możliwością zmiany wartości wskazanych w Studium na etapie planu miejscowego, po spełnieniu warunków określonych ~~w ustaleniach~~ **w Studium w zakresie ustaleń** dotyczących miejsc postojowych.
5. Za zgodną ze Studium należy uznać zmianę przebiegu drogi przy zachowaniu kierunku jej przebiegu, szczególnie istotnym jest doprowadzenie przebiegu dróg w planach miejscowych do stanu istniejącego.
6. Dopuszcza się **zmianę korektę** przebiegu dróg, określonych w niniejszym Studium, **z uwzględnieniem wytycznych do planów miejscowych i ustaleń dla obszarów** lub rezygnację z niektórych dróg. ~~w przypadku:~~
 - ~~1) wydania decyzji o lokalizacji drogi innej niż określona w Studium;~~
 - ~~2) zmiany planów rozbudowy układu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym.~~
7. Przy sporządzaniu lub zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy dokonać weryfikacji przebiegu istniejących i wyznaczonych w miejscowym planie dróg. W przypadku rozbieżności między istniejącym, wynikającym ze stanu faktycznego, przebiegiem drogi, a przebiegiem określonym w miejscowym planie, należy dokonać weryfikacji, przyjmując jako pożądaną kierunek zmian, dostosowanie przebiegu drogi w miejscowym planie do stanu faktycznego.

~~8. Dopuszcza się możliwość zmiany układu komunikacyjnego na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (w skrócie ZRID).~~

15.4. ZMIANY W SYSTEMACH INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Ustalenia Studium nie określają szczegółowych rozwiązań technicznych systemów inżynierskich i szczegółowego przebiegu sieci infrastruktury. Wszelkie projekty wdrożeniowe i programy wymagają specjalistycznych opracowań, dla których ustalenia Studium należy traktować jako warunki wyjściowe.

W ramach systemów infrastruktury technicznej na obszarze gminy Wolbrom:

- Zakłada się wzrost jednostkowego zużycia wody oraz **wzrost** ilości wytwarzanych ścieków. Rozbudowa sieci wodociągowej odbywać się będzie w miarę przyrostu terenów zabudowanych.
- Przewiduje się też podejmowanie niezbędnych działań dla zapewnienia właściwej jakości wody dostarczanej użytkownikom.
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wynikać będzie z przyrostu nowych terenów zwodociągowanych oraz z sukcesywnego wyposażania istniejących terenów zwodociągowanych, a dotychczas nieskanalizowanych, szczególnie na obszarach wiejskich, gdzie wyposażenie w sieć kanalizacyjną jest znikome.
- Rozbudowa sieci realizowana może być także poprzez wprowadzanie urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, w tym przepompowni.
- W zakresie odpadów komunalnych i innych wiążące są obecnie przepisy odrębne, nakładające na gminę obowiązek zbiórki i segregacji odpadów. Ustalenia Studium nie wpływają więc na regulacje ustanowione na podstawie przepisów odrębnych i planów gminnych.
- Przewiduje się rozbudowę sieci 110 kV w kierunku Pilicy, zgodnie z dwoma możliwymi wariantami określonym na rysunku pt. „Kierunki Rozwoju Przestrzennego”.
- Dopuszcza się zmianę przebiegu linii 110 KV w kierunku Pilicy, jak na rysunku pt. „Kierunki Rozwoju Przestrzennego”, o ile nowy przebieg linii napowietrznej nie będzie powodował uciążliwości dla wprowadzonych funkcji **i będzie zgodny z wytycznymi do planów miejscowych.**
- Rozbudowa sieci elektroenergetycznych przewidywana jest w miarę wzrostu potrzeb wynikających m.in. z przewidywanego przyrostu terenów zainwestowanych.
- Przewiduje się przyrost obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych.
- Zakłada się podłączenie nowych odbiorców gazu i przekształcanie dotychczasowych systemów ogrzewania na systemy ekologiczne, szczególnie w przypadku zabudowy jednorodzinnej.
- Należy zachować w planie miejscowym bezpieczne odległości zabudowy od sieci gazowej wysokiego ciśnienia dn 150, m.in. poprzez wprowadzenie linii zabudowy w planach miejscowych lub wskazanie stref wolnych od zabudowy.

- Dopuszcza się rozwój pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii, w szczególności wskutek lokalizacji farm wiatrowych.
- W przypadku lokalizacji farm wiatrowych należy przeciwdziałać uciążliwościom przez nie powodowanym, szczególnie dla terenów mieszkaniowych.
- Postuluje się o większy zakres wykorzystania zbiorczego systemu ogrzewania, szczególnie dla nowej zabudowy.

16. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

16.1. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

- obszary wód powierzchniowych (cieków i zbiorników);
- obszary o płytkim występowaniu wód (stref hydrogeniczných) – w pasie terenu o szerokości co najmniej 5 m od górnej krawędzi cieków wodnych po obu stronach cieków, w granicach strefy, zakazuje się lokalizowania nowej zabudowy;
- tereny ~~wokół~~ planowanych farm wiatrowych, ~~z uwzględnieniem ograniczeń w zagospodarowaniu~~ w granicach wskazanej na etapie realizacji inwestycji strefy oddziaływania;
- tereny strefy kontrolowanej (~~ochronnej~~) od gazociągu wysokiego ciśnienia;
- tereny pasa technologicznego sieci elektroenergetycznej 110 kV (strefa ochronna napowietrznej linii elektroenergetycznej 110kV).
- ~~➤ inne tereny wynikające z przepisów odrębnych.~~

~~Dopuszcza się możliwość lokalizacji zabudowy na terenach wyłączonych spod zabudowy w przypadku:~~

- ~~➤ uzyskania dopuszczenia na podstawie obowiązujących przepisów prawa;~~
- ~~➤ zmiany sposobu zagospodarowania terenu w wyniku rezygnacji z funkcji stanowiącej podstawę do ograniczenia zabudowy.~~

Na terenach przeznaczonych pod uprawy rolne należy ograniczyć zabudowę kubaturową, zgodnie z ustaleniami dla tego rodzaju zagospodarowania.

Wzdłuż wszystkich naturalnych cieków zaleca się pozostawić pas o szerokości co najmniej 7 m (licząc od górnej krawędzi biegu cieków) ~~wolny od ograniczonej~~ zabudowy, w celu umożliwienia administratorom cieków wykonywania prac remontowo-administracyjnych, z możliwością poszerzenia obszaru z zakazem zabudowy, w granicach strefy hydrogenicznej, chyba że przepis odrębny wskazywać będzie większą szerokość.

16.2. FUNKCJONALNE JEDNOSTKI TERENOWE – OGÓLNE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA

1. Dla obszaru Studium wyznaczono właściwe jednostki terenowe (zwane w Studium obszarami lub terenami) wskazujące dominujące przeznaczenie dla tych terenów (podstawowe funkcje terenów), funkcje dopuszczalne oraz sposoby i zasady zagospodarowania. Jednostki te oznaczono na rysunku Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego” symbolami i wydzielono liniami rozgraniczającymi. Funkcję linii rozgraniczających pełnią również przedstawione na tym rysunku drogi i ulice, linia kolejowa oraz granice obrębów.
2. Linie rozgraniczające wyznaczone w Studium mogą ulegać zmianie wynikającej z istniejących podziałów geodezyjnych lub potrzeb lokalnych oraz zmian przebiegów układów komunikacyjnych i sieci infrastruktury technicznej.
3. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy zaleca się preferować kierunki w maksymalnym stopniu wykorzystujące i podkreślające walory środowiska przyrodniczego, z zachowaniem dużej dbałości o jego stan, szczególnie w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska i Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wraz z jego otuliną.
4. Przyrost terenów osadniczych powinien polegać na dopełnianiu i intensyfikacji istniejących układów oraz na dodawaniu terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych lub wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych w oparciu o pojedyncze obszary zabudowy lub nową zabudowę na terenach do tego predysponowanych. Na nowych terenach przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), nierozproszony, z wyjątkiem istniejącej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo.
5. Zaleca się, aby nowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo-gospodarcza, nawiązywała architekturą do tradycji regionalnych. Zaleca się, aby wysokość ww. zabudowy szczególnie na terenach wiejskich nie przekraczała 3 kondygnacji nadziemnych. Zaleca się stosowanie pokryć dachowych o równym kącie nachylenia połaci.
6. Należy ograniczać lokalizację budynków w bezpośrednim sąsiedztwie linii rozgraniczających drogi i ulice klasy zbiorczej (Z) i wyższych. Warunki lokalizacji nowej zabudowy, w tym na stały pobyt ludzi, określają m. in. odpowiednie przepisy.

7. Dla wszystkich terenów (jednostek terenowych) dopuszcza się wyznaczenie w planach obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg oraz miejsc postojowych.
8. Ustala się ilość miejsc postojowych:
 - budynki mieszkalne: minimum 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie w zabudowie wielorodzinnej, z zaleceniem podwyższenia tej liczby do 2 miejsc postojowych dla zabudowy jednorodzinnej;
 - lokale gastronomiczne: co najmniej 1 m.p. na 5 miejsc konsumpcyjnych;
 - biura, urzędy, poczty, banki: co najmniej 3 m.p. na 100 m² pow. użytkowej;
 - pozostałe usługi, w tym przychodnie i gabinety lekarskie, itp.: co najmniej 1 m.p. na 50 m² pow. użytkowej i nie mniej niż 1 m.p. na 1 gabinet/pracownię;
 - dla pozostałych terenów i funkcji minimalna liczba miejsc postojowych powinna być określona na etapie planu miejscowego;
 - dopuszcza się na etapie planu miejscowego wyznaczenie mniejszej liczby miejsc postojowych niż ww., o ile uwarunkowane jest to warunkami terenowymi, wielkością działki, wielkością przeznaczenia lub istniejącym zainwestowaniem.
9. Przedsięwzięcia mogące **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować poza osiedlami mieszkalnymi, **z wyłączeniem przedsięwzięć z zakresu infrastruktury technicznej, drogowej i łączności. oraz ustalonymi strefami ochronnymi.**
10. Lokalizacja inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej odbywać się będzie na warunkach określonych w przepisach odrębnych.
11. Oddziaływanie inwestycji nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny. Dla istniejących zakładów, których oddziaływanie wykracza poza obszary działalności, zaleca się stopniowe ograniczanie uciążliwości poprzez stosowanie rozwiązań technicznych oraz zmianę technologii.
12. Linie zabudowy od cieków naturalnych, zaliczanych do śródlądowych wód powierzchniowych stanowiących własność publiczną, istotną dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, należy utrzymać w odległości zapewniającej wykonanie robót konserwacyjnych sposobem mechanicznym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
13. W przypadku wprowadzenia oczyszczonych ścieków (opadowych, roztopowych oraz komunalnych) do koryt cieków naturalnych, przekroczenia tych koryt przewodami (energetycznymi, gazowymi, wodociągowymi itp.), wznoszenia budowli piętrzących

i upustowych dla potrzeb stawów służących do chowu ryb, przedsięwzięcia te należy uzgodnić z administratorem tych cieków.

14. W przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach zdrenowanych lub zmeliorowanych rowami należy w uzgodnieniu z administratorem tych urządzeń dokonać ich przebudowy w celu zachowania ich dalszego funkcjonowania.

15. W użytkowaniu i zagospodarowaniu jednostek terenowych należy uwzględnić chronione obiekty i obszary, rozważyć powołanie proponowanych w Studium tego typu obiektów i obszarów oraz respektować zasady zagospodarowania dotyczące innych wydzieleń przestrzennych określonych w niniejszym Studium.

16. Dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium i będą zgodne z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

17. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się ~~zmianę przeznaczenia podstawowego lub dopuszczalnego terenu~~ pozostawienie terenu w dotychczasowym użytkowaniu w przypadku ~~wynikającą z~~ braku zgody na przeznaczenie terenów rolnych lub leśnych na cele nie ~~rolnicze~~ lub nie leśne lub występowania lokalnych czynników fizjograficznych uniemożliwiających realizację przeznaczenia ~~wskazanego w Studium. podstawowego.~~

~~18. Na wszystkich terenach określonych w Studium dopuszcza się lokalizację w planach miejscowych funkcji innych niż wyznaczone w Studium, o ile lokalizacja tych funkcji wynika z planów wyższego rzędu, obowiązujących planów miejscowych, wydanych decyzji i pozwoleń lub istniejącego zainwestowania i nie będzie powodować konfliktów z sąsiadującymi terenami.~~

18. Na terenach należy promować stosowanie paliw alternatywnych.

19. Działalność prowadzona na terenach nie powinna powodować uciążliwości dla środowiska.

~~21. W planach miejscowych w przypadku szczegółowej lokalizacji funkcji w ramach wyznaczonej jednostki terenowej dopuszcza się utrzymanie wskaźników i parametrów zabudowy dla poszczególnej funkcji wyznaczonych w ustaleniach Studium.~~

20. Dopuszcza się wyznaczenie innych wskaźników i parametrów jedynie w przypadku, gdy wynika to z obowiązujących planów miejscowych, wydanych decyzji i pozwoleń

lub istniejącego zainwestowania i nie będzie powodować konfliktów z sąsiadującymi terenami.

21. Na terenach w miarę potrzeb dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej oraz ciągów pieszych i rowerowych oraz innych obiektów i urządzeń zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołu zabudowy.
22. Pod pojęciem **usługi publiczne** należy rozumieć usługi służące realizacji zbiorowych potrzeb mieszkańców **także jako usługi chronione** oraz usługi nie mające charakteru komercyjnego.
23. Pod pojęciem **usługi komercyjne (zwane także usługami)** należy rozumieć działalność usługową i handlową oraz rzemiosło, **mające głównie charakter komercyjny nastawione na osiągnięcie zysku**.
24. Pod pojęciem **usługi chronione** należy rozumieć usługi, dla których w przepisach ochrony środowiska ustalono standardy jakości środowiska takie jak dla zabudowy mieszkaniowej lub wyższe (np. szpitale, domy opieki społecznej, budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży itp.).
25. Pod pojęciem **działalność/obiekt nieuciążliwy** należy rozumieć działalność, która w miejscu lokalizacji (a nie tylko poza granicami nieruchomości) nie powoduje obniżenia standardów środowiska określonych w przepisach szczególnych.
26. Pod pojęciem **uciążliwość dla środowiska (uciążliwość)** należy rozumieć zjawiska fizyczne lub stan powodujący przekroczenie standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny.
27. Pod pojęciem **systemy ekologiczne** należy rozumieć instalacje/urządzenia solarne (kolektory słoneczne), pompy ciepła i inne urządzenia wykorzystujące energię odnawialną.
28. Pod pojęciem **paliwa alternatywne** należy rozumieć paliwa uzyskane w procesie odzysku odpadów posiadające wartość energetyczną/opałową.
29. Pod pojęciem **obiekty związane z nieuciążliwym przetwórstwem produktów rolnych** należy rozumieć obiekty/zakłady przetwórstwa rolnego o uciążliwości nieprzekraczającej granic terenu.

16.3. FUNKcjONALNE JEDNOSTKI TERENOWE - SZCZEGÓŁOWE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA

1) Obszary zabudowy śródmiejskiej – MC

- a) Obszar zabudowy śródmiejskiej służyć ma przede wszystkim celom mieszkaniowym głównie, w postaci zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz usług centrotwórczych związanych z obsługą osiedli mieszkaniowych, w tym usług publicznych i komercyjnych;
- b) w budynkach mieszkalnych lokalizowanie usług powinno następować głównie w parterach zabudowy, z tym że dopuszcza się lokalizowanie usług na I piętrze pod warunkiem wykorzystania całej powierzchni parteru na cele usługowe;
- c) tereny te służyć mają kształtowaniu przestrzeni publicznych i miejsc spotkań ludności, w szczególności w postaci zieleni publicznej i placów, a także stanowić miejsce siedziby głównych usług publicznych, jako obszar centrotwórczy;
- d) możliwe jest lokalizowanie niewielkich działalności gospodarczych dla potrzeb indywidualnego miejsca pracy, pod warunkiem, iż nie będzie to powodować uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej;
- e) w zakresie kształtowania przestrzeni publicznych istotnym jest wprowadzenie placów, zieleni urządzonej lub innych miejsc o cechach centrotwórczych;
- f) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- g) na obszarze zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć produkcyjnych, baz, składów, magazynów;
- h) w zakresie kształtowania zabudowy:
 - utrzymanie charakteru i formy zabudowy istniejącej,
 - w przypadku nowej zabudowy zaleca się **utrzymanie** wysokość, rodzaj i kształt dachu, w nawiązaniu do zabudowy istniejącej,
 - wokół rynku utrzymanie pierwotnego wyglądu elewacji zabudowy oraz takie kształtowanie zabudowy, aby nowe budynki nie odbiegały formą i wyglądem od zasadniczej zabudowy rynku,
 - w ścisłym centrum rynku utrzymanie istniejącej zabudowy i wprowadzanie funkcji reprezentatywnych dla tego obszaru, z zachowaniem charakteru, formy i wyglądu pierwotnego elewacji frontowej budynku,
 - ustala się wskaźnik intensywności zabudowy nie większy niż 2,5,
 - w planie miejscowym dopuszcza się wyznaczenie wyższego parametru intensywności zabudowy w przypadku, gdy:
 - jest on większy dla zabudowy istniejącej,
 - jest to zabudowa plombowa lub pierzejowa,

- jest to obszar zwartej zabudowy,
 - jest to zabudowa mieszkaniowa z usługami,
 - jest to zabudowa wokół rynku,
 - wyznaczona w planie wysokość zabudowy jest wyższa niż określona dla terenu;
- wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 21 m. Zaleca się wysokość budynków mieszkaniowych jednorodzinnych nie wyższą niż 15 m,
- możliwe jest wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 21 m lub 15 m, jeżeli:
- stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to obiekty sakralne,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 21 m, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- i) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 10 %. Na działkach budowlanych posiadających mniejszą obecnie powierzchnię terenu biologicznie czynnego, możliwe jest utrzymanie obecnego poziomu tego parametru, z tym, że dla zabudowy plombowej i zwartej zabudowy nie ustala się wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej;
- j) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

2) Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW

- a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej służyć mają zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych ludności, **głównie w postaci zabudowy wielorodzinnej**, z uzupełnieniem terenu przez usługi służące głównie potrzebom mieszkańców, w tym m.in. usługi zdrowia, oświaty, handlu, zamieszkania zbiorowego i innych;
- b) **dopuszcza się** zabudowę jednorodziną, **postuluje się** wyłącznie w miejscach istniejących lub jako zwarte kompleksy zabudowy;
- c) na terenach wskazuje się możliwość lokalizowania usług publicznych, **chronionych** oraz drobnej działalności produkcyjnej prowadzonej **w ramach niewielkiej działalności gospodarczej, o ile nie jest to uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej pod warunkiem**

wprowadzenia strefowania w planie miejscowym w celu ograniczenia możliwości występowania ewentualnych konfliktów przestrzennych;

- d) uzupełnienie terenów poprzez niewielkie zespoły zieleni urządzonej oraz obszary rekreacji i wypoczynku, służące potrzebom rekreacyjnym mieszkańców, w ramach potrzeb wprowadzenie obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- e) na terenach dopuszcza się lokalizowanie innych obiektów stanowiących uzupełnienie istniejącej zabudowy i wspomagających funkcjonowanie danego zespołu zabudowy;
- f) w ramach terenów zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć produkcyjnych, baz, składów, magazynów oraz obiektów hodowlanych;
- g) w zakresie kształtowania nowej zabudowy:
- ustala się wskaźnik intensywności zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej nie większy niż 2,5,
 - w planie miejscowym dopuszcza się wyznaczenie wyższego parametru intensywności zabudowy w przypadku, gdy:
 - jest on większy dla zabudowy istniejącej,
 - jest to zabudowa plombowa lub pierzejowa,
 - jest to kompleks zwartej zabudowy,
 - jest to zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z usługami,
 - wyznaczona w planie wysokość zabudowy jest wyższa niż określona dla terenu;
 - wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 6 kondygnacji nadziemnych, nie licząc kondygnacji piwnicy/suteryny/przyziemia w przypadku ich zaliczenia do kondygnacji naziemnej, zgodnie z definicjami przepisów odrębnych. Możliwe jest wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej liczbę kondygnacji określonych powyżej jeżeli:
 - stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to obiekty sakralne,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej liczbę kondygnacji w ppkt g, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - jest to kompleks zwartej zabudowy,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;

- h) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 30 %, przy czym dopuszcza się obniżenie wartości do poziomu 0% w przypadku zwartej zabudowy oraz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami;
- i) w przypadku przeznaczenia w planie miejscowym terenu na funkcje inne niż zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i/lub mieszkaniowa wielorodzinna z usługami, możliwe jest stosowanie się do parametrów i wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu wyznaczonego w Studium dla danego przeznaczenia;
- j) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

3) Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach wiejskich – MN1

- a) Obszary zabudowy mieszkaniowej służyć mają zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych mieszkańców terenów wiejskich, **głównie w postaci zabudowy jednorodzinnej**, wraz z terenami zabudowy zagrodowej, **z dopuszczeniem działalności agroturystycznej (głównie poza obszarami chronionymi tj. Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska)**, z uzupełnieniem terenu przez usługi publiczne i komercyjne służące głównie zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców, w tym m.in. usług zdrowia, oświaty, handlu i innych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie obszaru;
- b) dopuszcza się na terenie lokalizowanie usług publicznych i chronionych, związanych z zabezpieczeniem potrzeb ludności, a także obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej **i drogowej**, parkingi, ścieżki rowerowe, budynki gospodarcze i garaże, tereny sportu i rekreacji, zieleń, place zabaw oraz inne obiekty i urządzenia służące ww. funkcjom;
- c) usługi należy realizować w formie zabudowy ekstensywnej;
- d) w ramach terenów dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, posiadającej maksymalnie 6 lokali mieszkalnych, w każdym z budynków, rozmieszczonej w formie zabudowy ekstensywnej;**
- e) w ramach zabudowy zagrodowej dopuszcza się produkcję hodowlaną w wielkości nie większej niż 50DJP, z tym, że działalność ta nie może powodować uciążliwości dla środowiska;
- f) nie należy wprowadzać zabudowy produkcyjnej innej niż rolnicza;
- g) dopuszcza się działalność/obiekty nieuciążliwe oraz drobną działalność gospodarczą;
- h) nie należy wprowadzać **dużych wielko powierzchniowych** obiektów hodowlanych, baz, składów, magazynów;
- i) w zakresie parametrów zabudowy:

- ustala się powierzchnię zabudowy względem powierzchni działki budowlanej nie większą niż 40 % powierzchni działki budowlanej, przy czym w planach miejscowych należy dostosować wskaźnik powierzchni zabudowy indywidualnie do każdego terenu, z uwzględnieniem szczegółowej funkcji zlokalizowanej na terenie, wielkości działek i wielkości istniejącej zabudowy, a także na etapie planu miejscowego dopuszcza się określenie wyższego wskaźnika powierzchni zabudowy, który nie powinien być większy niż 50% powierzchni działki budowlanej, w przypadku gdy: istniejące zagospodarowanie uniemożliwia ustalenia wskaźnika na poziomie 40%, dopuszcza się także inne przeznaczenie niż zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub przewiduje się lokalizację usług, w tym wolnostojących, wbudowanych lub dobudowanych,
- wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej i **wielorodzinnej** nie powinna przekraczać 12 m, z tym że na terenach zlokalizowanych w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd maksymalna wysokość nowych budynków zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna przekraczać 9 m. Możliwe jest utrzymanie wyższych wysokości budynków w zabudowie istniejącej.

Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 12 m lub 9 m jw., jeżeli:

- stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to obiekty sakralne,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 9/12 m, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to zabudowa zagrodowa zlokalizowana poza obszarem Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Dla tej zabudowy zaleca się, aby wysokość budynków nie przekraczała 13 m,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- j) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 30 %, z tym, że wskaźnik ten zaleca się powiększyć do co najmniej 50 %, w przypadku terenów zlokalizowanych w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Dodatkowo na etapie planu miejscowego możliwe jest obniżenie wskaźnika do 20% powierzchni działki budowlanej, w przypadku lokalizacji także innego przeznaczenia

- niż zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub przewiduje się lokalizację usług, w tym wolnostojących, wbudowanych lub dobudowanych;
- k) w przypadku przeznaczenia w planie miejscowym terenu na funkcje inne niż zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i **wielorodzinna**, możliwe jest stosowanie się do wskaźników i parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu wyznaczonych w Studium dla danego przeznaczenia;
- l) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

4) Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenie miejskim – MN

- a) Tereny służyć mają zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych mieszkańców terenów miejskich, **głównie w postaci zabudowy jednorodzinnej**, z uzupełnieniem terenu przez usługi, w tym m.in. usługi zdrowia, oświaty, handlu i innych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie obszaru;
- b) dopuszcza się na terenie lokalizowanie usług publicznych i chronionych, związanych z zabezpieczeniem potrzeb ludności, a także obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i **drogowej**, parkingi, ścieżki rowerowe, budynki gospodarcze i garaże, tereny sportu i rekreacji, zieleń, place zabaw oraz inne obiekty i urządzenia służące ww. funkcjom;
- c) jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub w niej zlokalizowane możliwe jest lokalizowanie działalności/obiektów nieuciążliwych oraz drobnej działalności gospodarczej;
- d) w ramach terenów dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, posiadającej maksymalnie 6 lokali mieszkalnych, w każdym z budynków, rozmieszczonej w formie zabudowy ekstensywnej;**
- e) nie należy wprowadzać zabudowy produkcyjnej, **wielko powierzchniowej działalności** hodowlanej, baz, składów, magazynów;
- f) na terenach należy odchodzić od realizowania zabudowy zagrodowej, z ewentualnym jej utrzymaniem w miejscach dotychczas zajmowanych;
- g) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 20 %;
- h) W zakresie parametrów zabudowy:
- ustala się powierzchnię zabudowy względem powierzchni działki budowlanej nie większą niż 40 % powierzchni działki budowlanej, przy czym w planach miejscowych należy dostosować wskaźnik powierzchni zabudowy indywidualnie do każdego terenu, z uwzględnieniem szczegółowej funkcji zlokalizowanej na terenie, wielkości działek i wielkości istniejącej zabudowy, a także na etapie planu miejscowego dopuszcza się określenie wyższego wskaźnika powierzchni

- zabudowy, który nie powinien być większy niż 50% powierzchni działki budowlanej, w przypadku gdy: istniejące zagospodarowanie uniemożliwia ustalenia wskaźnika na poziomie 40%, dopuszcza się także inne przeznaczenie niż zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub przewiduje się lokalizację usług, w tym wolnostojących, wbudowanych lub dobudowanych,
- wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków w zabudowie mieszkalnej jednorodzinnej i **wielorodzinnej** nie powinna przekraczać 15 m. Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 15 m, jeżeli:
 - stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to obiekty sakralne,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się na sąsiednich działkach istniejących budynków o wysokości przekraczającej 15 m, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
 - w przypadku przeznaczenia w planie miejscowym terenu na funkcje inne niż zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i **wielorodzinna**, możliwe jest stosowanie się do wskaźników i parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu wyznaczonych w Studium dla danego przeznaczenia;
 - na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

5) Obszary zabudowy związanej z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz leśnych i rybackich – RU

- a) Tereny służące mają realizacji zabudowy i urządzeń związanych z obsługą i produkcją w gospodarstwach rolnych, w tym budynków mieszkalnych, głównie w zabudowie zagrodowej, gospodarczych związanych z produkcją w danym obszarze zabudowy, ogrodniczych, hodowlanych oraz leśnych i rybackich. Dopuszcza się lokalizację gospodarstw rolnych i uzupełnienie terenu poprzez wykorzystanie na funkcje w postaci ekstensywnych obiektów usługowych związanych z prowadzoną na terenie gospodarką rolną lub hodowlaną;
- b) możliwe jest zagospodarowanie terenu poprzez lokalizowanie gospodarstw agroturystycznych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw itp., z tym, że całość zagospodarowania w obrębie terenu winna być związana z rolniczym charakterem obszaru. Dopuszcza się także obiekty związane

z nieuciążliwym przetwórstwem produktów rolnych, **obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i drogowej**;

- c) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 30 %;
- d) w zakresie możliwej uciążliwości dla środowiska zastosowanie mają przepisy odrębne;
- e) w zakresie parametrów zabudowy:
 - ustala się powierzchnię zabudowy względem powierzchni działki budowlanej nie większą niż 50 % powierzchni działki budowlanej, przy czym w planach miejscowych należy dostosować wskaźnik powierzchni zabudowy indywidualnie do każdego terenu, z uwzględnieniem szczegółowej funkcji zlokalizowanej na terenie, wielkości działek i wielkości istniejącej zabudowy, a także na etapie planu miejscowego dopuszcza się określenie wyższego wskaźnika powierzchni zabudowy wyłącznie dla terenów, gdzie istniejące zagospodarowanie uniemożliwia ustalenia wskaźnika na poziomie 50 %,
 - wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 12 m, z możliwością jej podwyższenia poza obszarem Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd do 13 m. Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 12 m/13 m, jeżeli:
 - stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m/13 m, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - są to obiekty służące działalności rolniczej (np. silosy, elewatory zbożowe),
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle.
- g) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

6) Obszary zabudowy usługowej – publicznej – UP

- a) Tereny służyć mają realizacji usług publicznych, z dopuszczeniem usług chronionych, uzupełnionych przez zabudowę mieszkaniową, w tym zabudowę towarzyszącą obiektom kultu religijnego (np. plebanie), zabudowę usług komercyjnych, obiekty sportowe, zieleń, małą architekturę, a także obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i drogowej;

- b) w zakresie parametrów zabudowy:
- ustala się wskaźnik intensywności zabudowy dla:
 - usług kultury i kultu religijnego – nie większy niż 0,9;
 - pozostałe usługi publiczne - nie większy niż 1,8;
 - w planie miejscowym dopuszcza się wyznaczenie wyższego parametru intensywności zabudowy w przypadku, gdy:
 - jest on większy dla zabudowy istniejącej,
 - jest to zabudowa plombowa lub pierzejowa,
 - jest to kompleks zwartej zabudowy,
 - wyznaczona w planie wysokość zabudowy jest wyższa niż określona dla terenu;
 - wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 15 m;
 - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 15 m, jeżeli są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty zabudowy oraz obiekty posiadające szczególne walory kulturowe i krajobrazowe (m.in. kościoły, wieże, punkty widokowe itp.) lub jest to istniejąca zabudowa;
- c) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 20 %;
- d) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- e) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

7) Obszary zabudowy usługowej – U, ~~U1~~

- a) Wyznaczone tereny służyć mają zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do usług komercyjnych, innych rodzajów usług, w tym handlu, a także niewielkich obiektów związanych z obsługą transportu;
- b) uzupełnienie terenu może nastąpić poprzez zagospodarowanie terenu na potrzeby mieszkaniowe związane z obiektem usługowym (np. mieszkanie właściciela zakładu usługowego, mieszkania służbowe), nieuciążliwą działalność gospodarczą, obiekty obsługi gospodarki komunalnej (np. warsztaty lub bazy);
- c) zagospodarowanie terenu należy uzupełnić poprzez lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

- d) dopuszcza się, na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne wraz z elementami małej architektury;
- e) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- ~~f) na terenie UI ustala się możliwość lokalizowania usług związanych z pochówkiem zwierząt padłych i ubitych z konieczności, w tym lokalizowanie grzebowiska dla zwierząt oraz budynki socjalne i gospodarcze związane z prowadzoną działalnością, wyłącznie w przypadku spełnienia wymagań sanitarnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;~~
- f) ustala się wskaźnik intensywności zabudowy nie większy niż 1,8;
- g) w planie miejscowym dopuszcza się wyznaczenie wyższego parametru intensywności zabudowy w przypadku, gdy:
- jest on większy dla zabudowy istniejącej,
 - jest to zabudowa plombowa lub pierzejowa,
 - jest to kompleks zwartej zabudowy,
 - wyznaczona w planie wysokość zabudowy jest wyższa niż określona dla terenu;
- h) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 20 %;
- i) wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 15 m. Z tym, że w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wysokość ta nie powinna być większa niż 12 m.
- j) dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej wyznaczoną wysokość, jeżeli:
- stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to obiekty sakralne,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej wyznaczoną wysokość, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
- h) na terenach znajdujących się w granicach miasta należy dążyć do:
- lokalizacji obiektów usługowych o randze ogólnomiejskiej (m.in. usługi kultury, gastronomii, handlu, biznesu, administracji, turystyki),
 - lokalizacji obiektów usługowych o szczególnie atrakcyjnej formie architektury, szczególnie w pobliżu centrum miasta,

- zapewnienia przestrzeni publicznych o wysokich walorach estetycznych (m.in. place, skwery, ciągi piesze, wprowadzenie akcentów architektonicznych).
- i) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

8) Obszary sportu i rekreacji – US

- a) Tereny służyć mają zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców i uczestników ruchu turystyczno-wypoczynkowego w zakresie usług sportu i rekreacji, w postaci kubaturowych obiektów sportowych (hale sportowe, lodowiska i podobne), siedziby klubów sportowych oraz terenowe obiekty sportowe wraz z zagospodarowaniem terenu umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie obiektu (m.in. parkingi, infrastruktura techniczna i drogowa, inna zabudowa usługowa, w tym hotelarska, handlu i gastronomii bezpośrednio związana z występującymi na terenie usługami sportu i rekreacji), a także usług publicznych w postaci ~~światlic~~;
- b) zabudowa na terenach powinna posiadać charakter ekstensywny, z dużą ilością terenów zieleni i rekreacji;
- c) w zakresie parametrów zabudowy:
 - ustala się wskaźnik intensywności zabudowy nie większy niż 1,0,
 - wprowadzanie zabudowy o wysokości nie wyższej niż 12 m w granicach obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz do 15 m dla pozostałych terenów na obszarze gminy,
 - możliwe jest wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej wskazane maksymalne parametry, jeżeli są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy lub jest to zabudowa istniejąca;
- d) wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych nie mniejszy niż 20 %;
- e) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

9) Obszary obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – P/U

- a) Tereny służyć mają lokalizowaniu obiektów produkcyjnych, baz, składów magazynów i usług, w tym szczególnie usług mogących stanowić uciążliwość dla terenów sąsiednich m.in. pod względem zwiększonego transportu kołowego, hałasu itp. wraz z niezbędnym zagospodarowaniem terenu (m.in. parkingi, usługi towarzyszące, biura i usługi administracji związane z prowadzoną działalnością, **obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i drogowej**);

- b) na terenach nie należy dopuszczać do lokalizowania obiektów mieszkaniowych lub posiadających lokale mieszkalne, z wyłączeniem mieszkania właściciela zakładu, a także nie należy lokalizować usług chronionych (~~typu~~ szkoła, przedszkole itp.);
- c) istniejące obiekty usługowe, garażowe, gospodarcze i mieszkaniowe - pozostawia się do utrzymania z możliwością rozbudowy, przebudowy, remontu lub wymiany istniejącej zabudowy;
- d) dopuszcza się urządzenia fotowoltaniczne o mocy do 100 kW;
- e) w celu niwelowania niekorzystnego oddziaływania terenów na tereny sąsiednie postuluje się wprowadzanie zieleni izolacyjnej, szczególnie od terenów sąsiednich posiadających funkcje mieszkalne;
- f) na etapie planu miejscowego konieczne ~~będzie~~ **jest** szczegółowe określenie możliwych do wprowadzenia na terenie funkcji, uwzględniając możliwość ich niekorzystnego oddziaływania na tereny sąsiednie;
- g) w zakresie parametrów zabudowy:
- ustala się wskaźnik intensywności zabudowy nie większy niż 2,5, chyba że jest to zabudowa istniejąca o wyższym wskaźniku,
 - wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 21 m. Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 21 m, jeżeli:
 - stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
 - są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
 - są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 21 m, znajdujących się w danej jednostce terenowej,
 - jest to istniejąca zabudowa,
 - są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle wynikające z procesów technologicznych;
- h) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 10 % powierzchni działki budowlanej. Na działkach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10 % w stosunku do istniejącej;
- i) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

10) ~~Strefa elektrowni wiatrowych~~ Granice obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi

- a) Tereny służyć mają pod lokalizację obiektów/urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym o mocy przekraczającej 100 kW oraz innej infrastruktury technicznej i drogowej niezbędnej dla funkcjonowania obiektów wraz z ich strefą ochronną **związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu**;
- b) zakazuje się lokalizacji **elektrowni wiatrowych** w bezpośrednim sąsiedztwie **elektrowni wiatrowych**:
- obiektów mieszkalnych,
 - obiektów usługowych w tym usług publicznych i komercyjnych,
 - usług sportu i rekreacji,
 - obiektów produkcyjnych, magazynowych,
 - obiektów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodowych oraz gospodarstwach leśnych;
- c) w związku z uciążliwością elektrowni wiatrowych, możliwe jest w granicach **strefy obszaru** wnoszenie obiektów/budynków inwentarsko-gospodarczych, związanych z gospodarką rolną w odległości od masztów elektrowni wiatrowej nie mniejszej niż wysokość masztu elektrowni wiatrowej, o ile takie przeznaczenie dopuszczają tereny;
- d) na **obszarze ~~terenie-strefy~~** obowiązuje wprowadzenie zakazu lokalizowania zabudowy mieszkaniowej, usług chronionych (szkoły, przedszkola itp.) oraz innych rodzajów zabudowy, dla których występują ograniczenia w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- e) ustala się obowiązek zachowania nieprzekraczalnych odległości w stosunku do siłowni wiatrowych:
- od zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, aby dopuszczalne poziomy hałasu były utrzymane na granicy i całym obszarze terenów chronionych akustycznie, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - 20 metrów – od dróg publicznych powiatowych,
 - 15 metrów – od dróg publicznych gminnych i dróg wewnętrznych,
 - 100 metrów – od linii kolejowych,
 - w przypadku linii 110 kV – odległość będzie sumą wysokości masztu, promienia wirnika oraz odcinka o długości 15 m,
 - w przypadku linii 30 kV i 15 kV – odległość będącą sumą średnicy wirnika oraz odcinka o długości 10 m;
- f) lokalizacja farm wiatrowych powinna być poprzedzona, zgodnym z obowiązującymi wytycznymi, monitoringiem ornitologicznym i chiropterologicznym;

- g) dopuszczalna odległość od linii elektroenergetycznych zawarta w lit e, nie dotyczy linii zasilających turbiny wiatrowe oraz innych obiektów znajdujących się na obszarze farmy wiatrowej;
- h) przy lokalizacji inwestycji należy uwzględnić:
- emisję dźwięków słyszalnych dla człowieka wytwarzanych przez pracujące turbiny,
 - szorstkość terenu,
 - gęstość oraz typ zabudowy otaczającej **obszar farmę wiatrową**,
 - orografię terenu – rodzaj i rozmiar pofalowania terenu,
 - ochronę działania radaru meteorologicznego w Brzuchani, w strefie 20 km od radaru, poprzez indywidualne rozważenie możliwości lokalizacji turbin i ewentualną koordynację działań z właściwymi instytucjami i organami.
- i) ~~na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne w przypadku elektrowni fotowoltaicznych strefa ochronna winna zawierać się w ramach działki budowlanej na której realizowana jest elektrownia.~~

11) Obszary infrastruktury technicznej – I

- a) Tereny służące mają pod realizację infrastruktury technicznej (energetyka, woda, kanalizacja, telekomunikacja, gaz, ciepło itd.);
- b) powierzchnia zabudowy i powierzchnia biologicznie czynna powinny być określone w planie miejscowym według standardów dla terenu infrastruktury technicznej;
- c) wysokość zabudowy powinna być określona w planie miejscowym, według standardów dla terenu infrastruktury technicznej;
- d) dopuszcza się zieleń, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym oraz zakrzewienia, zadrzewienia i zalesienia;
- e) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

12) Obszary kolejowe - KK

Na obszarze dopuszcza się wykorzystanie terenów na potrzeby kolei. Tereny podlegają zagospodarowaniu, w granicach jak na rysunku Studium, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla terenów zamkniętych wskazanych w Studium, ustalanych przez ministra właściwego do spraw transportu dopuszcza się ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia pod funkcję produkcyjne, usługowe i magazynowe oraz związane z obsługą transportu.

13) Obszar cmentarzy – ZC

- a) Tereny służyć mają realizacji potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pochówków uzupełnione przez zielen cmentarną;
- b) zagospodarowanie obszaru może być uzupełnione poprzez obiekty sakralne oraz kaplice przedpogrzebowe, sanitariaty i inne obiekty obsługi cmentarza;
- c) wskazane jest wprowadzanie zieleni urządzonej, kompozycje zieleni, ogrodzenia, bramy, kaplice itp., które powinny cechować się wysokimi walorami estetycznymi;
- d) parametry i wskaźniki nowej zabudowy winny być określone na etapie planu miejscowego,
- e) dopuszcza się zarówno pochówki urnowe jak i ziemne (tradycyjne);
- f) obszary cmentarzy należy chronić przed zniszczeniem i utrzymywać, jako tereny zieleni urządzonej z zachowaniem pozostałości nekropolii;
- g) wokół cmentarzy obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają właściwe przepisy;
- h) dopuszcza się usługi na terenie cmentarza związane z funkcją terenu, np. sprzedaż kwiatów, zniczy, zakłady pogrzebowe;
- i) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- j) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

14) Obszary zieleni urządzonej – ZP

- a) Tereny służyć mają zaspokojeniu potrzeb mieszkańców z zakresu rekreacji poprzez stworzenie obszaru zieleni urządzonej, uzupełnionej przez małą architekturę, aleje, szpalery drzew, ścieżki piesze, pieszo-rowerowe itp.;
- b) tereny uzupełnione mogą być poprzez pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia), jednakże należy odchodzić od obiektów tymczasowych;
- c) uzupełnienie zagospodarowania może nastąpić również poprzez niewielkie obiekty sportu i rekreacji, szczególnie terenowe;
- d) parametry i wskaźniki nowej zabudowy winny być określone na etapie planu miejscowego;
- e) zakazuje się wznoszenia nowych budynków, o których mowa w lit. b lub kubaturowych obiektów sportu i rekreacji i innych budynków na obszarze w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny i obszaru Natura 2000 "Ostoja Środkowojurajska";
- f) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- g) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

15) Obszary ogrodów działkowych – ZD

- a) Tereny służyć mają realizacji potrzeb mieszkańców z zakresu rekreacji i niewielkich upraw ogródków działkowych, uzupełnionych poprzez niewielką zabudowę altan ogrodowych, aleje, małą architekturę;
- b) zagospodarowanie terenu uzupełnione może zostać również poprzez obiekt służący ogółowi właścicieli ogródków działkowych jako miejsce integrujące, w postaci m.in. świetlicy lub obiektu o podobnych cechach, **a także nieuciążliwych usług komercyjnych;**
- c) całość zabudowy obszaru powinny stanowić obiekty maksymalnie jednokondygnacyjne;
- d) wielkość planowanej zabudowy oraz wskaźniki winny być określone na etapie planu miejscowego,
- e) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- f) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

16) Obszary lasów, zalesień oraz obiektów gospodarki leśnej – ZL

- a) Tereny służyć mają gospodarce leśnej oraz ochronie i zabezpieczeniu przed niekorzystnym wpływem otoczenia na tereny lasów i zalesień wraz z obiektami gospodarki leśnej;
- b) zagospodarowanie terenu poza leśnym użytkowaniem powinno sprzyjać lokalizowaniu obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz małej architektury, w tym punktów do rekreacji itp.);
- c) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej.

17) Obszary zieleni nieurządzonej o funkcji rolniczej – ZR

- a) Podstawowym przeznaczeniem terenu powinno być wykorzystanie ich jako tereny użytków rolnych (m.in. łąki, pastwiska, grunty orne, zieleń łąkowa);
- b) na terenie należy utrzymać istniejące zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, z dopuszczeniem zalesień na podstawie przepisów odrębnych;
- c) dopuszcza się budowę stawów hodowlanych i dla potrzeb rolnictwa, pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na wody innych akwenów (zanieczyszczenie, eutrofizacja);
- d) dopuszcza się lokalizowanie nowych budynków/obiektów związanych z funkcją rolniczą, **a w istniejących gospodarstwach rolniczych dopuszcza się możliwość realizacji nowych**

obiektów służących działalności agroturystycznej, z wyłączeniem terenów w granicach obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny i obszaru Natura 2000 "Ostoja Środkowojurajska";

- e) dopuszcza się utrzymanie istniejącej zabudowy, w tym zabudowy zagrodowej;
- f) parametry i wskaźniki nowej zabudowy winny być określone na etapie planu miejscowego;
- g) postuluje się utrzymanie istniejących urządzeń melioracji wodnych, a wszelkie działania na nich podejmowane powinny być zgodne z przepisami odrębnymi;
- h) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej;
- i) postuluje się wprowadzenie zieleni przeciwerozyjnej, ~~infrastruktury drogowej~~, rekreacyjnej.

18) Obszary rolnicze – R

- a) Tereny służyć mają realizacji funkcji rolniczej, głównie pod uprawy;
- b) ustala się możliwość lokalizacji budynków hodowlanych wyłącznie po spełnieniu warunków:
 - teren położony jest poza granicami Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny i poza obszarem Natura 2000 „Ostoja Środkowojurajska”,
 - minimalna powierzchnia terenu rolnego, w ramach którego utworzono by siedlisko wynosi 0,5 ha,
 - działka, na której utworzono siedlisko posiada dostęp do drogi publicznej,
 - wielkość produkcji nie przekracza 50DJP,
 - budynki hodowlane i produkcyjne oddalone będą minimum 300 m od terenów zabudowy mieszkaniowej;
- c) dopuszcza się budowę stawów hodowlanych dla potrzeb rolnictwa, pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na wody innych akwenów (zanieczyszczenie, eutrofizacja);
- d) dopuszcza się lokalizację nowych budynków innych niż określone w lit b, związanych z funkcją rolniczą **a w istniejących gospodarstwach rolniczych dopuszcza się możliwość realizacji nowych obiektów służących działalności agroturystycznej**, z wyłączeniem terenów w granicach obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny i obszaru Natura 2000 "Ostoja Środkowojurajska";
- e) dopuszcza się utrzymanie istniejącej zabudowy rolniczej, w tym zabudowy zagrodowej i innej istniejącej zabudowy;
- f) parametry i wskaźniki nowej zabudowy winny być określone na etapie planu miejscowego;
- g) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych zwłaszcza o słabej przydatności rolniczej wynikającej z niskich klas gleb lub spadków terenu przekraczających 20%;
- h) dopuszcza się możliwość realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej, w tym dróg polnych;

- i) zakazuje się wznoszenia nowej zabudowy kubaturowej, z wyłączeniem dopuszczonej lit. b, d i e;
- j) postuluje się utrzymanie istniejących urządzeń melioracji wodnych, a wszelkie działania na nich podejmowane powinny być zgodne z przepisami odrębnymi;
- k) **na terenach dla których wyznaczono granice obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi, dopuszcza się lokalizację ww. urządzeń z możliwością lokalizacji urządzeń o mocy powyżej 100 kW.**

19) Obszary wód powierzchniowych – WS

- a) Tereny służyć mają ochronie wód powierzchniowych i ich właściwym zagospodarowaniu, zgodnym z potrzebami mieszkańców, z zachowaniem warunków ochrony tych obszarów;
- b) proponuje się wykorzystanie terenów pod turystykę, rekreację i wypoczynek szczególnie w połączeniu z terenami usług sportu, zieleni, w tym także pomostów do wędkowania, przystani dla łodzi;
- c) nie należy wykorzystywać na cele rekreacyjne zbiorników przeciwpożarowych;
- d) dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą;
- e) nakazuje się ochronę terenów wód przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi;
- f) dopuszcza się realizację mostów, przepustów, kładek itp.;
- g) postuluje się ochronę urządzeń melioracji wodnych;
- h) wszelkie działania podejmowane na terenie powinny, podlegać konsultacji lub uzgodnieniu z właściwym organem w zakresie ochrony wód, o ile wymagają tego przepisy odrębne;
- i) dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia na brzegach, o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi.

20) Obszary obiektów i urządzeń obsługi komunikacji – KS

- a) Tereny służyć mają zaspokojeniu potrzeb mieszkańców związanych z szeroko pojętą komunikacją kołową, szczególnie poprzez lokalizację stacji paliw, obiektów i urządzeń obsługi komunikacji kołowej, parkingów i garaży, **obektów i urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej**;
- b) w planie miejscowym winna nastąpić analiza szczegółowej możliwości lokalizacji stacji paliw;
- c) postuluje się możliwość wprowadzania na terenie usług komercyjnych, **w postaci niewielkich-nieuciężliwych** obiektów handlu i gastronomii;
- d) zakazuje się na terenie lokalizowania obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m²;

- e) na terenach dla których wyznaczono granice obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi, dopuszcza się lokalizację ww. urządzeń z możliwością lokalizacji urządzeń o mocy powyżej 100 kW, z wyłączeniem wiatraków;
- f) zaleca się obiekty zamieszkania zbiorowego o maksymalnej liczbie 15 miejsc noclegowych, z uwzględnieniem uciążliwości dla niej wynikającej z sąsiedztwa;
- g) wysokość nowych, przebudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 10 m. Możliwe jest w planie miejscowym podwyższenie budynku lub jego elementów do wysokości 15 m. W przypadku wystąpienia na terenie istniejących obiektów posiadających wyższą wysokość niż 15, zaleca się wyłącznie jej utrzymanie, z jednoczesnym zakazem nadbudowy;
- h) pozostałe parametry i wskaźniki nowej zabudowy winny być określone na etapie planu miejscowego;
- i) na terenach objętych ochroną konserwatorską, zastosowanie mają ustalenia Studium i przepisy odrębne.

21) Obszary dróg i ulic publicznych - KD-G, KD-Z, KD-L, KD-D, KD-L/KD-D,

- a) Ustala się tereny dróg publicznych służące zarówno zaspokojeniu ruchu wewnętrznego, a także komunikacji z sąsiednimi obszarami;
- b) dopuszcza się lokalizację dróg i ulic publicznych stanowiących główne elementy układu drogowego, oznaczonych symbolem:
 - KD-G – droga (ulica) główna,
 - KD-Z – droga (ulica) zbiorcza,
 - KD-L droga (ulica) lokalna,
 - KD-D - droga (ulica) dojazdowa,
 - KD-L/KD-D - droga (ulica) lokalna/dojazdowa;
- c) w planach miejscowych należy określić zasady realizacji i funkcjonowania dróg publicznych zgodnie z przepisami odrębnymi, w szczególności w zakresie szerokości pasa drogowego, powiązań pomiędzy drogami o różnych parametrach technicznych, odległości pomiędzy skrzyżowaniami oraz dopuszczenia włączeń, obsługi terenów przyległych i lokalizacji skrzyżowań oraz infrastruktury technicznej;
- d) wskazana na rysunku Studium klasa drogi może ulec zmianie o jedną klasę techniczną na etapie sporządzania planu miejscowego;
- e) element odciążający istniejący układ komunikacyjny ma stanowić planowana obwodnica Wolbromia.

16.4. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Linie rozgraniczające poszczególne jednostki terenowe mogą podlegać korektom (i uściśleniu) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
2. Zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych i zawężonych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie, w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium funkcjonalnych jednostek terenowych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami (węższymi) oraz sposobami zagospodarowania (bardziej szczegółowymi lub bardziej rygorystycznymi).
3. Zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w planach miejscowych dla terenów: funkcji (przeznaczenia), parametrów i gabarytów zabudowy, odmiennych niż w ustaleniach Studium, które wynikają z aktualnego przeznaczenia, z obowiązujących planów miejscowych, wydanych decyzji i pozwoleń.
4. Na etapie planu miejscowego wskaźnik intensywności zabudowy, powierzchnia zabudowy, wysokości budynków mogą ulec podwyższeniu w stosunku do ustalonych w Studium, gdy istniejąca na dzień uchwalenia Studium zabudowa wykorzystuje już wskazany parametr i uniemożliwia przeprowadzenie remontu lub ewentualnej rozbudowy i nadbudowy obiektu w celu poprawy jego standardu i wyposażenia, przy czym przy wymianie, odbudowie istniejącej zabudowy dopuszczalnym jest utrzymanie zastanego parametru.
5. Na etapie planu miejscowego wskazana powierzchnia biologicznie czynna może ulec pomniejszeniu w stosunku do wartości ustalonej w Studium, gdy istniejąca na dzień uchwalenia Studium zabudowa wykorzystuje już wskazany parametr i uniemożliwia przeprowadzenie remontu lub ewentualnej rozbudowy obiektu w celu poprawy jego standardu i wyposażenia, przy czym przy wymianie, odbudowie istniejącej zabudowy dopuszczalnym jest utrzymanie zastanego parametru.
6. Dopuszcza się przyjmowanie w ustaleniach planów na niezabudowanych terenach rolnych i leśnych dotychczasowej formy użytkowania tych gruntów, w tym z wyłączeniem prawa zabudowy, także na terenach, na których Studium przewiduje możliwość wprowadzenia zabudowy.

7. W ustaleniach planu miejscowego dopuszcza się dla poszczególnych funkcji stosowanie wskaźników i parametrów zabudowy dla danego **szczegółowego** przeznaczenia **wskazanego w Studium**, które mogą być inne niż wskaźniki i parametry zabudowy wyznaczone dla danej jednostki terenowej, co należy rozważyć na etapie planu miejscowego.
8. Zgodne z ustaleniami Studium uznaje się wykorzystywanie i przebudowę akwenów wodnych, cieków i innych urządzeń melioracyjnych, jeżeli nie stoi to w kolizji z pozostałymi ustaleniami niniejszego Studium i odrębnymi przepisami.
9. Na etapie planu miejscowego należy uwzględnić obszar uciążliwości od planowanej obwodnicy Wolbromia oraz pozostałych dróg, wskazanych w oparciu o przepisy odrębne związane z oddziaływaniem terenów komunikacyjnych, w których postuluje się ograniczenie w zakresie lokalizowania zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi. Nakazuje się wyznaczenie stref uciążliwości w takiej wielkości, aby ich zakres odpowiadał przepisom odrębnym z zakresu ochrony przed hałasem. Dopuszcza się jednocześnie wprowadzenie dodatkowych wymagań konstrukcyjnych budynku na części obszarów zlokalizowanych w najbliższej odległości od planowanej obwodnicy lub pozostałych dróg, w przypadku oceny możliwego niekorzystnego oddziaływania terenu obwodnicy pod kątem hałasu.
10. Możliwość lokalizacji zabudowy od planowanej obwodnicy może zostać uregulowana na etapie planu miejscowego przez właściwe linie zabudowy lub wyznaczenie obszarów/stref wolnych od zabudowy.

17. OBSZRY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU NATURALNEGO I KULTUROWEGO

17.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI OCHRONY

1. Na terenach podmokłych należy zachować naturalne cechy siedlisk, w szczególności pożądane jest zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych, terenów leśnych, oczek wodnych i innych zbiorników wodnych.
2. Na terenach leśnych należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych i presji antropogenicznej. Także przy zalesianiu nowych terenów należy uwzględnić miejscowe uwarunkowania siedliskowe.

3. Rozwiązanie przyjęte w Studium odnośnie zasięgu terenów przeznaczonych pod zalesienie opierają się częściowo na przebiegu granicy rolno-leśnej ustalonej w „Uproszczonym planie urządzenia lasu”.
4. Zaleca się by przebudowa elementów systemów melioracyjnych, wynikająca z inwestowania na terenach zmeliorowanych, nie powodowała niekorzystnych zmian stosunków gruntowo-wodnych, zwłaszcza na terenach o wysokich walorach przyrodniczych. Przebudowa taka wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą systemu melioracyjnego, o ile jest to wymagane przepisami odrębnymi.
5. W ochronie środowiska wysoką wagę ma ochrona wód podziemnych i powierzchniowych m.in. poprzez:
 - sukcesywne porządkowanie i rozbudowę systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenach zainwestowanych;
 - wdrażanie odpowiednich (proekologicznych) kierunków produkcji rolniczej i agrotechnik (zgodnie z zasadami dobrych praktyk rolniczych);
 - kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, według zasad określonych w rozdz. „zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej”;
 - zalesianie najłagodniejszych gleb;
 - uporządkowanie gospodarki odpadami (w szczególności niedopuszczanie do powstawania składowisk nielegalnych). Zadanie to nałożone jest już na gminę poprzez przepisy odrębne.
6. Ochrona wód musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych.
7. Należy dążyć na terenach przeznaczonych dla skoncentrowanej działalności gospodarczej, do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m.in. poprzez wprowadzanie czystszych technologii w procesach produkcyjnych oraz stosowanie różnych urządzeń zabezpieczających.
8. Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi: paliwa płynne, gazowe, stałe w postaci biomasy, drewna. Ponadto zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
9. W dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura techniczna o wysokim standardzie

technologicznym (w tym systemy ogrzewania), a także wykorzystanie w większym zakresie zbiorczego systemu ogrzewania na terenie miasta Wolbrom.

10. Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet poprawę jego jakości można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz, olej, biomasę), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic (obwodnicy Wolbromia), a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (energię wiatru, promieniowania słonecznego, energia wód płynących, energia geotermalna, biogaz).

17.2. ZASADY REALIZACJI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA OBSZARACH CHRONIONYCH

Eksploatacja inwestycji infrastrukturalnych na obszarach chronionych powinna być prowadzona przy ograniczeniu do minimum negatywnych skutków na środowisko przyrodnicze oraz stosowania na całym obszarze planu stref kontrolowanych lub ochronnych.

18. OBSZARY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

18.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI OCHRONY

1. **Obiekty zabytkowe - wpisane do rejestru zabytków (wskazane w rozdziale 6.1)**
 - zaleca się dążyć do pełnej rewaloryzacji obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obejmując ochroną także ich otoczenie. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają realizacji zgodnie z przepisami odrębnymi – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami).
2. **Obiekty zabytkowe - ujęte w ewidencji zabytków (wskazane w rozdziale 6.1):**
 - a) w odniesieniu do budynków:
 - należy zachować ich historyczną formę (bryłę, kształt i geometrię) oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane;
 - realizowana w bezpośrednim sąsiedztwie tych obiektów nowa zabudowa nie powinna naruszać ich zabytkowych walorów;
 - zaleca się chronić, a w przypadku zniszczenia odtwarzać historyczny detal architektoniczny;

- zaleca się zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku. Zaleca się utrzymać lub odtwarzać w historycznym kształcie oryginalną stolarkę okien i drzwi;
 - w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, zaleca się je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku;
 - zaleca się chronić zachowany układ i wystrój wewnątrz oraz dążyć do jego odtworzenia w przypadkach, gdy uległ niekorzystnym zmianom;
 - zaleca się stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań, w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych;
 - elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów;
- b) na obszarze stanowisk archeologicznych podjęcie prac ziemnych o charakterze budowlanym wymaga realizacji, zgodnie z przepisami odrębnymi – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami);
- c) w odniesieniu do obiektów umieszczonych w ewidencji zabytków, które znajdują się w strefach ochrony konserwatorskiej, dodatkowo obowiązują ustalenia określone dla tych stref;
- d) w odniesieniu do prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach należy stosować przepisy odrębne z zakresu ochrony konserwatorskiej.

3. Strefy ochrony konserwatorskiej

W zakresie ochrony konserwatorskiej ustalenia Studium nawiązują do wskazanych ustaleń na podstawie wcześniejszego Studium, aktualizując je w zakresie obowiązujących przepisów prawa. Opis zasięgu stref zgodnie z rozdziałem 6.2 i 6.3 Studium, chyba że strefa nie była wyznaczona w dotychczas obowiązującym Studium.

1) Strefa „A” – strefa pełnej ochrony konserwatorskiej

Ustalenia w zakresie ochrony obszarów znajdujących się w strefie powinny polegać na:

- a) zachowaniu historycznej parcelacji terenu;
- b) zachowaniu zasadniczych proporcji własnościowych, kształtujących sylwetę całego zespołu oraz jego fragmentów;
- c) dążeniu do oczyszczania terenów po dawnych nieistniejących ważnych obiektach i zespołach (oraz ich zaznaczeniu i uczytelnieniu);

- d) restauracji i modernizacji technicznej obiektów zabytkowych oraz obiektów o lokalnej wartości kulturowej, znajdujących się pod ochroną konserwatorską, na ewentualnej rekonstrukcji fragmentów historycznej architektury;
- e) restauracji i rekonstrukcji historycznych, krajobrazowych założeń (w tym również historycznej zieleni);
- f) dostosowaniu nowej zabudowy (w uzasadnionych przypadkach) do historycznej kompozycji w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, propozycji powierzchni muru i otworów oraz z nawiązaniem form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej;
- g) usunięciu obiektów dysharmonijnych (w razie niemożności zniwelowania niekorzystnego ich oddziaływania na zabytkową substancję zabudowy),
- h) dostosowaniu współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych elementów;
- i) w zakresie wymaganym przepisami odrębnymi dokonywać badań archeologicznych.

W strefie nadrzędna zasadą przy podejmowaniu wszelkich działań inwestycyjnych jest ochrona wartości kulturowej.

Podejmowanie wszelkich działań inwestycyjnych wymaga zastosowania przepisów odrębnych.

Dotyczy to w szczególności:

- adaptacji i przekształceń elewacji budynków,
- kolorystyki budynków i budowli,
- drobnych form architektonicznych,
- ogrodzeń, parkanów itp.,
- zmiany użytkowania terenów,
- nadziemnych i podziemnych urządzeń technicznych,
- instalacji prowadzonych na elewacjach obiektów,
- oświetlenia dróg, placów i budynków,
- reklam i tablic informacyjnych umieszczonych na obiektach oraz wolno stojących,
- wszelkich dekoracji okazjonalnych,
- projektów zieleni oraz zmian w zagospodarowaniu terenów wysoką i niską zielenią,
- rozmieszczenia kiosków i tymczasowych punktów sprzedaży.

W ramach strefy wyznaczono obszary:

A1 – Wolbrom – układ szachownicowy centralnej części miasta lokacyjnego z XIV w.

W granicach strefy poza ogólnymi wytycznymi ochrony postuluje się:

- rewaloryzację bloków zabudowy przyrynkowej, z częściową adaptacją funkcjonalno-użytkową,
- zmianę formy architektonicznej budynku Urzędu Gminy.

A2 – Wolbrom - zespół kościoła poszpitalnego,

A3 – Dłużec – teren kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja i Wawrzyńca oraz kaplica p.w. św. Józefa na kopcu,

A4 – Gołaczewy – teren kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny,

A5 – Poręba Dzierżna – teren kościoła parafialnego p.w. św Marcina,

A6 – Poręba Dzierżna – zespół dworsko folwarczny wraz z parkiem,

A7 – Poręba Górna – teren kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela,

A8 – Strzegowa - teren kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z cmentarzem.

Strefa "B" - strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono 13 stref ochronnych znajdujących się obecnie w granicach administracyjnych gminy Wolbrom, o częściowo zachowanym historycznym układzie przestrzennym, z rozproszonymi obiektami historycznymi lub zespołami o lokalnych wartościach kulturowych. W obrębie strefy ochronie podlega utrzymanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania oraz charakter i skala zabudowy. Zasadą nadrzędną jest podporządkowanie w zakresie gabarytów i skali nowej zabudowy (dotyczy to również przebudowy i modernizacji budynków istniejących) skali istniejącej zabudowy tradycyjnej. Nadrzędną zasadą jest stosowanie przepisów odrębnych w zakresie zagospodarowania w strefie.

Ochrona konserwatorska powinna zmierzać do ochrony historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania, skali i brył zabudowy oraz powinna polegać na:

- a) zachowaniu zasadniczych elementów historycznego rozplanowania,
- b) restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów,
- c) dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali i bryły zabudowy z możliwością modyfikacji wysokości zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- d) usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dysharmonijnych, zwłaszcza uniemożliwiających odpowiednią ekspozycję zespołu objętego strefą "A",
- e) ewentualnym zaznaczeniu i uczytelnieniu śladów nieistniejących fragmentów historycznej kompozycji przestrzennej.

Ochrona konserwatorska w ramach strefy polegać powinna na prowadzeniu wszelkich inwestycji polegających na uzupełnieniu zabudowy, remontów, modernizacji oraz przebudowy z poszanowaniem przepisów odrębnych z zakresu ochrony konserwatorskiej. Ustalenia dla strefy obejmują obowiązek **powinny zmierzać do** zachowania historycznych linii zabudowy oraz przekroju ulic i zadrzewienia z historycznym podziałem na działki budowlane (w uzasadnionych przypadkach zachowania ciągłości ich historycznych parcelacji). W przypadku

wymiany zabudowy nie posiadającej wartości zabytkowych (oraz zużytej technicznie) na nową, winno się wymagać nawiązania do istniejącej zabudowy tradycyjnej.

Wyznaczono następujące obszary w ramach strefy ochrony konserwatorskiej „B”, dla których obowiązują powyżej wskazane wytyczne konserwatorskie:

Strefa „B1” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom

Strefa „B2” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom

Strefa „B3” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Wolbrom - „Nowe Miasto”

Strefa „B4” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Chrzęstowice – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B5” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Dłużec – Stara Wieś, Rędziny – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B6” i „B13” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Lgota Wielka – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B7” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Poręba Dzierżna – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B8” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Poręba Górna – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B9” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Sulisławice – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B10” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Zarzecze – Stara Wieś, Skoraszewy – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B11” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Zasępiec – zabudowa centralnej części wsi.

Strefa „B12” – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej Lgota Wolbromska – zabudowa centralnej części wsi.

Dodatkowo w granicach stref od „B4” do „B13”, należy utrzymać i objąć ochroną zasadnicze elementy rozwoju historycznego, w tym układu i sieci drożnej i skali wiejskiej zabudowy tradycyjnej.

Strefa „K” - ochrony krajobrazu

Strefa obejmuje obszar chronionego krajobrazu, integralnie związanego z zespołem zabytkowym (tereny otwarte naturalne lub sztucznie ukształtowane - stanowiące dopełnienie kompozycji lub charakterystyczne tło dla historycznych jednostek osadniczych wsi takich jak Gołaczewy, Budzyń, Poręba Górna, Poręba Dzierżna). Ponadto strefą objęto założenia cmentarne z komponowaną zielenią towarzyszącą - Gołaczewy, Poręba Dzierżna, Wolbrom.

W granicach strefy wszelkie procesy inwestycyjne powinny być podporządkowane ekspozycji nadrzędnych wartości krajobrazowych. Przekształcenie terenu naturalnego (zachowanie historycznych rozłogów pól, cieków wodnych, stawów itp.) oraz masywów wysokiej zieleni muszą być podejmowane zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

W ramach stref ochrony krajobrazu „K” wyznaczono następujące obszary:

Strefa „K1” – ochrony krajobrazu – Domaniewice. Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu i wszelkie działania inwestycyjne powinny być podporządkowane nadrzędnym walorom środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Strefa „K2” ochrony krajobrazu – Dolina potoku Biała Przemsza – znakowana jako Centara i Pokrzywianka z przyległymi terenami (Kaliś-Wolbrom). Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu i wszelkie działania inwestycyjne powinny być podporządkowane nadrzędnym walorom środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Strefa „K3” ochrony krajobrazu – Zabagnie.

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu z panoramą zespołu zabudowy centralnej śródmiejskiej części Wolbromia oraz historycznym stawem Rosochacz (ob. Zalew Wolbromski). Postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę, zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa „K4” ochrony krajobrazu – Jeżówka

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu. Postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę, zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa „K5” ochrony krajobrazu – Budzyń

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu. Postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu. Jednocześnie postuluje się aby minimalizować na terenie

lokalizowanie obiektów farm wiatrowych, z dopuszczeniem wprowadzenia zakazu lokalizacji takich obiektów w granicach strefy.

Strefa „K6” ochrony krajobrazu – Lgota Wolbromska

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu, z dominantą w postaci neogotyckiego kościoła w Gołaczewach. Postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę, zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa „K7” ochrony krajobrazu – Gołaczewy

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu, z dominantą w postaci neogotyckiego kościoła w Gołaczewach. Postuluje się ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę, zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa „K8” ochrony krajobrazu – cmentarz w Gołaczewach

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami. Postuluje się **opiniowanie wykonanie** prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń w obrębie założenia cmentarnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa „K9” ochrony krajobrazu – cmentarz w Porębie Dzierżnej

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami. Postuluje się **opiniowanie wykonanie** prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń w obrębie założenia cmentarnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa „K10” ochrony krajobrazu – cmentarz w Wolbromiu

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość układu kompozycyjnego cmentarza wraz z nagrobkami. Postuluje się **opiniowanie wykonanie** prac pielęgnacyjnych zieleni oraz projektów nowych nasadzeń z obrębie założenia cmentarnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa „K11” ochrony krajobrazu – Poręba Dzierżna

Dodatkowo w granicach strefy ochronie podlega całość naturalnego krajobrazu z jego walorami przyrodniczymi oraz dominantą w strukturze przestrzeni - w postaci założenia dworsko-parkowego (zespół dworu z parkiem i gospodarki stawowej). Postuluje się ochronę nadrzędnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego obszaru poprzez ograniczenie zabudowy do

terenów wskazanych pod zabudowę zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa „K12” – ochrony krajobrazu – Strzegowa/Strzegowa Kolonia

Obszar obejmuje teren ochrony krajobrazu z uwagi na cenne walory przyrodnicze terenów chronionych. Postuluje się ochronę nadrzędnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego obszaru poprzez ograniczenie zabudowy do terenów wskazanych pod zabudowę zgodnie z ustaleniami Studium, z jednoczesną możliwością wprowadzenia zakazu zabudowy na poszczególnych terenach, w celu ochrony wartości krajobrazowych terenu.

Strefa "E" - strefa ochrony ekspozycji

Strefa ochrony ekspozycji panoramy i historycznej sylwety miasta Wolbromia oraz historycznych jednostek osadniczych wsi Dłużec, Gołaczewy, Poręba Dzierżna, Poręba Górna, Strzegowa (m.in. z dominantami wież kościołów parafialnych) i charakterystycznych fragmentów na terenie gminy (z wyznaczonych miejsc, punktów i ciągów widokowych oraz odcinków tras komunikacyjnych).

Szczególny nacisk na obszarze strefy należy położyć na ochronę zachowanych dotychczas widoków. Wszelka nowo powstająca zabudowa kubaturowa w strefie (także kształtowanie wysokiej zieleni) powinna posiadać odpowiednią skalę oraz gabaryty nie zagrażające ekspozycji widokowej zespołów zabudowy posiadającej wartości kulturowe.

W ramach strefy wyznaczono następujące obszary:

- 1) Panorama miasta Wolbromia z bryłą kościoła parafialnego oraz stawu "Rosochacz" - widok z drogi do Zabagnia w kierunku południowo-wschodnim,
- 2) widok z drogi łączącej Kaliś z młynem Stefańskim w kierunku północno-wschodnim poprzez dolinę Pokrzywianki na centrum Wolbromia z bryłą kościoła parafialnego,
- 3) widok z drogi Wolbrom-Dłużec w kierunku południowym na wieże kościoła p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,
- 4) widok ze wzniesienia na drodze Dłużec-Lgota Wolbromska-Lgota Majorat, obejmujący rozległą panoramę gminy (z sylwetą kościoła p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach na południu),
- 5) Ciąg widokowy z drogi Wolbrom-Lgota Wolbromska-Bydlin w kierunku południowym, obejmujący rozległą panoramę z kościołem p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach w oddali,
- 6) widok z drogi łączącej Kaliś z młynem "Stefańskim" (za przejazdem kolejowym) w kierunku południowo-zachodnim na kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach.
- 7) widok z drogi Kolonii Piaski-Gołaczewy w kierunku południowym na kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,

- 8) widok z drogi Chrzastowicze-Nadmłynie-Gołaczewy w kierunku północno-wschodnim na kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Gołaczewach,
- 9) ciąg widokowy z drogi Dłużec-Strzegowa (Lizak) w kierunku południowo-zachodnim obejmujący panoramę Nowej Wsi z wapiennymi ostańcami w tle,
- 10) ciąg widokowy na wzniesieniu Kamienna Góra (droga Chełm-Kamienna Góra) w kierunku południowo-wschodnim, obejmujący panoramę krajobrazu z wieżą kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela w Porębie Górnej,
- 11) ciąg widokowy z drogi Budzyń-Lgota Wielka w kierunku północnym, zachodnim oraz wschodnim obejmujący panoramę naturalnego krajobrazu.

Strefa "W" - strefa ochrony archeologicznej

W granicach strefy znajdują się tereny o stwierdzonej zawartości reliktywów archeologicznych, podlegających formalnej ochronie konserwatorskiej (obiekty rejestrowe lub przeznaczone do wpisu do rejestru zabytków). ~~W obszarze strefy należy ograniczyć podejmowanie wszelkich działań inwestycyjnych z zakresu budownictwa, nie związanych bezpośrednio z rewaloryzacją terenu.~~ Na obszarze strefy wszelkie działania inwestycyjne z zakresu robót budowlanych, winny spełniać wymagania przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków archeologicznych obszaru.

W ramach strefy wyznaczono obszary, dla których obowiązują ogólne wytyczne jak dla strefy:

Strefa "W1" - ochrony archeologicznej Wolbrom

Dodatkowo postuluje się prowadzenie systematycznych badań archeologicznych, przede wszystkim w miejscu dawnego ratusza, synagogi oraz w zespole kościoła parafialnego i dawnego klasztoru kanoników laterańskich.

Strefa "W2" - ochrony archeologicznej Gołaczewy-Kolonia Chełmska-Kolonia Suska,

Strefa "W3" - ochrony archeologicznej Chrzastowice,

Strefa "W4" - ochrony archeologicznej Zarzecze,

Strefa "W5" - ochrony archeologicznej Załęże – obejmuje obszar dawnych siedlisk okresu późnego średniowiecza z pozostałościami epoki kamienia.

Strefa "OW" - strefa obserwacji archeologicznej

Strefa obejmuje obszary o możliwej lokalizacji zabytków archeologicznych. Postuluje się, aby prace ziemne lub melioracyjne prowadzone były pod właściwym nadzorem archeologicznym, a w przypadku odkrycia zabytku archeologicznego podjęcie niezbędnych działań zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na obszarze historycznych wsi i kolonii gminy Wolbrom, gdzie nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej, należy podjąć wszelkie działania przeciwdziałające niszczeniu elementów cennych pod względem kulturowym, mogącym być przedmiotem zainteresowania konserwatorskiego.

Obszar stref został wyznaczony w obrębie stanowisk poza obszarem ich szczególnego nagromadzenia oraz na terenach, gdzie nie można wykluczyć występowania śladów osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, a nie było możliwe ich dokładne wyznaczenie ze względu na zagospodarowanie terenu (lasy, obszar zabudowany).

W ramach strefy wyznaczono obszary:

Strefa "OW1" - obserwacji archeologicznej Strzegowa Kolonia-Jaskinia Jasna

Strefa "OW2" - obserwacji archeologicznej Strzegowa. Obszar obejmuje stanowisko nr 26 na obszarze AZP 94-54 (okres pradziejowy i nowożytny).

W miejscach stanowisk archeologicznych postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi.

19.K I E R U N K I R O Z W O J U S Y S T E M Ó W K O M U N I K A C J I I T R A N S P O R T U

19.1. UKŁAD I HIERARCHIA WAŻNIEJSZYCH DRÓG

1. Studium - na rysunku pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - określa podstawowy hierarchiczny układ dróg publicznych: dróg głównych, dróg zbiorczych, dróg lokalnych i dojazdowych, które wraz z pozostałymi (nieokreślonymi w Studium) **m.in. drogami** lokalnymi, dojazdowymi oraz drogami wewnętrznymi mają zapewnić sprawną obsługę obecnych terenów zainwestowanych, terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje (wyznaczonych w Studium) oraz terenów niezainwestowanych (głównie rolniczych).
2. Należy dążyć do poprawy warunków technicznych dróg, wskazanych w Studium, rezerwując tereny, odpowiadające przyjętym klasom, **z dopuszczeniem możliwości zmiany ich parametrów i klasy, zgodnie z wytycznymi do planów.**
3. Dopuszcza się możliwość korekty przebiegów dróg pod warunkiem zachowania głównych kierunków i powiązań komunikacyjnych.
4. Należy zarezerwować tereny dla innych dróg, które są lub winny być uznane za publiczne drogi gminne, uwzględniając wymagane dla ustalonych klas szerokości pasów drogowych.

5. Dla planowanej obwodnicy Wolbromia nakazuje się stworzenie bufora terenu sąsiedniego (strefa uciążliwości), w celu ochrony sąsiedniej zabudowy przed hałasem lub w przypadku braku możliwości jego stworzenia, wprowadzenie rozwiązań zmniejszających oddziaływanie akustyczne tej drogi.
6. Dla obsługi gospodarki rolnej należy realizować drogi transportu rolnego.
7. W celu eliminowania uciążliwości powodowanych przez transport samochodowy zaleca się wprowadzenie:
 - pasów ochronnych w postaci zieleni izolacyjnej, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w odległości zapewniającej bezpieczeństwo ruchu i nie stwarzającej zagrożeń dla podróżujących (w szczególności zlokalizowanej poza liniami rozgraniczającymi dróg),
 - barier akustycznych w postaci ekranów w miejscach najbardziej narażonych na hałas, szczególnie wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich, gdzie przeprowadzone badania wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnego hałasu komunikacyjnego, dla sąsiedniej zabudowy.
 - materiałów budowlanych o podwyższonej izolacyjności akustycznej oraz wykorzystaniu obiektów niewrażliwych na hałas do ekranowania zabudowy chronionej.
8. W zakresie lokalizowania zabudowy przy drogach, zasadniczym jest usytuowanie zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi poza uwzględnioną w planie miejscowym strefą uciążliwości od planowanych i istniejących dróg, szczególnie od planowanej obwodnicy Wolbromia.
9. W przypadku braku możliwości odsunięcia ww. zabudowy od strefy uciążliwości dróg głównych, dopuszczenie jej usytuowania w strefie uciążliwości drogi głównej warunkuje się zastosowaniem rozwiązań technicznych budynku ograniczających uciążliwość do poziomu zgodnego z przepisami odrębnymi.
10. Jednocześnie zaleca się wykorzystanie dostępnych technologii i metod mających na celu ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania ruchu samochodowego na środowisko i zdrowie ludzi.
11. We wszystkich miejscowościach, przy przejściu dróg tranzytowych przez tereny zabudowane, należy dążyć do segregacji ruchu kołowego i pieszego. Drogi/ulice zaleca się wyposażać, zależnie od posiadanych środków w: podniesione krawężniki, obustronne lub jednostronne chodniki, kanalizację deszczową, oświetlenie. Jednocześnie

zaleca się dążyć do ograniczenia uciążliwości wywołanej ruchem drogowym i zwiększenia bezpieczeństwa (np. przez izolację przyległej do jezdni zabudowy pasami zieleni, żywopłotami itp.).

12. Na terenach o intensywnym ruchu pieszych, zaleca się wyposażyć drogi, zależnie od posiadanych środków w: chodniki, oświetlenie.
13. Należy dokonać weryfikacji przebiegu istniejących i wyznaczonych w miejscowym planie dróg. W przypadku rozbieżności między istniejącym, wynikającym z stanu faktycznego przebiegiem drogi, a przebiegiem określonym w miejscowym planie należy dokonać weryfikacji, przyjmując jako pożądany kierunek zmian, dostosowanie przebiegu drogi w miejscowym planie do stanu faktycznego.
14. Zjazdy z dróg należy planować zgodnie z warunkami technicznymi, z uwzględnieniem ich klasy technicznej.
15. Przy lokalizacji zabudowy od terenów dróg należy uwzględnić uciążliwość tych dróg, zgodnie z przepisami odrębnymi.

19.2. USTALENIA DOTYCZĄCE POZOSTAŁYCH ELEMENTÓW KOMUNIKACJI I TRANSPORTU

1. Zaleca się wykonać i/lub oznakować oraz utrzymać we właściwym stanie szlaki rowerowe.
2. Należy wprowadzić zasadę realizacji niezbędnej ilości miejsc postojowych dla samochodów w obrębie działek dla nowych albo przekształconych funkcjonalnie lub architektonicznie obiektów, z dopuszczeniem lokalizacji tych miejsc w nieodległym sąsiedztwie, jako wydzierżawienie na obszarze innej nieruchomości. Na terenach intensywnie zagospodarowanych można odstępować od ścisłego respektowania tej zasady.
3. Należy monitorować trasy ruchu przeznaczone dla transportu niebezpiecznych materiałów i wprowadzić wzdłuż nich rozwiązania ograniczające ewentualne zagrożenia wywołane tym ruchem.
4. Budynki i budowle należy sytuować w odległości zgodnej z warunkami technicznymi oraz przepisami regulującymi odległości zabudowy od terenów/obszarów kolejowych.

5. Lokalizacja przyszłych inwestycji w sąsiedztwie terenów kolejowych musi zapewnić sprawny i bezpieczny ruch pociągów w trakcie eksploatacji, a także w trakcie ewentualnej modernizacji linii kolejowej, przy czym należy także stosować się do przepisów odrębnych w zakresie odległości zabudowy i innych obiektów od linii kolejowej i terenu kolejowego.
6. Wszelkie place składowe, dojazdy, parkingi itp. muszą mieć nawierzchnię twardą, ze spadkiem zapewniającym spływ wody w kierunku przeciwnym do terenów kolejowych. Natomiast stanowiska przeznaczone do mycia i przeglądu samochodów powinny mieć doprowadzenie wody oraz nawierzchnię ze spadkiem zapewniającym spływ wody do wpustów kanalizacyjnych z osadnikami błota i łapaczami oleju.
7. W sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych, zgodnie z przepisami obowiązującymi.
8. Ze względu na uciążliwości związane z ruchem pociągów (hałas) w strefie terenów kolejowych (zarówno na stacji jak i szlaku) proponuje się lokalizować tereny zielone. Budynki mieszkalne, szpitale, domy opieki społecznej, obiekty sportowe i rekreacyjne oraz budynki związane z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży powinny być sytuowane w odległości zapewniającej zachowanie, w zależności od przeznaczenia budynku, dopuszczalnego poziomu hałasu, określonego w przepisach w sprawie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku. Jednym ze sposobów zmniejszenia uciążliwości czynnych linii kolejowych dla nowych inwestycji jest zastosowanie ekranów akustycznych.
- ~~9. Dopuszcza się lokalizację urządzeń przekaźnikowych (w tym konstrukcji wieżowych) pod warunkiem lokalizacji masztu (konstrukcji) w odległości od obszaru kolejowego większej niż wynosi planowana wysokość obiektu, a planowane urządzenia przekaźnikowe telekomunikacji nie będą powodować zakłóceń w urządzeniach kolejowych.~~
9. W zakresie prowadzenia robót w pobliżu terenu kolejowego oznakowania granicy przyległego pasa gruntu, zastosowanie mają przepisy odrębne.

~~11. Zagrożenia związane z eksploatacją linii kolejowych, które powinny być brane pod uwagę przy lokalizacji przyszłych inwestycji w sąsiedztwie czynnej linii kolejowej:~~

- ~~• wstrząsy i wibracje od przejeżdżających pociągów;~~
- ~~• możliwość „wykolejenia” wagonu na skutek drgań elementów twardych, takich jak kamień, żwir, węgiel itp.;~~
- ~~• iskrzenie czy zadymienie przez pociągi prowadzone trakcją elektryczną, motorową czy parową (retro);~~
- ~~• możliwość skażenia terenu, np. przez rozszczelnienie taboru;~~
- ~~• hałas;~~
- ~~• promieniowanie elektromagnetyczne (przy liniach zelektryfikowanych);~~
- ~~• wyładowania łukowe z odpryskami metali na skutek współpracy pantografu lokomotywy z siecią trakcyjną;~~
- ~~• prądy błędne na liniach zelektryfikowanych.~~

10. W planach miejscowych należy zapewnić niezbędne miejsca postojowe dla samochodów osobowych w ramach terenów inwestycyjnych, stosując wskaźniki miejsc postojowych w odniesieniu do liczby mieszkań lub powierzchni zabudowy, powierzchni handlowej lub innych, w tym wskazanych w ustaleniach Studium.

11. W przypadku wyznaczania obszaru przeznaczonego do lokalizacji zabudowy przewidzieć należy strefę uciążliwości ustaloną w planie miejscowym na podstawie uciążliwości planowanej obwodnicy i pozostałych dróg związanych z emisją hałasu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

19.3. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się:
 - a) dokonywanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ~~odstępstw korekt od~~ przebiegów określonych w Studium dróg i ulic ~~i ich klas~~ wynikających z uwarunkowań lokalnych, przy zachowaniu relacji połączeń wskazanych w tym dokumencie;
 - b) odstępstwa od spełnienia wszystkich parametrów technicznych wiążących się z przyjętą klasą dróg i ulic na terenach zabudowanych ~~oraz zmianę samej~~ klasy drogi o jedną klasę techniczną pod warunkiem, iż zmiany te wynikają z uzasadnionych przyczyn;
 - c) ~~zmianę klasy drogi na inną niż określona w Studium dla całych ulic i dróg lub ich wybranych odcinków;~~

- c) wprowadzanie nieoznaczonych na rysunku Studium dróg i ulic publicznych oraz dróg wewnętrznych;
 - d) zmianę wskazanych w Studium kształtu i powierzchni terenu zajmowanego przez skrzyżowania dróg i ulic.
2. Zaleca się przyjmowanie pasów dróg i ulic o szerokościach większych niż minimalne, określone w obowiązujących przepisach.
 3. Na etapie planu miejscowego należy uwzględnić obszar uciążliwości od planowanej obwodnicy Wolbromia oraz pozostałych dróg, wskazanych w oparciu o przepisy odrębne związane z oddziaływaniem terenów komunikacyjnych, w których postuluje się ograniczenie w zakresie lokalizowania zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi. Nakazuje się wskazanie stref uciążliwości w takiej wielkości, aby jej zakres odpowiadał przepisom odrębnym z zakresu ochrony przed hałasem. Dopuszcza się jednocześnie wprowadzenie dodatkowych wymagań konstrukcyjnych budynku na części obszarów zlokalizowanych w najbliższej odległości od planowanej obwodnicy i pozostałych dróg, w przypadku oceny możliwego niekorzystnego oddziaływania pod kątem hałasu.

20.KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

20.1. ZASADY WYPOSAŻANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Dla zapewnienia warunków harmonijnego rozwoju gminy należy zapewnić możliwość przyłączania nowych odbiorców do sieci wodociągowej oraz podejmować niezbędne inwestycje służące rozbudowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę, przy czym dopuszcza się ujęcia indywidualne i zbiorowe, w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci wodociągowej.
2. Zaleca się podejmować niezbędne działania i inwestycje służące zapewnieniu wysokiej niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, w tym poprzez:
 - skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami, m.in. poprzez ustanowienie właściwych stref ochrony ujęć wód,
 - dbałość o właściwe parametry techniczne sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę.

3. Należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej terenu całej gminy z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni, szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich.
4. Obiekty przemysłowe mogą być podłączone do komunalnych sieci infrastruktury technicznej (w tym wodnych, kanalizacyjnych), jeżeli nie będzie to w konflikcie z potrzebami innych użytkowników tych sieci oraz za zgodą i na warunkach określonych przez zarządców tych sieci.
5. Należy podejmować działania, które doprowadzą do sytuacji, w której to wytworzone na terenie gminy ścieki będą odpowiednio oczyszczone przed zrzutem do odbiornika (wód lub gruntu).
6. Dopuszcza się indywidualne **lub zbiorowe** rozwiązania w postaci małych przydomowych oczyszczalni **lub zbiorników bezodpływowych** dla pojedynczych posesji lub **niewielkich** ich zespołów.
7. Lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych i w pobliżu ujęć wód).
8. Dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzenie ich do szamb tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną.
9. Zaleca się uregulować gospodarkę wodami opadowymi, w szczególności na terenach o intensywnym zainwestowaniu technicznym powierzchni gruntu poprzez budowę zbiorczej kanalizacji deszczowej.
10. Odprowadzenie ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami.
11. Na obszarze gminy nie zaleca się składowania odpadów niebezpiecznych w rozumieniu przepisów odrębnych o odpadach oraz lokalizowania spalarni odpadów.

12. Gospodarkę odpadami na terenach gminy regulują obecnie przepisy odrębne, jako zadanie własne gminy nie podlegające uregulowaniu w zakresie planowania przestrzennego.
13. Zaleca się wspierać inicjatywy zmierzające do zbierania i przetwarzania surowców wtórnych w ramach obowiązujących przepisów odrębnych, szczególnie poprzez działania promocyjne.
14. Należy podejmować skuteczne działania administracyjne skłaniające do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.
15. Inwestycje w zakresie energetyki i telekomunikacji powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy. Dopuszcza się realizację nowych sieci i urządzeń (a także modernizowanie istniejących), w tym niezdefiniowanych w niniejszym Studium, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.
16. Wzdłuż elektroenergetycznych linii przesyłowych 110 kV zasadnym jest stworzenie strefy ograniczonego użytkowania - pas technologiczny (strefa ochronna napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV) – o szerokości 30 m (po 15 m w każdą stronę), w postaci terenu wolnego od zabudowy lub ograniczonego użytkowania. Wielkość strefy może zostać doprecyzowana na etapie planu miejscowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.
17. Wskazuje się możliwość rozbudowy sieci elektroenergetycznej 110 kV w kierunku Pilicy w wariantach przedstawionych na rysunku Studium. Przebieg sieci może zostać skorygowany po wykonaniu szczególnego opracowania, o ile jej lokalizacja nie będzie sprzeczna z przepisami odrębnymi.
18. Wzdłuż napowietrznych linii zaleca się strefę ograniczonego użytkowania, tj. pasy wolne od drzew, gałęzi, konarów i krzewów o szerokości:
 - dla linii 30 kV i 15 kV – pas o szerokości 8 m (od osi linii z każdej strony),
 - dla linii 0,4 kV – pas o szerokości 3 m (od osi linii z każdej strony), z wyłączeniem przyłączy,
 - w planach miejscowych wielkości stref mogą ulec zmianie, po uwzględnieniu stanowiska zarządcy sieci.

19. Wokół obrysu stacji transformatorowych 30/15/0,4 kV należy ustalić strefę techniczną o szerokości ok. 1,5 m, która umożliwi dostęp do wszystkich urządzeń elektroenergetycznych.
20. Dopuszcza się możliwość przebudowy istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN150, wzdłuż którego należy utrzymać strefę kontrolowaną (ochronną) zgodnie z przepisami odrębnymi.
21. Zaleca się gazyfikację gminy i w tym celu dopuszcza się m.in. możliwość budowy sieci gazowej średniego ciśnienia zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, po każdorazowym uzgodnieniu z operatorem systemu dystrybucyjnego i będzie zależało od szczegółowych warunków technicznych i ekonomicznych uzasadniających rozbudowę sieci gazowej.
22. Dopuszcza się prowadzenie gazociągów głównie w pasach drogowych.
23. Dopuszcza się możliwość stawiania stacji gazowych i wydzielenia terenu dla potrzeb ich budowy bez konieczności opracowania zmian studium.
24. Zachować strefy kontrolowane (ochronne) dla gazociągów i przyłączy gazowych układanych w ziemi lub nad ziemią, zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi.
25. Zachować podstawowe odległości projektowanych obiektów terenowych od istniejących gazociągów zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, obowiązującym w dniu wydania pozwolenia na budowę sieci gazowej, zgodne z przepisami Prawa budowlanego, na których to występują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu.
26. Zachować ograniczenie w korzystaniu z prawa własności właścicieli gruntów nad gazociągami, ~~tj. w pasie nad gazociągiem~~ (w strefie kontrolowanej - ochronnej) związane z zagwarantowaniem dostępności do gazociągu dla służb eksploatacyjnych operatora sieci gazowych.
27. Dla gazociągów znajdujących się na terenie gminy Wolbrom realizacja zagospodarowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie tych gazociągów wymaga

~~opinii zarządzającego siecią gazową. wiąże się z ograniczeniami w zagospodarowaniu wynikającymi z przepisów odrębnych.~~

28. Zaleca się sprzyjać inicjatywom uruchamiania niewielkich, niekonwencjonalnych elektrowni. W miarę możliwości należy stwarzać korzystne warunki dla pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.
29. Telefonizacja i zapewnianie innych usług telekomunikacyjnych o wysokim standardzie (zarówno w zakresie systemów przewodowych, jak i bezprzewodowych) powinno być prowadzone zgodnie z uwarunkowaniami rynkowymi. Zaleca się sprzyjać konkurencyjności na rynku usług telekomunikacyjnych.
30. Postuluje się rozszerzanie stref bezpłatnego dostępu do internetu bezprzewodowego (Wi-Fi) w miejscach publicznych, stanowiących naturalne miejsca skupisk ludności.
31. Zaleca się skłaniać właścicieli i użytkowników nieruchomości do przechodzenia na bardziej proekologiczne źródła ciepła. Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi: paliwa płynne, gazowe, stałe w postaci biomasy, drewna i inne paliwa stałe. Ponadto zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Postuluje się stosowanie paliw stałych w kotłach o wysokiej sprawności.
32. Ustalone w Studium ograniczenia odnoszące się do wskaźników, parametrów zabudowy i zasad lokalizacji urządzeń nie dotyczą urządzeń infrastruktury technicznej w zakresie łączności dla lokalizacji, których zastosowanie mają przepisy odrębne.

20.2. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Przedstawione na rysunku Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego” przebiegi sieci infrastruktury technicznej istniejącej i projektowanej (w tym sieci elektroenergetycznej 110 kV w kierunku Pilicy), nie stanowią ustaleń Studium. Dopuszcza się możliwość **korekty** przeprowadzenia tych sieci ~~w inny sposób przy zachowaniu głównych kierunków ich przebiegu~~ (w tym przełożenie istniejących).
2. Przy planowaniu i realizacji zmian w zagospodarowaniu i zabudowie należy uwzględniać ograniczenia w sąsiedztwie istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej wynikające z obowiązujących przepisów. W szczególności dotyczy to sąsiedztwa sieci

elektroenergetycznych wysokich napięć oraz sieci gazowych wysokiego i średniego ciśnienia.

3. Należy rezerwować miejsca pod stacje transformatorowe z uwzględnieniem również powiązań z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi.
4. W przypadku rozbudowy lub modernizacji sieci, zaleca się na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określenie dla potrzeb planów energetycznych przewidywanego zapotrzebowania na moc elektryczną i terminów realizacji przedsięwzięcia.
5. Za zgodne ze Studium uznaje się prowadzenie sieci gazowych na wszystkich terenach, przy zachowaniu obowiązujących przepisów dotyczących warunków technicznych, przy czym sieci rozdzielcze należy w miarę możliwości prowadzić wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Dopuszcza się sytuowanie stacji redukcyjno-pomiarowych, których lokalizację należy przewidzieć w planie miejscowym.
6. Dopuszcza się przebudowę sieci elektroenergetycznych na terenie objętym Studium.
7. Zaleca się odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej i następnie do miejsc oczyszczania ścieków. W przypadku braku skanalizowania terenów dopuszcza się odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelnych bezodpływowych zbiorników na ścieki.
8. Szamba (zbiorniki bezodpływowe) dopuszcza się wyłącznie jako rozwiązania tymczasowe do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej.
9. Ścieki przemysłowe należy poddać wstępnemu podczyszczeniu przed odprowadzeniem ich do sieci kanalizacji sanitarnej.
10. Zaleca się retencjonowanie niezanieczyszczonych wód opadowych na terenie przy wykorzystaniu dopuszczonych przepisami odrębnymi metod.
11. Wody opadowe i roztopowe z utwardzonych placów parkingowych, dróg i terenów, gdzie mogło dojść do ich skażenia należy podczyścić.
12. Zabrania się odprowadzania ścieków, w tym również zanieczyszczonych wód opadowych, roztopowych i ciekłych odchodów zwierzęcych, bezpośrednio do wód powierzchniowych, wód stojących, wód podziemnych oraz ziemi.

13. Zabrania się rozcieńczania ścieków wodą w celu uzyskania ich stanu oraz składu, zgodnego z przepisami.
14. Każde postępowanie ze ściekami powinno spełniać odrębne przepisy, dotyczy to w szczególności rolniczego wykorzystywania ścieków.

21. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Na obszarach gruntów ornych należy chronić, a także wprowadzać nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w formie kęp/enklaw oraz pasów/rzędów/szpalerów (w tym o funkcji wiatrochronnej), zwłaszcza wzdłuż dróg gminnych i polnych oraz koryt większych cieków.
2. Należy w strukturze użytkowania gruntów rolnych co najmniej utrzymać dotychczasowy udział trwałych użytków zielonych.
3. Zaleca się wdrażanie „zamkniętych” systemów melioracji (odwadniająco-nawadniających).
4. Wzdłuż cieków powierzchniowych przepływających przez pola orne, zaleca się zachować (po obu stronach koryta) pas szerokości minimum 7 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień lub nienawożonych łąk), ograniczającego napływ biogenów do wód z uprawianych pól. Ustalenie to nie będzie dotyczyć cieków stanowiących element przyszłych „zamkniętych” systemów melioracji (o ile takie systemy zostaną wdrożone).
5. Należy uwzględnić lokalizację inwestycji w odległości minimum 3 m od skarpy cieków podstawowych.
6. Zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar.
7. Należy uwzględnić umożliwienie dostępu do cieków w razie prowadzenia koniecznej odbudowy lub konserwacji bieżącej sposobem ręcznym jak również mechanicznym.
8. Zaleca się przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody.

9. Zakładanie stawów hodowlanych dopuszczalne jest tylko w przypadku, jeśli nie naruszają istotnie bilansu wodnego (nie spowodują deficytu wodnego) w zlewni oraz nie spowodują zanieczyszczenia wód w innych akwenach.
10. Dopuszcza się utrzymanie istniejących wód powierzchniowych przeznaczonych na hodowlę ryb.
11. Należy przeciwdziałać fragmentacji przestrzeni rolniczej, także w wyniku przeprowadzenia liniowych elementów zainwestowania technicznego (zwłaszcza dróg). Zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne należy ograniczyć do terenów wyznaczonych w Studium pod nowe zainwestowanie (osadnictwo).
12. Przy zalesieniach gruntów rolnych zaleca się dążyć do wyrównania granicy rolno-leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych (łączenia ich w większe zwarte kompleksy).
13. W zagospodarowaniu terenów położonych w rejonie granicy rolno-leśnej (istniejącej i planowanej) zaleca się stworzyć odpowiednie warunki dla kształtowania się strefy ekotonowej lasu i właściwej (ekologicznie) krawędzi lasu. W szczególności lokalizowanie zabudowy zaleca się ograniczać w strefie minimum 20 m od granicy lasu, z wyjątkiem terenów, gdzie utrzymanie tej wielkości nie jest możliwe, co wymaga szczegółowej analizy na etapie planu miejscowego.
14. Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne należy w miarę możliwości ograniczyć.

Najważniejsze kierunki oraz cele przemian w rolnictwie to:

- działania w kierunku podniesienia kwalifikacji i aktywności zawodowej ludności wiejskiej,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy na wsi poza rolnictwem,
- propagowanie działalności agroturystycznej,
- wprowadzanie rolnictwa ekologicznego i innych niekonwencjonalnych kierunków produkcji rolniczej,
- zwiększenie lesistości gminy poprzez wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż cieków, zalesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji gleb nie nadającej się do produkcji rolnej oraz nieużytków i wyrobisk.

22.OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolbrom wskazano strefy hydrogeniczne. Przedstawiony na rysunku Studium zasięg tych obszarów należy traktować jako informację o terenach narażonych na podtopienia w przypadku obszarów o płytkim występowaniu wód podziemnych oraz narażonych na zalewania wodami rzecznyymi. W Studium nie wyznacza się oraz nie wskazuje obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, z uwagi na brak wskazania takich obszarów na mapach ~~szczególne~~ zagrożenia powodziowego (na obszarze gminy Wolbrom nie zostały opracowane ww. mapy). Obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznacza się na mapach zagrożenia powodzią, sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, który również opracowuje mapy ryzyka powodziowego.

Z uwagi na brak wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, zaleca się:

- na obszarach zalewanych nie wprowadzać rozwiązań przestrzennych, które mogą powodować straty powodziowe m.in. poprzez zalanie lub podtopienie wodami wielkimi,
- uwzględnić ograniczenia w użytkowaniu terenu wynikające ze stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych, podziemnych o ile zostaną takie powołane na podstawie obowiązujących przepisów prawa i głównych zbiorników wód podziemnych,
- uwzględnić ograniczenia w użytkowaniu terenu wynikające z występowania nieobwałowanych obszarów pozostających w strefie przepływu wód wielkich i uznawanych, jako narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

Wzdłuż cieków wodnych postuluje się wyznaczenie strefy hydrogenicznej, jak na rysunku pt. Kierunków Rozwoju Przestrzennego, w granicach której w odległości 5 m od granicy cieku należy wprowadzić zakaz sytuowania nowej zabudowy. W zależności od pozostałych uwarunkowań obszaru należy wskazać, iż na części terenu lokalizowanie zabudowy tuż przy strefie lub w strefie poza obszarem wyłączonym spod zabudowy, w bliskiej odległości od cieku wodnego, może nieść za sobą niebezpieczeństwo podtopienia lub zalania.

23.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE

Na obszarze gminy nie znajdują się pomniki zagłady, które wymagałyby ustanowienia obszarów i ich stref ochronnych.

24.TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Tereny zamknięte (~~wyłączone m.in. z regulacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego~~) określone zostały na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” oraz wskazane na rysunku uwarunkowań. Tereny zamknięte występujące

na terenie gminy Wolbrom to w większości tereny należące do Polskich Kolei Państwowych. W sąsiedztwie terenów kolejowych występują strefy ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z przepisów odrębnych.

25.0 B S Z A R Y W Y M A G A J Ą C E P R Z E K S Z T A Ł C E Ń, R E H A B I L I T A C J I L U B R E K U L T Y W A C J I

1. Na terenie gminy nie wskazuje się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Za tereny, które mogą być wskazane do ewentualnych przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji można uznać: ~~Tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji to:~~
 - obiekty zabytkowe lub o walorach kulturowych (m. in. zespoły pałacowo-parkowe, dwory, folwarki), w przeważającej części obiekty po zlikwidowanych PGR;
 - pozostałe nie wykorzystane obiekty gospodarcze;
 - istniejąca zabudowa zagrodowa sprzed 1945 r. o wysokich walorach architektonicznych;
 - tereny nieczynnych składowisk odpadów.

25.1. ZASADY ORAZ KIERUNKI PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI ORAZ REKULTYWACJI

1. Poprawa stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizacje oraz wyposażenie w standardowe urządzenia infrastruktury technicznej.
2. Dostosowanie funkcji współczesnej do wartości zabytkowych zespołów i obiektów.
3. Wyeliminowanie funkcji uciążliwych i degradujących.
4. Zachowanie w miarę możliwości funkcji poszczególnych części zespołów pałacowo – parkowych (pałace – funkcje usługowe lub mieszkaniowe, folwarki – funkcje usługowe lub gospodarcze, parki – funkcje rekreacyjne).
5. Adaptacja istniejących, niewykorzystanych obiektów gospodarczych na cele przetwórstwa rolnego, usług komercyjnych i urządzeń obsługi rolnictwa, o ile przepisy szczególne nie będą takich adaptacji wykluczać.
6. Adaptacja budynków gospodarczych lub ich części w istniejącej zabudowie zagrodowej na usługi nieuciążliwe.

7. Obszary po byłych wysypiskach powinno się wykorzystać głównie w kierunku leśnym.

26. OBSZARY LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

26.1. INWESTYCJE O ZNACZENIU LOKALNYM

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
 - budowa elektrowni wiatrowych;
 - rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej i sanitarnej;
 - rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i innych sieci infrastruktury technicznej,
 - inne inwestycje celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.
2. W zakresie komunikacji:
 - budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych;
 - modernizacja i budowa nowych szlaków rowerowych.
3. Ochrona i rewaloryzacja obiektów i obszarów o wysokich walorach kulturowych, w szczególności ścisłego centrum miasta Wolbrom oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w wyznaczonych strefach konserwatorskich.
4. Ochrona obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych.
5. Utrzymanie i modernizacja obiektów będących we władaniu gminy.

26.2. INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
 - elektroenergetyczna sieć przesyłowa 110 kV – przebieg w proponowanych dwóch wariantach wyznaczonych na rysunku pt. Kierunków Rozwoju Przestrzennego.
2. W zakresie komunikacji:
 - przebudowa i modernizacja drogi wojewódzkiej nr 783 Olkusz-Wolbrom-Miechów wraz z realizacją obejścia Wolbromia. W ramach tej inwestycji dopuszcza się korektę korytarzy dróg i dostosowanie jej do co najmniej klasy technicznej G.

Dopuszcza się realizację innych zadań, w zależności od potrzeb gminy.

27. STREFY UZDROWISKOWE

Na obszarze gminy Wolbrom nie występują strefy uzdrowiskowe. Brak też uwarunkowań dla powstania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych.

28. OBSZARY PROBLEMOWE

Na obszarze gminy Wolbrom nie stwierdzono obszarów problemowych.

29. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM – POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Osiągnięcie zamierzonych celów wymaga od władz Gminy realizację zadań własnych z symulacją działań innych podmiotów. Narzędzia planistyczne oraz poza planistyczne, za pomocą których będzie można realizować założone cele:

- sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- sporządzanie studiów specjalistycznych dotyczących odrębnych zagadnień, niekoniecznie należących do ww. planów, ale mogących ułatwić realizację celów założonych w planach miejscowych, w tym przez promocję walorów i możliwości gminy;
- opracowanie wniosków, opinii, analiz na potrzeby opracowań realizacyjnych dotyczących np. zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną, osadnictwem na terenie gminy;
- sporządzanie raportów, ocen wpływu inwestycji na środowisko;
- sporządzanie ewentualnych planów ochrony przyrody;
- wnioskowanie do planów krajowych, wojewódzkich, studiów gmin sąsiedzkich oraz negocjowanie z władzami rządowymi i samorządowymi w zakresie proponowanych kierunków rozwoju;
- opracowanie oraz wcielenie w życie przepisów umożliwiających kształtowanie:
 - podatków (ulgi);
 - opłat lokalizacyjnych (koncesje, zezwolenia);
 - opłat za korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego (opłaty za wodę, zrzuty ścieków, składowanie odpadów);
 - kar za naruszanie przepisów oraz wykroczeń przeciwko środowisku przyrodniczemu.

29.1. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

L.p.	Numer i nazwa uchwały	Dziennik Urzędowy
1.	Uchwała nr XVIII/141/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Kaliś	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1731
2.	Uchwała nr XVIII/142/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Kaliś	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1732
3.	Uchwała nr XVIII/143/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Miasta Wolbrom (w rejonie osiedla Łokietka w Wolbromiu)	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1733
4.	Uchwała nr XVIII/144/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Gołaczewy kolonia Piaski (uchwała w części utraciła moc w części znajdującej się w granicach planu miejscowego przyjętego uchwałą Nr XXIV/228/08 z dnia 27 października 2008 r.)	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1734
5.	Uchwała nr XVIII/145/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Lgota Wielka	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1735
6.	Uchwała nr XVIII/146/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Gołaczewy kolonia Piaski	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1736
7.	Uchwała nr XVIII/147/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectw Dłużec i Kąpiele Wielkie	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137, poz. 1737
8.	Uchwała Nr XXIV/228/08 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2008r. nr 852, poz. 6358
9.	Uchwała Nr XVI/84/2011 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom obejmująca część tekstową w zakresie od §4 do §37	Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2011r Nr 572, poz. 6314.

Tabela 46. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Wolbrom

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Wolbrom

29.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, KTÓRYCH SPORZĄDZANIE JEST OBOWIĄZKOWE

Na terenie gminy nie ~~występują obszary oraz nie znajdują wyznacza się się żadne~~ terenów dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

~~Za przestrzenie publiczne wymagające sporządzenia planu miejscowego uznaje się wyznaczone w Studium tereny planowanych nowych dróg publicznych w ich pasach przede wszystkim teren obwodnicy Wolbromia.~~

29.3. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przed przystąpieniem do sporządzenia planu miejscowego zaleca się wykonanie analizy zasadności przystąpienia uwzględniającej:

- stan własności i władania gruntów i ich wpływ na możliwość przeprowadzenia procedury formalno-prawnej;
- potencjalne skutki prawne i ekonomiczne wynikające ze sporządzenia planu miejscowego;
- określenie zakresu niezbędnych ustaleń koniecznych do uwzględnienia w planie miejscowym;
- analizę dostępności materiałów źródłowych (w szczególności opracowanie ekofizjograficzne, przygotowanie podkładów geodezyjnych);

Jeżeli z przeprowadzonej analizy wyniknie, że w terenie przewidywanym do objęcia planem miejscowym istnieje potrzeba sporządzenia wariantowych koncepcji zagospodarowania terenu lub utrudnione jest dokonanie ustaleń z właściwymi instytucjami lub właścicielami gruntów deklarującymi sprzeczne oczekiwania co do sposobu zagospodarowania terenów, to sporządzenie planów należy poprzedzić fazą analityczno-studialną, koncepcyjną, jeszcze przed podjęciem uchwał o przystąpieniu do planu.

Kolejność realizacji planów dla poszczególnych miejscowości powinna być podyktowana:

- ilością składanych wniosków o zmianę funkcji terenów;
- interesami publicznymi;
- uzasadnionymi i racjonalnymi interesami mieszkańców;
- koniecznością zapewnienia ochrony terenów przed nadmierną antropopresją.

Termin realizacji planów będzie uzależniony od możliwości finansowych gminy oraz potrzeb realizacji planów miejscowych.

29.4. DEFINICJA OBSZARU, O KTÓRYM MOWA W ART. 14 UST. 3 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

Obszarem, w rozumieniu art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199) jest:

- cała, wyznaczona w niniejszym Studium, jednostka terenowa w liniach rozgraniczających;
- część jednostki terenowej, która nie została dotychczas objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, jeśli tworzy jeden zwarty obszar;
- wszystkie części jednostki terenowej, które nie zostały objęte dotychczas miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i występującymi (enklawami) w rozproszeniu;
- część jednostki terenowej o powierzchni co najmniej 10 ha, na której w Studium przewiduje się możliwość wznoszenia budynków;

- część jednostki terenowej o powierzchni co najmniej 20 ha, na której w Studium nie przewiduje się możliwości wznoszenia budynków;
- cała jednostka terenowa wyznaczona liniami rozgraniczającymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dowolna enklawa terenów kolejowych;
- dowolna enklawa terenu istniejącej lub planowanej drogi lub ulicy.

29.5. WSPÓLNE PROBLEMY POLITYKI PRZESTRZENNEJ Z SĄSIADUJĄCYMI GMINAMI, WNIOSKI DO PLANÓW GMINNYCH

Gmina Klucze

- współdziałanie w zakresie ochrony i promocji Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- utrzymanie i modernizacja linii kolejowej;
- utrzymanie i projektowanie zagospodarowania wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia DN150;
- modernizacja dróg powiatowych;
- stworzenie szlaków rowerowych, szczególnie na obszarach cennych krajobrazowo;
- współdziałanie w zakresie ochrony Obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojuraska;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- ochrona terenów wzdłuż obszaru węzłowego korytarzy ekologicznych;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Olkusz

- współdziałanie w zakresie ochrony i promocji Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- utrzymanie i modernizacja linii kolejowej;
- modernizacja dróg powiatowych;
- działania mające na celu modernizację i ochronę akustyczną terenów sąsiednich wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 783;
- stworzenie szlaków rowerowych, szczególnie na obszarach cennych krajobrazowo;
- współdziałanie w zakresie ochrony Obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojuraska;
- ochrona terenów wzdłuż obszaru węzłowego korytarzy ekologicznych;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Trzyciąż

- współdziałanie w zakresie ochrony i promocji Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;

- modernizacja dróg powiatowych;
- promocja w zakresie nowych obszarów cennych przyrodniczo na granicy obu gmin, szczególnie obszarów nowych użytków ekologicznych;
- stworzenie szlaków rowerowych, szczególnie na obszarach cennych krajobrazowo;
- ochrona terenów wzdłuż obszaru węzłowego korytarzy ekologicznych;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Gołcza

- modernizacja dróg powiatowych;
- działania mające na celu modernizację i ochronę akustyczną terenów sąsiednich wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 783;
- ochrona terenów wzdłuż obszaru węzłowego Szreniawy;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Charsznica

- modernizacja dróg powiatowych;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Pilica

- współdziałanie w zakresie ochrony i promocji Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- modernizacja dróg powiatowych;
- działania mające na celu modernizację i ochronę akustyczną terenów sąsiednich wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 794;
- stworzenie szlaków rowerowych, szczególnie na obszarach cennych krajobrazowo;
- współdziałanie w zakresie ochrony Obszaru Natura 2000 Ostoja Środkowojuraska;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- budowa nowej linii elektroenergetycznej 110kV;
- utrzymanie i projektowanie zagospodarowania wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia DN150;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

Gmina Żarnowiec

- modernizacja dróg powiatowych;
- współdziałanie w zakresie ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP;
- działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej;
- działania w zakresie rozwoju turystyki.

30.SYNTeza USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA

Istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru gminy Wolbrom można ocenić jako zadowalającą oraz zgodną z generalnymi uwarunkowaniami (predyspozycjami) przyrodniczymi, tj. racjonalnie wykorzystującą walory i zasoby przyrodnicze. Istotnym jest jednak dla dalszego prawidłowego rozwoju gminy, rozwój infrastruktury technicznej, w tym w szczególności z zakresu odprowadzania ścieków. Obszar gminy posiada zarówno duże walory kulturowe, jako wcześniejszy szlak handlowy, a także przyrodnicze, z obszarem Natura 2000 Ostoja Środkowojurajska oraz Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Obszary zielone na obszarze gminy wymagają uatrakcyjnienia, szczególnie na terenach wiejskich, przy istniejących obiektach sakralnych. Wzbogacenia wymaga także infrastruktura w zakresie szlaków pieszo-rowerowych, uwydatniających potencjał przyrodniczy i krajobrazowy gminy.

Z niekorzystnych cech zagospodarowania przestrzeni i przejawów degradacji oraz dysfunkcji wymienić tu można w szczególności konieczność rekultywacji terenów powysypiskowych.

W określeniu kierunków zagospodarowania przestrzennego dążono do utrzymania pozytywnych cech dotychczasowego zagospodarowania, ich usprawnieniu oraz stworzeniu warunków dla zrównoważonego rozwoju gminy. W rozwiązaniach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę nie rozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój osadnictwa powinien polegać głównie na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowę poprzez dołączanie nowych terenów przylegających do niej. Taki rozwój następował szczególnie na obszarach wiejskich, gdzie wzrosła liczba terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W strukturze docelowych jednostek terenowych wyróżniono następujące ich typy funkcjonalne (przeważające przeznaczenie):

- Obszary zabudowy śródmiejskiej – MC
- Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW

- Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach wiejskich- MN1
- Obszary z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenie miejskim- MN
- Obszary zabudowy związanej z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz leśnych i rybackich – RU
- Obszary zabudowy usługowej – publicznej – UP
- Obszary zabudowy usługowej - U, ~~U1~~
- Obszary sportu i rekreacji – US
- Obszary obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – P/U
- Strefa elektrowni wiatrowych
- Obszary infrastruktury technicznej – I
- Obszary kolejowe - KK
- Obszar cmentarzy – ZC
- Obszary zieleni urządzonej – ZP
- Obszary ogrodów działkowych – ZD
- Obszary lasów, zalesień oraz obiektów gospodarki leśnej – ZL
- Obszary zieleni nieurządzonej o funkcji rolniczej – ZR
- Obszary rolnicze – R
- Obszary wód powierzchniowych – WS
- Obszary obiektów i urządzeń obsługi komunikacji – KS
- Obszary dróg i ulic publicznych - KD-G, KD-Z, KD-L, KD-D, KD-L/KD-D.

Dla ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków wskazano istniejące oraz postulowane do objęcia ochroną i rewitalizacją obiekty i tereny o wysokich walorach kulturowych. Działania takie mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy, jak również dają możliwość wykreowania nowych miejsc atrakcji turystycznych. Obszary zostały utrzymane i rozszerzone w stosunku do dotychczas obowiązującego Studium, zaktualizowano natomiast obiekty wpisane do rejestru zabytków i wskazano obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.

Dla zachowania walorów przyrodniczych, Studium zakłada utrzymanie wszelkich terenów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również proponuje zwiększenie obszarów zielonych, w celu utrzymania i ciągłego polepszania warunków przyrodniczych na terenie gminy. Proponuje się także wprowadzenie nowego użytku ekologicznego w celu ochrony ekosystemu wilgotnych łąk i w części torfowisk.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu samochodowego oraz usprawnienia powiązań komunikacyjnych gminy, postulowano odpowiednie klasy techniczne ważniejszych dróg. Postulowano również wzdłuż dróg wojewódzkich w miejscach przekroczenia

dopuszczalnego poziomu hałasu dla terenów sąsiednich, zamontowanie barier dźwiękochłonnych (działanie to ma polegać na zgłoszeniu takiej potrzeby zarządcy drogi).

W Studium ustalono **obszar strefę**, gdzie w projektach planów miejscowych dopuszcza się lokalizację siłowni wiatrowych i innych urządzeń i obiektów z zakresu pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł, w tym o mocy pow. 100kW, wraz z ich strefą ochronną. ~~Wskazano także strefę oddziaływania tych elektrowni.~~ Część z nich zlokalizowana będzie w granicach zasięgu radaru meteorologicznego. W związku z powyższym parametry techniczne wiatraków należy uzgodnić z właściwym organem, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców gminy oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak również ich modernizację.

W Studium wyznaczono korytarze przebiegu sieci infrastruktury technicznej, o znaczeniu ponadlokalnym.

Wszelkie ustalenia Studium stanowią podstawę do sporządzania i uszczegółowienia zamierzeń planistycznych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dokument Studium pozwoli władzom gminy na wyznaczenie strategicznych celów rozwojowych jak również uregulowanie i możliwość prowadzenia odpowiedniej do potrzeb gminy gospodarki przestrzennej.

PODSTAWY PRAWNE

- Uchwała Nr XXXIII/214/2013 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom.
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015r. poz. 199 ze zm.),
- Prawo wodne – Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku (DZ. U. z 2012 r. poz. 145 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233),
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 260 z późniejszymi zmianami),
- Prawo ochrony środowiska – Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz. U z 2013 r. poz. 1235),
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.),
- Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późniejszymi zmianami),
- Prawo Budowlane - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594),
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 43 poz. 430),
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. z 2000 r. Nr 63 poz. 735).

LITERATURA

- Materiały planistyczne sporządzone na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wolbrom, załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Wolbromiu nr XXII/239/02 z dnia 22 sierpnia 2002 r.,
- Uchwała nr XVIII/141/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Kaliś Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1731;
- Uchwała nr XVIII/142/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Kaliś Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1732;
- Uchwała nr XVIII/143/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Miasta Wolbrom (w rejonie osiedla Łokietka w Wolbromiu) Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1733;
- Uchwała nr XVIII/144/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Gołaczewy kolonia Piaski Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1734;
- Uchwała nr XVIII/145/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Lgota Wielka Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1735;
- Uchwała nr XVIII/146/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectwa Gołaczewy kolonia Piaski Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1736;
- Uchwała nr XVIII/147/04 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom w obrębie Sołectw Dłużec i Kąpiele Wielkie Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2004 r. nr 137 poz. 1737;
- Uchwała Nr XXIV/228/08 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Wolbrom Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2008 r. nr 852 poz. 6358;
- Uchwała Nr XVI/84/2011 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wolbrom obejmująca część tekstową w zakresie od §4 do §37;
- Uchwała Nr XII/51/2011 Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie przystąpienia Gminy Wolbrom do uczestnictwa i realizacji projektu pn. „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego” w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy

w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej;

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Wolbrom, uchwała Rady Miejskiej w Wolbromiu z dnia 13 kwietnia 2005 r.;
- Strategia Rozwoju Gminy Wolbrom na lata 2007-2015 - uchwała Rady Miejskiej w Wolbromiu nr XV/123/08 z dnia 25.01.2008 r.;
- Prognoza Oddziaływania Na Środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Olkuskiego na Lata 2012-2015 Z Perspektywą Na Lata 2016-2019”, Albeko Olkusz 2012 r.;
- ~~➤ Program Opieki Nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Wolbrom na lata 2010-2014, Lipiec 2010 r.;~~
- Program Opieki Nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Wolbrom na lata 2015-2018 - uchwała Rady Miejskiej w Wolbromiu nr VII/49/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r.
- Decyzje Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: z dnia 12 lipca 2013 r. (nr rej.B-345/M), z dnia 10 maja 2012 r. (l.dz. DOZ-OAiK-6700/643/10-a);
- Kapliczki Ziemi Olkuskiej - materiał promocyjny powiatu olkuskiego, Olkusz 2009 r.;
- karta informacyjna obszaru Natura 2000 - Ostoja Środkowojurajska;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, Kraków 2012 r.
- Raport o stanie środowiska w Małopolskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Samorząd Województwa Małopolskiego, Kraków 2010 r.,
- Mapa hydrograficzna Polski Skala 1:50 000 w formie analogowej i numerycznej, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2005 r.,
- Mapa sozologiczna Polski Skala 1:50 000 w formie analogowej i numerycznej, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2005 r.,
- Geografia Fizyczna Polski Jerzy Kondracki, wydanie VI, Warszawa 1988 r.,
- Uproszczony Plan Urządzenia Lasu;
- Opracowania Głównego Urzędu Statystycznego,
- Dane ze strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Wolbrom, www.wolbrom.pl;
- Dane odnośnie obszarów chronionych: www.rdos.gov.pl;
- Dane odnośnie stanu i jakości środowiska: www.krakow.pios.gov.pl;
- Strony internetowe:
 - <http://miip.geomalopolska.pl/imap/>,
 - <http://zsip.sp.olkusz.pl/>,
 - <http://www.wios.krakow.pl/>,
 - <http://www.mos.gov.pl/>,
 - <http://www.kzgw.gov.pl/>.

